הצופה

עתון התנועה העולמית של המזרחי והפועל המזרחי
מייסד ועורך ראשון: הרב מאיר בר־אילן ז"ל

ב"ה, יום שישי, כ"ב תמוז תשל"ד (12.7.1974)
שנה ל"ז — גליון 11724 — המחיר 120 אגורה

הממשלה עומדת לאשר היום הטלת מלווה חובה

המעסיקים ו„ההסתדרות" מתנגדים

מ. סופרנו הכלכלי מירושלים — הממשלה עומדת להתכנס לישיבה מיוחדת לשם [illegible] הטלת מילווה חובה [illegible] מעסיקים. המילווה והמס [illegible] יום להכנים השנה סכום של 800 מיליון ל"י.

האוצר מר י. רבינוביץ עומד [illegible] הטלת מילוה מלחמה חובה [illegible] 3 אחוזים על השכר ברוטו. [illegible] זה נוסף למילווה שעל הטלתו [illegible] לפני שבועיים. המילווה אמור [illegible] במקום המס על תוספת היוקר [illegible] אתהדרות התנגדה לו. הוא אמור [illegible] מעל ל־500 מיליון ל"י.

המעסיקים יחוייבו בשיעור של 5 [illegible] מהשכר שהמעסיקים משלמים [illegible] באותו זמן תוותר הממ[illegible] של מילווה המעסיקים. כתוצאה [illegible] יגדלו הכנסות האוצר בכ־300 [illegible] ל"י.

[illegible] עד שעה מאוחרת במשך ה[illegible] של שר האוצר עם גורמים [illegible] בקשר לפרטי הצעותיו. אין [illegible] הנבעצ כי ברגע האחרון [illegible] שינויים בפרטי המילווה.

[illegible] מיוחדת של הממשלה [illegible] גם ההתפתחויות עם פרשת [illegible] "א־בריטניה הפסקה הפעולה [illegible] סניפי הבנק בלונדון. [illegible] הכלכלי בת"א מוסיף: [illegible] מעסיקים ו„ההסתדרות" מתנגדים.

בציר לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים הבעה התנגדות נמרצת למס המעסיקים ויו"ר מועצת הלשכה, נשיא התאחדות התעשיינים, מר מ. מושביץ, אמר בפגישה כי אם תאושר ההצעה יביא הדבר בפני הארגונים ויש כל הסיבות לתשוב שהמעסיקים, כפרטים, לא יעתפו פעולה בביצוע המדיניות הכלכלית החדשה. הועצים של התעשיינים יתכנסו כבר ביום א' לדון בנושא זה.

המעסיקים טוענים, כי ה„הסתדרות" קיבלה פרס על שלא שיתפה פעולה עם הממשלה והתנגדה לעיקור תוספת היוקר. מאידך, המעסיקים שיתפו פעולה נענשים עתה בהטלת מילוה המעסיקים.

הוועדה המרכזת של ההסתדרות קיימה אתמול חילופי דברים בנושא המתייחס לתכנית הממשלתית לריסון הכלכלה ובלימת האינפלציה, וסיכמה ע"פ הצעתו של המזכיל ירוחם משל לתת יד לביצוע התכנית ולסייע לישומה ככל הנדרש, שכן מגינתה ומגמה של ההסתדרות, כמייצגת ציבור העובדים והפועלים, לעשות יחד עם הגורמים הפועלים בכשק הממשלה, המעסיקים וההסתדרות, למען בלימת האינפלציה וייצוב הכלכלה הלכה למעשה ולאלתר.

המזכיל הבהיר כי עמדתה הבלתי מתפשרת של ההסתדרות לפגיעה בתוספת היוקר באמצעות „עיקור הלוקי", דבר שהוצע בתמונו מטעם הממשלה ונדחה במליאת הוועדה המרכזת — היה מעגן באי[illegible]

כל מיסוי ממלכתיה החלה על כל אזרחי המדינה, — העובדים השכירים בכלל זה, — ובנוסף לכך הנהגת מיסוי נוסף (ע"י עיקור הוספיין) שאמור לחול רק על ציבור העובדים השכירים.

במשך עקבי לעמדה העקרונית כנ"ל, — נאמר בהחלטת הועדה המרכזת מאתמול, לא הסכים ההסתדרות להפחתת תוספת היוקר המגיעה לעובדים השכירים החל משכר יולי ע"י, גם בשיטה עקיפה זו או אחרת.

בעד ספינה מאוחנת וגם על רווחי יתר

אשר להטלת מילוה חובה על שכר ברוטו של העובדים ומס של המעסיקים לצורך ספינת כספים — הביעה הועדה המרכזת התנגדות כי לצורך הישוב מילווה החובה משכר העובדים יכללו בו כל מרכיבי השכר. ההסתדרות עומדת על כך כי הסכום בשכר שאינו חייב במס (כגון: תוספת יוקר וכד') לא יהיה חייב גם בי מילוה חובה. כן קובעה ההתנגדות להטלת מילוה חובה על הכנסת הי עובד משעות נוספות ופרמיות. ההסתדרות התבע, לכן, לשחרר ולפטור ממילווה חובה הכנסה מפרמיות ושעות נוספות — זאת כדי לעודד את הגדלת התפוקה ופריון הייצור במיוחד בימים אלה.

שטוקהולם, 11 (יופ"ע) — הסופר השבדי פר לאגרקוויסט, שזכה בפרס נובל לספרות, מת היום. בן 83 היה במותו.

המפד"ל לא תכנס מוסדותיה לפני שהעבודה תאשר נוסחת הגר"ש גורן

ידלין: ביום ב' ידון ה„מערך" להחזרת המפד"ל לקואליציה

לא יכתמו שום מוסדות של המפד"ל לפני שמפלגת „ה־עבודה" תאשר כי נוסח הי[illegible] הגר"ש גורן ז' שהסכמי הרב מנחם הכהן להרב הי ראשי גורן כשהותו בארה"ב מקובל עליה — זאת מסר אמש דוברנו מר צבי ברנשטיין מהכ"ל המפד"ל.

מר ברנשטיין אמר שאם המפד"ל תקבל אישור זה ממפלגת העבודה יקיימו מגעים בנושא עם הרבנות הראשית כדוגמת המגעים שהתקיימו בתחילת חודש אדר ש. ז.

סופרנו לענייני מפלגות מוסיף: מזכ"ל ה„עבודה" ושר החוץ והתרבות ח"כ אהרן ידלין, אמר אתמול כי יכנס ביום שני הקרוב ישיבה משותפת של לישכה המרכזית, סיעת ה„מערך" וריכוזי סניפים כדי לדון בשאלת הצטרפות המפד"ל לממשלה.

מר ידלין דיווח על כך בעקבות שאלתא של מזכיר הכשנה של ה„עבודה", ח"כ א. גבלבר שביקש שימסר דו"ח על „המגעים הבלתי פורמאליים עם המפד"ל".

מר ידלין הוסיף, כי הוא מקווה „שנוכל להביא לישיבה זו מהדברים שתאפשר הצטרפות המפד"ל לממשלה. מר ידלין הכעיס, כי על חברים נמסר דו"ח כלא לשותפים, „ולא משתחים מאחורי גבם ולא המתרגנו דבר".

מר ידלין אמר עוד, כי הוא מבטח לקיים פגישה ביום ראשון הקרוב עם שותפי ה„עבודה" בקואליציה כדי לדון עמהם על המצעות בדבר הצטרפות המפד"ל לממשלה.

אשר למגעים עם „החזית הדתית התורתית" אמר, כי המגעים נועדו להבטיח ש„החזית" לא תהוה „לאופוזיציה קבועה" אך טרם סוכם דבר.

במהלך ישיבת „הלישכה" דווח ראש הממשלה, יצחק רבין על כנס האינטרנציונאל הסוציאליסטי שנערך באחרונה.

מר ידלין עמד בישיבה זו על ה־קשיים בהחשת תהליך בחירות מזכ"ל חדש למפלגה במקומו. הסביר כי כמה מועמדים מתנים את מועמדותם בכך שחיים גבה או מאיר זרכי לא יציגו את מועמדותם.

בהקשר זה אמר ח"כ אברהם זילברברג: „זה שאנחנו בשנות השבעים זה לא אומר שהמועמדים צריכים להיות בשנות השבעים שלהם". מר זילברברג ביקש בכך להביע את הסתייגותו ממועמדותו של חיים גבתי.

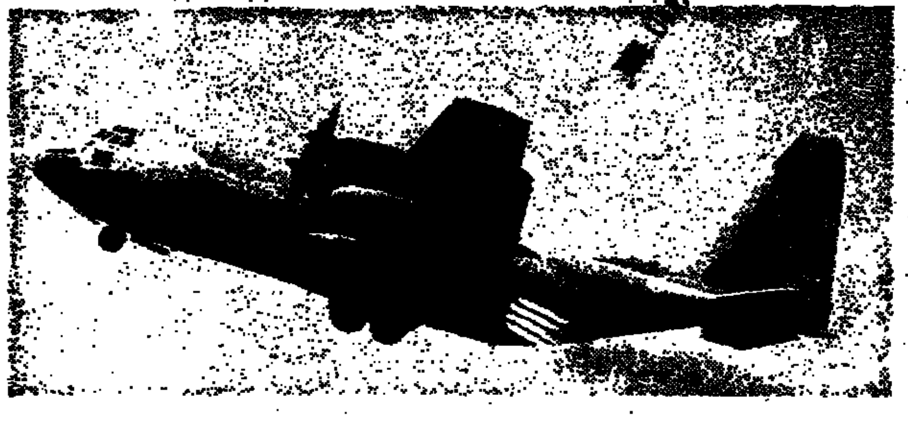

מטוס „הרקולס" המופעל על־ידי רקושות

שר־הבטחון במיפגן כנפיים בח"א:

במלחמה היה האוייב נאלץ להקריב 55 מטוסים בעד כל מטוס ישראלי שנפגע

נחשפו דרגות לקציני טייס ונערך מטס־ראווה ובו סוגים חדשים של מטוסים ● מפקד ח"א: אנו חייבים להשתכלל בדרכי לחימה

שר הבטחון, מר שמעון פרס, אמר אתמול, כי חיל האוויר יקבל כלים מוכים יותר מאלה המצויים כעת בידיו. הר שר ניהה, כי בקרבות אוויר בהם השתתפו מטוסי החיל במלחמה נאלץ האויב לשלם 55 מטוסים תמורת מטוס ישראלי אחד שנפגע.

בדברו בטקס מיסדר־כנפיים שנערך במסגרת יום חיל האוויר, אמר, שר הבטחון, כי טייסי ישראל הוכיחו שגם ביחס של אחד כנגד שלשה ניתן לשמוד על שמים נקיים מעל ישראל.

השר פרס אמר, כי ההסכמים להפרדת הכוחות לא הביאו הפחתה הכוחות. מדינות ערב אוספות כוח מבפנים, ונשק מבחוץ, ומוציאות עשרות מיליארדי דולרים להתעצמות. השר פרס ציין, כי ישראל מוכנה להמשיך במו"מ עם הערבים אך בד בבד עם כך, עליה להתמודד עם שלושה אתגרים.

● להחליש בגל הכרוז.
● להדוף האיום הצבאי של מדינות ערב, המסתתר בגל המו"מ.
● להכין מבנה הכוח של מדינות ערב.

השר ציין, כי חיל האוויר היה חייב להישאר, כי המטוסים בעולם כולו. משום כך, חובה היא, להעצים את כוחו „זהו חייל, שהתמודד עם פיסגת הטכנולוגיה הסובייטית, ו תותחים הקצוניות הערבית, בהביסו טורי שריון פולשים ובמלחמתו בי מחבלים".

את פני שר הבטחון, הרמטכ"ל ו מפקד חיל האויר, הקבילו, בבואם לי מסדר הכנפיים החגיגי, שלושה מסוקי „באלי", שהניפו את דגלי ישראל, צה"ל וחיל האוויר.

מפקד ח"א: נמשיך להשתכלל בכישורינו ובדרכי לחימה

מפקד חיל האויר, האלוף בנימין פלד, ציין בפני בוגרי קורס הטיס, כי הם למדו בקורס שהלחימה באוויר היא עניינים של בודדים, הסגורים בעולם קטן וקובעים בידיהם את תוצאות הקרב. האלוף אמר עוד, כי זו רק ראשית דרכם, של הטייסים הצעירים הנוספים הוטסים והחיל ימשיך לעבד וללטש את הטייסים עד שיהי־צבו בשדה הקרב. בשנה זו, של מהלכים גדולים להכבחת קיומנו, צה"ל הוא המשענת וחיל האויר הוא המרכיב העקרי בו — אמר מפקד החיל.

(סוף עמוד ראשון)

קהיר: דחיית ביקורו של פאהמי פגיעה לשיפור היחסים עם ברה"מ

קהיר, 11 (יופ"ע) — תת־[illegible] הממשלה הסובייטית [illegible] בקש את שר החוץ המצרי, איסמאעיל פאהמי לדחות את ביקורו במוסקבה, נחשבת כי פגיעה בבאמצון של הנשיא אנואר סאדאת לשיפור היחסים המצריים־סובייטיים, זאת אמרו היום מקורות דיפלומטיים.

מקורות דיפלומטיים, אמרו גם, כי כאשר ביקר פאהמי במוסקוה לאחרונה, ומן מה לאחר שנחתם הסכם להפרדת הכוחות המצריים־ישראלים, נמתחה עליו ביקורת חריפה על ידי הרוסים על שהוא נותן יותר מדי אמון באמריקנים.

עתוני מצרים, כסרו היום על דחיית ביקורו של פאהמי, אך נמנעו מדברי פרשנות. מציינים, כי סיבת הדחייה ע"י מוסקווה נעוצה בעובדה כי בשווה קיימים שהיה המצרים, תועלה בוודאי והדרישה למשלוחי נשק נוספים.

המשלחת המצרית, ובראשה שר החוץ איסמאעיל פאהמי, עמדה לטוס למוסקווה ביום ב' לביקור בן שמונה ימים לפי הזמנה סובייטית. אך סאהמי, הודיע עתה, כי הרוסים ביקשו שהביקור יידחה עד החודש אוקטובר.

המשימה העיקרית של המשלחת בראשות שר החוץ היתה — להכשיר את הקרקע לפגישה בין סאדאת לי מזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית ליאוניד ברז'נייב. סאדאת רצה בפגישה זו, כדי להביא לשיפור היחסים בין שתי המדינות.

יחסים אלה התערערו עתה, בעקבות התרחשויות שאירעו מאז מלחמת יום הכיפורים.

יצויין, כי מקורות דיפלומטים סובייטיים בקהיר אינם מסתירים את העובדה, שהם אינם קרוצים מהקו המדיני הנוקט עתה מצרים. הם טוענים, כי מצרים התקרבה יותר מדי לארה"ב ואינה מקיימת איזון נאות ביחסיה עם שתי מעצמות העל.

שר־האוצר האמריקני יצא למזה"ת

וושינגטון, 11, (יופ"ע ועי"ר) — שר האוצר האמריקני ויליאם סיימון המריא כאן היום לסיור בשבע ארצות בבזרח התיכון ובאירופה, אך הכחיש כי כבר הושג הסכם להורדת מחירי הנפט העולמיים.

המשלחת האמריקנית תבקר במצרים, סעודיה וכוויית, בכמס אשר הגודר על ידי מר סיימון כצעד נוסף להנהגה ישוד לשלום וליציבות פוליטית באזור.

נשיא פורטוגל הדיח את כל הממשלה

ליסבון, 11, (יופי"ע, עי"צ ועי"ר) — נשיא פורטוגל הגנרל אנטוניו דה ספינולה הדיח היום את כל ממשלתו — נמסר בהודעה רשמית.

פרשת קלארספלד העלתה דרישה לפטר פעיל נאצי

בון, 11, (יופי"ע וע"צ) — צירים של המפלגה הדמוק־רטית, ההופשית בפקיים גר־מניה קראו היום לאראנצלר אבנבאך, גם הוא חבר באותה מפלגה, להתפטר ממושבו בבונדסטאג בשל פעילותו בפא־ריס בימי הכיבוש הנאצי.

להתפטר. „עליו להתפטר מייד. עבר זהו על אכנבאך הוא עתורויה פרלימנית. לאור פעילותו המפוקפקת בימי המלחמה בפאריס".

סוכנות הידיעות המערב גרמנית ציטטה מקורות פוליטיים אשר אמרו כי יו"ר המפלגה ושר החוץ, הנס דיטריך גנשר, ישחרר בעתיד הקרוב את אכנבאך מתכבודו בוועדה.

חברי המפלגה גם דרשו, כי אכנבאך, שכיהן בימי המלחמה כראש המחלקה הפוליטית של השגרירות הגרמנית בפאריס, יתפטר מתפקידו בוועדה של משרד החוץ הבכינה פרוטוקול אשר יאפשר לצפניע בהורים במערב גרמניה באצים לשעבור אשר נדונו בעבר על ידי בתי משפט צרפתיים.

אכנבאך, 65, הציע אתמול, כי במקום לאשרר את אמנה 1971 עם צרפת המאפשרת כיבפוס כאלה. על הפרלמנט לחוק אמנים הנאשמים בי פשעי מלחמה, משום שלא תהיה אפשרות לאסוף ראיות אחרי 30 שנה.

גרואהרס באום, חבר הבונדסטאג של סעלגת הסמוקרטים החופשיים, הכי רח „נוכחותו של אכנבאך בוועדה היא חרפת סעבר".

היאו פילר ראש אגף הנוער של המפלגה, אמר גם הוא כי על אכנבאך

יריב: השביתה ברדיו עניין חמור

שר ההסברה, מר אהרון יריב, קיים אמש דיון בלשכתו בעני־שביתת העובדים המינהליים ברדיו. השר קיבל פרטים בלאים על ההר־רחש מנציגי הנהלת הרשות, בציבות סירות הבדינה וההסתדרות.

השר קבע, שאינו יכול להיענות בשלב זה להבעיות העובדים ויכריע להבדל בעניין. השר רואה בחומרה רבה את פריצתה של השביתה, אשר לא קיבלה את אישור ההסתדרות והופעלה בניגוד לנהלים המקובלים.

סמינר בינלאומי ליהדות בת זמננו

במעמד נשיא המדינה פרופ' אפרים קציר, אנשי־רוח הגות מהארץ ומהגולה וכן מחוכים, נפתח אתמול באוניברסיטת בר־אילן הסמינר הבינלאומי הרביעי של המכון ליהדות ולמחשבה בת־זמננו על הנושא „יחודו של עם ישראל בימינו".

בהרצאת הפתיחה דיבר הרב עדין שטיינזלץ, על „הסם הבחור והבדוי", מר מילטון הימלפרב, הירצה על ישראל והגויים.

מחולה לרשת החשמל

מאת מיסר „הצופה"

מחולה שבבקעת הירדן הבירה של־שום לרשת החשמל הישראלית. מחולה הוא הישוב הראשון בבקעה ה־מחובר לרשת החשמל ובקיבוץ המבור־שאר הישובים בבקעה שנתקבו לאחר מלחמה שעות הינים.

קורקעו כל המטוסים מדגם טו־154 במצרים

קהיר, 11 (ע"צ) — השר ה[illegible] מצרי לתיירות ולתעופה [illegible] החליט להפסיק את [illegible] כל הטיסה של [illegible] מדגם „טו — 154", [illegible] עי־ידי קו התעופה המצרים.

ההחלטה זו, נתקבלה בעקבות ה[illegible] של התרסקות מטוס [illegible] מדגם „טופלב 154" בקרב שדה התעופה של קהיר. ששה אנשים [illegible] את כותם בהתרסקות המטוס [illegible] היה בטיסת אימונים.

יצויין, כי החברה המצרית [illegible] אייר" רכשה לאחרונה 9 מטוסים מדגם „טו — 154".

אזח"ב ערכה ניסוי גרעיני תת־קרקעי

לאס וגאס, 11 (ע"צ) — ארה"ב ערכה ניסוי גרעיני תת־קרקעי במדבר נבדה באיזור פלאט — על כך מסר דובר הוועדה האמריקנית לאנרגיה אטומית.

הדובר ציין, כי הניסוי נערך ביום ד' בעומק של 640 כטרים בפיר מ־על קוטר של 1.20 מטר.

שח אימי „בנק אוף אינגלנד":

ממשלת ישראל תערוב לפקדונות בנק האנגלי של „א"י־בריטניה"

מאת סופרנו הכלכלי — נציגי „בנק אוף אינגלנד" [illegible] בשיחות, ש־[illegible] עם המפקח על הבנקים ק ישראל, ד"ר מ. חת, כי [illegible] את פקדונות אנגליים מ־[illegible] ישראליים, המסתכמים [illegible] של עשרות מיליוני

לישי"ט, אם לא תינתן ערבות מלאה לפקדונות האנגליים בי בנק האנגלי של בנק א"י—בריטניה. כפי שנודע, עומדת הממשלה לאשר ערבות זו.

ד"ר חת, המחייב כבר, לערבות של 20 מיליון לישי"ט ל„בנק אוף אינגלנד" ככפי הנראה, תאשר ה־ממשלה לאשר ערבות לעוד 50 מיל־יון לישי"ט.

בינתיים, דורשים גם הבנקים ה־ישראלים, ערבות למלוא הפקדונות שלהם. לאחר שבנק ישראל הסכים עד כה לתת ערבות על 50 אחוז בל־בד. אגוד הבנקים עומד להחליט על פניה כזו, בישיבתו הקרובה, ל־אחר שמנכ"ל בנק לאומי, מר א. יפה, יהזור ארצה. הצעה כזו העלה בישיבות האחרונות של הנהלת ה־אגוד, יו"ר ההנהלה, מר צ. מאיר, מנכ"ל בנק המזרחי המאוחד. ההחלטה לא נתקבלה בישיבה זו, בשל התנגדותו של נציג בנק לאומי. ע־תה, כאמור, מתכוונים להעלות את הנושא מחדש. הדרישה של הבנקים הישראליים, היא, שאין להעלות א־תם לרעה לעומת בנקים. מחו"ל ש־להם ערבים לכל פקדונותיהם, ומה עוד, שגם הבנקים הישראליים מייצ־גים משקיעים מחו"ל.

מצב העסקים של בנק, מתקשה ה־סיקה על הבנקים למנוע הסתבכויות. אף אם יהיה זה הפיקוח החמור ב־יותר. בסיכום החליטה המועצה כי במגבלות אלה מתייבת המועצה את פעולת בנק ישראל תגביר ומעליה להמשיך בפעולותיהם לטובת המשק.

ח"כ מלמד דורש להזמין את המרשה של בנק ישראל לוועדת הכספים

יו"ר סיעת המפד"ל בכנסת, ח"כ אברהם מלמד המכהן גם כחבר ועדת הכספים של הכנסת, שיגר אתמול מברק ליו"ר ועדת הכספים, ח"כ ישראל קרגמן בו הוא מבקש להזמין את המרשה מטעם בנק ישראל לנהל את בנק „ארץ־ישראל—בריטניה". תגוך פינקלשטיין לישיבת הוועדה כדי להשיב לשאלות. במברק נאמר: „אבקש להזמין את מר פינקלשטיין כדי לשמוע ממנו תשובה ברורה בי קשר לידיעות, לפיהן, אנשי בנק לאומי המוסמים לפיקוח משלחים לקוחות בנק „א"י—בריטניה" להעביר פקדונותיהם לבנק לאומי, דבר המהווה הפרה גסה של חובת הנאמנות".

מועצת „בנק ישראל" סומכת ידיה על הפעולה נגד א"י—בריטניה

סופרנו הכלכלי בירושלים מוסיף: המועצה המייעצת של „בנק ישראל" נתנה אתמול גיבוי לצעדי בנק ישראל בפרשת בנק א"י—בריטניה. בישיבת המועצה אתמול פירט הי נגיד מ. זנבר את פעולות הבנק. יו"ר המועצה המייעצת מר דוד הורוביץ עמד בדבריו על כך שב־מקרים של דיווח שאינו משקף את

ח"כ א. אפטבי: יש להקים ועדה פרלמנטרית בעניין נוער השוליים

מאת כתב „הצופה" בירושלים — בדרישה להקמת ועדה פרל־מנטרית וממלכתית שתבחן את בעיית נוער השוליים תוך הקצאת מלוא המשאבים ל־מניעת הידרדרותו — יצא אמש במליאת הכנסת ח"כ אליעזר אפטבי במסגרת הדיון על תקציב משרד המשטרה.

הוא הציע להפעיל את תנועות הנוער החלוציות הוותיקות כמו „בני עקיבא" למשימות של הצלת הנוער הזה והצלת החינוך הערכי היסודי שלהם על נערי הפרברים בעיירות הפיתוח.

ח"כ אפטבי הדגיש, כי בפעולות המשטרה בשנים האחרונות מקבל נושא העדנות הכסתונית מפני פיגו־עים ומחבלים משמעות גדולה יותר

לצד הכשימות השגרתיות כמו שמי־רה על הסדר הציבורי.

לדעתו הערובה היעילה ביותר לי מניעת פאניקה והאבבעי היעיל בי יותר להעלאת המורל הוא רק עיי נוכחות מירבית של המשטרה וי הגברת הסיורים.

באשר לבטחון תלמידי בתי הספר הציע ח"כ אפטבי להקים יחידה חד־שה שתקרא „משמרה-נאי" — ותכלול פעילים בהתנדבות אשר יפעלו במסיפות למשטרה ובכפיל למשמר האזרחי. הוא הציע לגייס לביטחה זו בתשלום את מאות הצעירים משוחררי צה"ל המצויים בעיירות הפיתוח ואשר לא גויסו מסיבות כלכליות והם נבוכים לעבודה. לעבודה זו יש לגייס לי הכשירים בקורסים מיוחדים.

דברי שר המשטרה ש. הלל על תקציב משרדו — ראה בעמוד: „בין הפסים והדורקים".

ד"ר בורג: המצב המדיני מחייב הקמת ממשלת אחדות לאומית

חזני: יש להחזיר את התנועה אל משנת הציונות הדתית ■ ר. בן־נתן: „למפנה" תבצע את תכנית הצמצום.

„המצב המדיני מחייב יותר מאשר אי־פעם הקמת ממשלת אחדות לאומית" — אמר ח"כ ד"ר יוסף בורג בישיבת הי מזכירות המורחבת של סיעת „למפנה" שהתקיימה אתמול בתל־אביב בהשתתפות 100 חבריך.

ד"ר בורג ניתח את בעיות מדיניות החוץ והביטחון ואמר, כי אנו עומדים בפני סכנות אתגרים קשים. בהם: סכנת כפולה של הכלכלה העולמית ומיתון בארץ, בעצה שואה צריכה לקלוט עולים הרבה. שלוש בעיות חמורות עומדות בי שער — הטעים ד"ר בורג.

● בעיית השתת הפלשתינאית.
● אופציה צבאית־ערבית מחודשת.
● מלחמתנו נגד המחבלים.

בהתייחסו לבעיות פנים אמר ד"ר בורג, כי במשלה מקוטעת לא תוכל להתמודד בתוקף הדרוש באתגרים הללו.

„קיצוניות יולדת קיצוניות, אבל אינה יוצרת פתרון. אנשי משקל ב־מחנה הדתי אהראים להקמת ממשלה בלי הדתיים ובהכהרה נציגת הנועות המחאה" אמר, והוסיף: „קיום ממשלה בלי היהדות הדתית הנה בעלת משמעות חמורה לגבי יהדות העולם".

„סיעת למפנה" — ציין — „אינה נותנת גם כריתות ואינה מתכחשת לברית ההיסטורית עם תנועת ה־עבודה ויש לזו עניין רב להמשיך בכך". בסוף דבריו עמד על הפתרון שהרצון לממשלה רחבה ביותר הוליד ממשלה מצומצמת ביותר.

ח"כ מיכאל חזני אמר כי עם כל חשיבותה של הבעייה הכספית — הרי הענין שעומד על הפרק של התנועה היום הוא כיצד למצוא ה־דרך לחזור למשנה הציונות הדתית, תורה־ועבודה של הפועל־המזרחי, וזאת בביטוי נכה המצב התנועתי סוציאלי הקשה הפוקד את התנועה וההן אותו גם בתנועה.

בדרך זאת אמר ח"כ חזני — נחזיר גם את המסגרות הצעירות של סוכי הנוער.

הנואם הציע לקרוא לפעולות הת־נדבות להפעלה המסגרה השונות של הסניפים: אקדמאים, בני־יהודה, שי־יביאו את משנת תורה ועבודה לי ציבור הרחב.

רפאל בן־נתן, מזכ"ל הפוהמ"י עמד על הוכניה הצמצומים הייעול, ב־שליש כמספר הבחורים בהפועל־המזרחי. סיעת „למפנה" הודיעה כי תבצע את הצמצום בשליש מבחברה גם אם יתר הסיעות לא יקיימו את התכניה הצמצום. הסיעה כבר צימצמה בפועל שלושה מתוך תשעה בבחרית המסיק עבודתם כבחרים כן קוצצו הצעות השיפוש ברכב והוצאות שוטפות.

המזכ"ל ציין, כי נערכים דיונים ל„דילול כחוני" של כל יתר מגבנוני התנועה. והאר את התוכניה והאירגו־ניה ההתבססת על חלוקתם ל־46 בחור זוה כנהוג בקופ"ח. כמו עשרה בורכי זים אוורים ואלה ינהלו וידריכו את המכירים בעבודת היום־יום ויצבו בפועל בווסדות התנועה את בעיות הסניפים.

בן־נתן הוסיף, כי הריארגון ישנה את חלוקה האחריות של ההנהלת ה־מחלקה המבוססת על שלוש, ראשי כחלוקות כשלכל אחד תוכל אחריות על שליש מסניפי הפוהמ"י במדינה. בימים אלה יעצו שיבויים פרסונליים בסניפים.

בוויכוח השתתפו: הרב ירחמיאל אבנרי, הרב כימה סלוהון, סלפיאל איינזל, ריכרד מרדכי, יהודה רבין, יעקב מחלוף, שבאי מילברג, אהרון קופלוביץ, נח ולדוירסקי, אשר אהרון, אהרון פלורניק ויעקב בורג־שטיין.

ד"ר רפאל: התערבות גורמי חוץ פוגעת בעצמאות התנועה

התתפתחויות האחרונות בי מדינה ובתנועה הוליכו צייקה דיכה ושיקיצה של פעילתנו — אמר ח"כ ד"ר יצחק רפאל בחישבת הבבחירים" שיו"ר „ה־בור התמורה" במפד"ל שנתכנסה אתמול בת"א.

ח"כ רפאל סקר את המצב בתנועה מאז פרישה המפד"ל מהקואליציה הממשלתית והסלכיותיו של צעד זה על ההתרחשויות האחרונות בתוך הי יהדות ההיה בארץ ובתפוצות.

כמו־כן סקר על הגעים הרבים־לגדים האחרונים בדבר שיבה של המפד"ל לממשלה וכמח ביקורה על שוהה של הליכוד מצד גורמים מ־חוץ, שהפכו גורמי־חוץ כבכתיבים דרך לתנועה המאבדה עצמאותה ה־רעיונית והפוליטית.

ה„לשכה" קיימה בירור מקיף ה־נוקב על המצב האירגוני בתנועה ושיתוף הפעולה בהחלקות והסניפים.

בבירור השתתפו: הרב י. אידלשטיין, עזי עם־שלום, ח"כ אהרון אבוחצירא, דוד סלוק, אשר לוזי, יהודה צוריאלי, ברוך אבוחצירא.

הרב פנחס שיינמן, אברהם וייגנוס, יצחק פישלר, שלום בלכה, יצחק כהן, משה גבאי, אברהם אברביל, אליעזר גלרנטר, יוסף דוידוביץ ודוד גלס.

לקראת התארגנות מחודשת של ה־סיעה ופעילות הכברתיה עצבה ה־לישכה הלישכה לקיים בקרוב כנס־ארצי לבירור וסיכום הדרך בתנועה בתנאים החדשים.

ירידות מנשק קל לעבר הר דב

ירידות מנשק קל נורו אתמול ב־צהרים לעבר כוח בצה"ל באזור הר דב. איש לא נפגע. האש הושבה אש לעבר מקור הירי בלבנון.

הדלקת הנר

	ער"ש	מוצ"ש
ירושלים	7.10	8.30
תל־אביב	7.28	8.33
חיפה	7.22	8.33
אילת	7.20	7.26
באר־שבע	7.25	8.22

תחזית מזג האוויר

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 24, תל־אביב 27, חיפה 28, צפת 25, טבריה 34, נצרת 25, עפולה 29, השומרון 25, לוד 29, יריחו 34, עזה 28, באר־שבע 30, אילת 37, מצפה רמון 35.

הצטרף אלי לכוסית 777

777 — ברנדי בינלאומי

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

המועצה המקומית נתיבות

יחד עם המשפחה הנכבדה
רבני בית הועד בנתיבות
ותושבי מושב שרשרת

אנו מבכים בזה את הסתלקותו בסערה השמימה של הרה"צ

רבי ניסים כהן זצ"ל

גדול בתורה וביראה, אציל הנפש ויישר הדרך

כי יתן זכו תמורתו

שלום דנינו
ראש המועצה
וחבריה

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה של אמי, אחותי וסבתנו האשה הצדקנית

מרת שרה בת ר' אליעזר הייטנר ז"ל

שהלכה לעולמה בגיל 95

הלויה תצא היום, יום ו' כ"ב תמוז תשל"ד
מבית־החולים „רוטשילד" חיפה

פרטים על מועד הלויה, טל. 04—241418 בשעה 9 בבוקר

המתאבלים:
בנה: הרב ד"ר ישראל האיטנר—היימנר וקיים תמר, חיפה
אחיו: [illegible]
נכדים: צפירה ואנשי צבי קביל, ח"א
הרב מאיר ודבורה הייטנר
כרשם בית מאיר
ניניה וכל בני המשפחה

אם התנוגה מכובדת
[illegible]
התעמורת המפוארת
[illegible]
בהנהלת ברוך שנגר
● תל־אביב, [illegible] 84
סלפון 284591
— [illegible] —

ת. ב. י. בע"מ
חמרי בנין ירושלים

יבואנים של חרסינה דקורטיבית וכלים סניטריים.
משווקים ברזל, אינסטלציה סני־טרית הומרי בנין.
אהליאב 2, רוממה,
טל. 534064 — 536973

דהיטי אלון

רח' שינקין 34
תל־אביב
טל. 285620

ריהוט כפרי
פנות אוכל
ריהוט סלוני
חפצי חן ומתנות
הספקה מיידית
מקבלים הזמנות

קרית ישמח משה

ליהודו של ב"מ הארמו"ר [illegible]

לידידנו הנכבד

הרה"ד מרדכי יעקב וייס ורעיתו

ראש מועצת גני תקוה

ברכת מזל טוב לבבית

לאירוסי בנם הב' המופלג משה יוסף נ"י

[illegible]

הנהלת הקריה — הרבנית מסאטוב ובניה

ישיבת בני עקיבא נחלים

דרושים/ות

א. מרכזי שנתון (רווק)
ב. מזכירות ביה"ס
ג. פקידים/ות

תנאים טובים למועמדים/ות

נא לפנות לטלפונים 910266, 786261

למר משה נעם

[illegible] „החכמוני" הדרה משתתפים אנו באבלך הכבד

במות אמך מיכל ע"ה

המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

עיריית חדרה — הועד, ההורים

מורי ביה"ס „תחכמוני" — התלמידים וסגל העובדים

הסתדרות הפועל־המזרחי המפד"ל — כפר־סבא

במלאת 30 לפטירת [illegible]

ר' ברוך ב"ר יצחק שוורץ ז"ל

תתקיים אזכרה

ביום ראשון כ"ד תמוז תשל"ד (14.7.74), בשעה 8.30 בערב, במוסד [illegible] כפר־סבא. העליה לקברו תתקיים ביום שני כ"ה תמוז תשל"ד (15.7.74), בשעה 6.00 אחה"צ. [illegible] כפר סבא.

[illegible]

חוג לחבר

בסניף המפד"ל—הפועל־המזרחי בתל־אביב

שיחת חברים תתקיים אי"ה, ביום השני, כ"ה בתמוז תש"ל (15.7.74), בשעה 8 בערב, באולם מלון „סבואי" בתל־אביב (רח' פרומפלדור 1, ע"י הים), על הנושא:

הקמת החוג - למה ?

דברי פתיחה: י. ארליך
דברי חברים: א. אהרנברג, מ. קופרק, י. נביא

שאלות חברים.

דברי תשובה וסיום: ראובן בן־דוד

ישיבת „כנסת חזקיהו" כפר חסידים

בוגרי וחניכי הישיבה מוזמנים בזה

לכנס תלמידים

לרגל מחצית היובל של ישיבתנו הק'

קיץ תש"ט זכרון יעקב — קיץ תשל"ד כפר חסידים

יתקיים אי"ה ביום שני, כ"ה תמוז תשל"ד בשעה 3.00 אחה"צ, בהיכל הישיבה בכפר חסידים.

הנהלת הישיבה

תחבורה מיוחדת תצא:
מבני־ברק, רח' האדמו"ר מגור 7 בשעה 1.15
מירושלים, נא להתקשר מיד בטלפונים: — 222635, 534577, 287702

של המצפה

שותפות ולא הצטרפות

הויכוח שבקרוב יוצרו תנאים המאפשרים חידוש השיתוף בין המפלגה הדתית־לאומית לבין מפלגת־העבודה בקואליציה הממשלתית, מטעמי הלכה ומצפון, חזוק איחוד ויחוד של עם־ישראל. מחוץ הציבור הדתי־לאומי הוא היחיד שמאבקו הם על ערכים בעלי משמעות קבועה, פשוטה כמשמעה, שגיית גיור כהלכה אקטואלית ביותר בשעת־חירום כפי שבאה להציג גבולות בחוק לכלל ישראל. אם כוונת הרבנות הראשית תיענה בהרחב לשאלה בעניין מיהו יהודי והחלטתה תתקבל על דעת שני הצדדים, כשתהא נאות, הרי תהיה לא רק הרחבתה של הממשלה במובן אלא גם התעצבותה בצביונה היהודית הדתית, בממשלה שבה שותפים עליהם ציבור שומרי־מורשת משקלה רב בקרב רוב יהודי הארץ ותוץ־לארץ.

התפתחויות בזמן הקרוב יקבעו את ההכרעה, לכאן או לכאן. יהיה טוב למדינה ולתהליכים כאשר ישולקו ביכוחיים בדרך לשותפות, המגבה בקרב רבים במפלגת־העבודה בזה ובמפלגה הדתית־לאומית בזה היא בכיוון החיובי. הם סבורים, שקואליציה אשר עבודה בנסיבות ברוב שנות המדינה יקרה להם, בפיוחה לעמוד גם מחר ובהתחיים בביקורתם המורים. בדרכים עד צחיחה של נחלת־אבות הכוח לישתתעו בעלי תחתה ברציפות היסטוריות. אם המפא״י ומפ״ם יהדים את הקואליציה הרי זו עשויה להיות פתיחה להרחבה מירבית.

מוקדם ביותר לראות תוצאות. שהרי יש לעבור שלבים לא־מעט, שבם קשים, כל צד בניפרד הצדדים יחד. המפא״י ומפ״ם יצטרך להקיף עניינים דתיים, עניינים מדיניים ועניינים ציבוריים־ארגוניים, קראג־מבטא הצהרות שונות, שלפת־עתה הן בגדר של מבאלות.

בעוד פרסומים בלתי־רבניים של הוברים במפלגה העבודה ובמפלגה הדתית־לאומית מאפשרים לרוב, הרי מרבים ראש המשתתפים המוחים בקואליציה, כחוגים „ההבתרה״, כאישים בפרישה ובנביכים כיאות של המיפורלים וכיוצא בהם. המפלגה הדתית־לאומית, שמצדדה עקרונית בממשלה רחבה, ודאי איננה מעוניינת בפרישתם של גורמים ציבוריים יצירים. כגון מפ״ם הליבראלים־העצמאיים. שעניה רבות הדי ליתחמם בממשלה, אם יתחרש המפא״י ומפ״ם על בסיס סביר, הרי יישבו מאמציהם לבנוע מכבודים.

כל מעט שעל הפרק שותפות או לאו עם הציבור הדתי־לאומי מתחילים אנשי־עם חילוניים קיצוניים להכיל בו דופי. מאחר שבמפלת רבין קיימת שברעות מיספר ללא בציונות דתית ולצורכותה יש בה אגף אנטי־דתי להם, הרי עצבונות הגיעה להתפרצות־שיכבה כנגד הציבור הדתי כשבראש סיכויים של התתפותו בממשלה, הם מכנים אותו בכל גינוי־גנאי, כביכול אין בו מהם, שעפוש אסור לצמוד בחיצתו.

כה איום מעלילים עליו: עשוק בכובים, כפיל המהפכת במילוי חובות, נעדר דעת, רודף כסאות, עוסק בסחר־מכר, בקיצור, העתק מאיזה עלון יבסקי, שדבקותו לציבור שומרי־מצוות בארץ, שמאיים על המדינה בשלטון הנורא של רבנים, שלפתן רבני עולמי הזוהב לדכא כל תרבות, איכה ופהה.

המעלילים הם לרוב מהבחוסה המלגלגת על הכול ומשמיצה הכול, ההולכה לא רק מן היהדות אלא גם מכל זיקה ביעית לארץ היהודים. בסך־הכול נדמים שוליים, בעלי אחיזה בכלי תקשורת נפוצים, שבהם מפיצים את להבם.

זו שנאה שמקורה קנאה, מחוסרי אמונה וערך, שמנבלים את עצם על כל מה שהוא נשמה־ונפש של ישראל, הרי עינם רעה ביהודים המבכרים ומעריבים לבתי־כנסת ולבתי־מדרשות, עושים מלאכתם באמונה, דבקים בעצם וארצם ורואים עולמם ביהדותם. ומשיהודים אלה התארגנו כציבור, הגיעו לנציגות בכנסת ובממשלה והשיגו הישגים למגמתם הקימו מערכת־חינוך שגידלה דור מאמינים, יודעי תורה ובעלי מידות של תורה, לוחמים למען ישראל בשעת־מלחמה ובונים את ישראל בימות שלום; ועשאו את היהדות על הוקיה ומשפטיה גורם ממשי בחיי המדינה, כשהיא שואפת לעשות את מדינתנו מדינה יהודית מובהקת, הרי חוגים ריקנים אלה, שמגלגלים במילים כבוקיונים, בקנאתם ובתיסכולם מחרפים ומגדפים את אלה שמבקשים כאן אורחות־חיים יהודיים, תורת־אבות בארץ האבות.

הציבור הדתי אינו מורכב מלאכי־מעלה ויש בו ליקויים, לפעמים מצערים, ונאמרים מפעם־לפעם דברי־ביקורת כלפי פנים. אין להתעלם מכל מה שיש בו שלילה, ולהבוע סילוקה מבין שומרי מצוות.

אך המוני יהודים אלה, אנשי תורה־ועבודה כמות שהם, שכל אחד מהם אומר מה חובתי ואעשנה, אומר ומקיים, ורבים־רבים בהם עוסקים במעשי חסד ובהתגייסות ליחידות קרביות, בלימוד תורה ובהתנחלות בכפרים, ובגידול בנים ובנות יקרים וצנועים ונאמנים, בהמונים אלה מיטב האדם בישראל. ישנן הסיבות חברתיות בעלות רמה גבוהה במוסר אישי חברתי, ואלפים בני תורה לחמו במלחמה האחרונה באומץ ובעוז, כשהם חדורים הכרה ובטחון של מלחמת־מצוות. מכתבי הנופלים סבולים אמונה של חסידי עולם. בתי־הספר והישיבות של הציבור הדתי־לאומי גידלו אותם.

אין מחנה שבו קיים מיתה על דעות ופולמוס של השקפות כבמחנה הדתי. דעות והשקפות הלכה למעשה, כמשמעותה של המדינה, שנהלקו בה באמירת הלל בברכה או בלי ברכה, מעסיקה טובי הכבי ההלכה והגותה. הדיון במיהו יהודי עבוס מיטען הלכתי והגותי היורד לעיתון של היהדות. הבירורים בעניין שלימות הארץ מקיפים הליכי גאולה שרשיהם בתורה שבכתב ובתורה שבעל־פה. ציבור לומד תורה ומקיים מצוות, שהלקו בהקמת המדינה, בבניינה ובהגנתה, מבקש מקורות לחיים הממלכתיים. הוגה ומעמיק בדברי קדמונים.

מדלי הרוח ביהדות, בארץ ובתפוצות, ברובם המכריע שומרי מצוות. הספרות העברית החדשה, שראשי יוצריה היו חילוניים, הנה גאון הספרות בדור האחרון, ששכן בירושלים, היה שומר־תורה. גדול המשוררים בדורנו דבוק במורשת אבות. כמה וכמה סופרים הגגים ראשונים במעלה הם שומרי מסורת. ואילו אנשי־רוח ישראלים חילוניים רבים מהם נמושות. היבוריהם שטופים ניבול־פה והקינות לכה שכותבים סופרים של עמים אחרים. בהיותם מנותקים מן היהדות לכל גילוייה הרי תועים במידבר של מילים שדופות.

היצירה התורנית הגיעה לשיגשוג רב בדורנו. נוצרו מפעלים לדורות, בכיתוב, בכיצור ובהסברה. מאות תלמידי־חכמים עוסקים בהלכות ארץ־ישראל ובגיבוש חוקים ותקנות לסדרי־חיים ממלכתיים. במכוני־חקר מיהודים עוסקים בניצול הישגים טכנולוגיים למגוע עבודה הכרחית בשבת.

עבודת־עיון ענפה זו, שרוב עוסקיה למדנים ישראלים צעירים, רקעה הציבוריות הדתית שלפיניה הדרך למדינה של היהדות.

מערכת בתי־הדין הרבניים העלתה את הפסיקה בענייני אישות ברכה של חוקי־אישות ממלכתיים־יהודיים. הרחבת סמכויות בתי הדין היתה מרחיבה את הפסיקה המעשית, המדוייקת והרהוטה בשטחי־חיים נוספים.

כדינמיקה הקולה, העניינית וראיית העתיד של המפלגה הדתית־לאומית יצרה את האפשרויות לכוחות־יצירה דתיים ותורניים מגוונים ביותר. היא הכניסה תוכן יהודי רב במסגרת המדינה.

פעלו האדיר של הציבור הדתי־לאומי הוא בחינת נס למדינה, נס המצבה, בזכותו העמק הקשר בין ישראל לבין התפוצות, בזכותו נעשתה המדינה אור ליהודים רבים בחוץ־לארץ.

הארץ מחכה לעלייה גדולה מן המערב. הציונות מנסה לעצור נחשולי־הטמיעה המאיימים על הקהילות בגולה בשואה רוחנית. יהודים רבים לא יעלו למדינה שבה שולטים חילוניים ודוברים ניהיליסטים. הציונות של התרבות הישראלית הרדודה, של ספרותה ואמנותה הדלות, אין בכוחה להציע מופת יהודי־רוחני מרתק לדור הצעיר בתפוצות. פתרון־ההצלה הוא בחינוך לאמונה בה׳ ובתורתו, לדביקות בעם מקדשי השם ביחוד, לאושר דעת תורה ונבואה, הלכה ואגדה, חסידות ומוסר, הרוח האלוקי של גוי קדוש, האוצר היהודי.

אמת זו ידועה לאנשי בינה בקרב מפלגת־העבודה. לדידם, שותפות עם הציבור הדתי־לאומי איננה באה רק להוסיף מיספר קולות לממשלה, אלא היא באה להוסיף לה איכות של מחנה שהשיבותו מרוכזת בערכים יהודיים קיומיים. ככל שהכרה זו תגבר על סיסמאות ריקות של מתאלנים למיניהם, הריהי תביא לידי תוצאות הרצויות ביותר לישראל.

שר המשטרה צופה פשיעה גוברת

(סוף בעמוד ראשון)

בכלל תקופה מלחמה צפויה הדי גבורה הפשיעה המבטיח השגה כפני בעיות קשות, ויש להוקיר כי מקבל כוח אדם, בבחינת המצבות מישטרה לרשותה ובבחינות תקציביה — אמר אתמול שר המשטרה שלמה הלל, בשקלו באלאת הכנסת את פעולות המשטרה בשנה.

היקף התקציב ומקורות הפעולה התקציב הכולל של משרד המשטרה לשנת 5–1974 מסתכם בכ־424 מיליון לירות, מהם 197 מיליון לירות תקציב פיתוח. מתקיים הוצבם עם האוצר על מסמך נוסף לרכישת אמצעים למשטרה: כלי רכב באמצעים, מכשירי קשר ועוד. בכוש גם להקים יחידה מיוחדת בשמשמר הגבול לשמירה תוסיב תקציב נוסף לחיזוק בבחוני פנימי המשטרה שונים.

כיבוש עוזר הכשרה...

בין הפטיש והדוכן

...

[illegible]

שר הבטחון במפגן כנפיים בחי״א

(סוף בעמוד ראשון)

השישית דרגות של המבצעים שר הבטחון והרמטכ״ל הסמו את דרגות המצבים למבצע תוכנית המתקדמים בטיסה, שהבטו דרגת טייס.

ספקו חיל האוויר והטיש את דרגות מצטיינות של שמר בעצמי הקודם, לקיל במקומו של הפעמת צה״ל.

...

זכו בהגרלת הפיס

74419;	76783;	83055;	83523;
91039;	94391;	94519;	96759;

בסך 100 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־:

0346;	0785;	6299;	6781;
7322;	7832.		

בסך 50 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־:

0011;	0137;	0593;	0896;
1603;	2120;	2266;	2331;
2945;	3094;	3111;	3304;
3801;	4003;	5703;	5988;
6111;	6186;	6479;	6536;
7356;	7848;	7889;	7915;
8484;	8782;	8841;	8967;
8092;	9095;	9525;	9887.

בסך 6 ל״י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 3, ובלי ספרה בסך 4 ל״י.

הגרלת המפתחים

בסך 5,000 ל״י זכו כל הכרטיסים עם המפתח שמספריהם מסתיימים:

17121; 61297; 67500; 94371;

בסך 1,000 ל״י זכו כל הכרטיסים עם המפתח שמספריהם מסתיימים ב־:

1001; 3185; 4089; 7708;

בהגרלת מפעל הפיס שהתקיימה אתמול זכו בסך 250,000 ל״י הכרטיסים: 389038; 735925, ובלי ספח בסך 150,000 ל״י.

בסך 50,000 ל״י זכה המספר: 456331.

בסך 12,500 ל״י זכו המספרים: 135676; 409068.

בסך 6,250 ל״י זכו המספרים: 129807; 135905; 418858; 593143.

בסך 1,250 ל״י זכו הכרטיסים הבאים:

003050;	007057;	055482;	064924;
122226;	168234;	197601;	225041;
258118;	270430;	301587;	377131;
422593;	428818;	494942;	550185;
561670;	574314;	659404;	741901;
751373.			

בסך 600 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־:

12579;	15298;	17171;	34079;	34476;
42142;	44597;	46371;	59983;	91266;

בסך 250 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־:

06491;	28358;	33006;	34339;	37073;
43471;	43814;	46356;	47139;	48112;
53111;	55980;	57911;	65283;	66385;

האוניברסיטה העברית בירושלים

המחלקה למינהל תלמידים — **המשרד לקבלת תלמידים**

1. מועמדים ל„בוגר" בתשל״ה — חיילים משוחררים

למועמדים לקראת התואר „בוגר" בתשל״ה שחל עליהם „חוק החייל המשוחרר" ניתנת עדיפות בשיקולי הקבלה. יש להמציא אישור מצה״ל על זכאות לפי החוק הנ״ל לא יאוחר מיום ו׳, כ״ט בתמוז תשל״ד (19.7.74).

2. רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל״ה ללימודי „מוסמך" ותעודה

הרשמת מועמדים לשנת הלימודים תשל״ה ללימודים לקראת התואר „מוסמך" וללימודי תעודה תסתיים ביום ו׳, י״ב באלול תשל״ד (30.8.74) (פרט לתחומי הלימוד לדים צוין תאריך שונה).

מתקבלות בקשות לפקולטות/בתי״ס:

הפקולטה למדעי הרוח
(למעט: לימודי תעודה בתרגום כתבי
מדע; המחלקה להכשרת מורים)
הפקולטה למדעי החברה
(למעט החוג לפסיכולוגיה)
ביה״ס למינהל עסקים
הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע
ביה״ס למדע שימושי וטכנולוגיה
המרכז להוראת המדעים
הפקולטה לחקלאות
הפקולטה למשפטים
המכון לקרימינולוגיה

ביה״ס לעבודה סוציאלית
המרכז להכשרת מנהלים
למרכזים קהילתיים — סיום ההרשמה 31.10.74

הפקולטה לרפואה:
מדעי הרפואה הבסיסיים
נוירוביולוגיה
בריאות הציבור
תעודה באופטלמולוגיה
בית הספר לרוקחות

המעוניינים יירשמו במשרד לקבלת תלמידים. טפסי הרשמה וה„מדריך לתלמיד החדש" ניתן לרכוש תמורת 5 ל״י (ע״י פניה אישית או בכתב) ב„אקדמוף", גבעת רם, ירושלים 91999, ת. ד. 41, ירושלים. ללא צירוף התמורה של הסך הנ״ל לא יישלחו הטפסים והמדריך; חיילים בשירות חובה יקבלו את הטפסים והמדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

המועמדים ימציאו גליונות ציונים למזכירות הפקולטה אליה הם מבקשים להתקבל (מועמדים לפקולטה למדעי החברה מתבקשים להמציא את גליונות הציונים ב־3 עותקים).

מועמדים לפקולטות: מדעי הטבע, מדעי הרפואה, רוקחות, ספרנות ועבודה סוציאלית — חייבים לפנות לפקולטה לייעוץ מוקדם וקבלת טפסי הרשמה.

בוגרי מוסדות להשכלה גבוהה כולל יירשמו במשרד לתלמידי חו״ל, הר הצופים, ירושלים בוגרי האוניברסיטה העברית בירושלים המבקשים להמשיך לימודיהם באותה הפקולטה, יירשמו במזכירויות הפקולטות.

מועמדים מבין אלה שחל עליהם „חוק החייל המשוחרר"

מועמדים שהתקבלו ללימודים בתשל״ה, מחזור א׳ ומצאו ביוסם לצבא בגבר מהם ללמוד בשנה זאת, קבלתם תקפה לשנת הלימודים תשל״ה באותו תחום לימודים אליו התקבלו — בתנאי שיפנו בכתב במועד ההרשמה למשרד לקבלת תלמידים, בבקשה לשימוש קבלתם לתשל״ה. מועמדים שלא יפנו במועד — קבלתם לתשל״ה איננה מובטחת.

המעוניינים להתקבל על סמך חוק החייל המשוחרר חייבים לצרף לבקשתם אישור משלטונות הצבא לזכאותם במסגרת חוק זה.

משרד הסעד

האם את(ה) רואה אתגר בחינוך נוער קשה־חינוך?
האם את(ה) רואה אתגר בחינוך נוער קשה־חינוך?
לנוער מסוג זה?

אנו זקוקים לך בכל חלקי הארץ ל:

1. **מורים מחנכים לכתות יסוד** — מורים מוסמכים בעלי נסיון בחינוך מיוחד וטעון טיפוח.
2. **מורים למקצועות השלמה** — זמרה, ציור, חינוך גופני, מלאכות, כלכלת־בית.
3. **מורים מנחים** — להדרכה בעברית ובחשבון, בעלי נסיון בשיטות הוראה, במכשירי המחשה שונים ובבעיות של תלמידים טעוני טיפוח.

תנאי עבודה כמקובל במשרד החינוך והתרבות

*

בעלי כישורים מתאימים יפנו לרשות חסות הנוער, משרד הסעד, שדרות ירושלים 22, יפו.

משרד הסעד

לשכות הסעד בעיירות הפיתוח קוראות לך!

בוגרי בתי־הספר לעבודה סוציאלית בטחון של ערי הפיתוח בשניים:
בבטחון החיצוני עליו מופקדים חיילנו ושוטרינו,
את בטחון הפנימי תבטיח אתה!
הצטרף לצוותי העובדים הסוציאליים היוצאים לערי הפיתוח.
שוב אינך חייב לצאת לבד!
ניתנת לך האפשרות להתארגן יחד עם חבריך לצוות עובדים מקצועי אשר יפעל תחת הדרכה מיוחדת.

עובד סוציאלי!

אם הינך מוסמך במקצועך ומוכן/נה להתיישב ולעבוד באחת מעיירות הפיתוח, אנו מציעים לך (לעובדים סוציאליים נשואים):

* דירה מרווחת לרכישה בתנאים נוחים במיוחד — לרבות הלוואה עומדת של משרד השיכון (עד —.18,000 ל״י ע״ח המשכנתא בהתאם למקום שבו תבחר לעבוד).

** כבעל מקצוע נדרש תוכל לקבל הלוואה עומדת נוספת (לתשלום המזומן) של —:8,000 ל״י או —.12,000 ל״י, אם שני בני הזוג הם בעלי מקצוע נדרש בערי הפיתוח.

*** ההלוואות תיהפכנה למענק לאחר 5 שנות עבודה ומגורים בישוב.

*** חינוך תיכון ומקצועי חינם לבניך.

*** הנחות במס־הכנסה.

ואלה ערי הפיתוח המצפים לבואך:

אילת	קרית־גת	מגדל־העמק
אופקים	שדרות	מעלות
בית־שמש	יבנה	נצרת־עילית
דימונה	בית־שאן	עכו
ירוחם	חצור	עפולה
מצפה־רמון	טבריה	צפת
נתיבות	יקנעם	קרית־שמונה
ערד	כרמיאל	שלומי

לקבלת פרטים נוספים, פנה בכתב אל משרדי הסעד: —
— הלשכה המחוזית ירושלים והדרום רח׳ הלל 27, י־ם, טל. 02-225311
— הלשכה המחוזית תל־אביב־יפו שד׳ ירושלים 22 יפו, טל. 03-827121
— הלשכה המחוזית חיפה והצפון רח׳ יפו 28, טל. 04-663121

והעתק אל:
המטה לגיוס עובדים סוציאליים לעיירות הפיתוח, ת.ד. 1260, י״ם.
בפנייתך ציין — מקום עבודה נוכחי.
— מקצועות הלימוד בהם התמחית.
וכן עיירות הפיתוח אליהם הינך מוכן לעבור.

פנה ותענה:

תן יד לנקיון חיפה

האם חשבת פעם כמה שעות עבודה, כמה זמן, מאמץ וכסף דרושים כדי שהאשפה שהשלכת היום לפח - לא תמצא שם גם מחר? האם חשבת מהו המאמץ הדרוש לניקוי העיר בולה? יותר מ־100.000 שעות עבודה בחודש, עשרות מכוניות איסוף, מכונות מטאטא רחובות, מכוניות לשטיפת כבישים. מאות עובדים. מאמץ רב מושקע בימים אלה במחלקת הנקיון של העיריה כדי שהסיסמא "חיפה נקיה יותר" תורגם ברחובות העיר, הלכה למעשה.

מאמוא רחובות, פינוי אשפה ביתית, שטיפת כבישים, סילוק פסולת מגינות ומגרשים, ביעור מוקדי לכלוך, ריסוס והדברה - אלה רק חלק מהפעולות הנעשות בתנופה מחודשת בעיר חיפה. ניקוי העיר הוא תפקידנו. אך אתה האזרח, אל נא תלכלך. אתה עם מעט תשומת לב ומאמץ קל מצדך, תוכל לעזור במשימה, ועשה את חיפה לעיר נקיה ויפה יותר כפי שהיא יכולה וצריכה להיות.

ואהבת לעירך כמוך

השלב הבא: שלום, או מלחמה?

מאת יעקב אדלשטיין

מצב שנוצר בעקבות הסכמי ההפרדה בין מצרים וסוריה לישראל, ... בסיס „לסטטוס קוו". לכל היותר יכול מצב זה להמשך שנה שנתיים. בניגוד ל„סטטוס קוו" שנוצר לאחר מלחמת ששת הימים ובניגוד „לסטטוס קוו" שנוצר לאחר מלחמת קדש בשנת 1956, יש הסכמה הדדית בין ישראל לארה"ב. יתר על כן, בעוד שלאחר מלחמת ששת הימים, הגנה ארה"ב על „הסטטוס קוו" וראתה בו ... מדינית מוסכמת, הרי כיום חל שנוי מהותי. ארה"ב אינה ... להגן על הסכמי ההפרדה. היא סבורה שצריכה להיות תזוזה ... כדי לא להשאיר את המצב של קפאון.

— כאמור — סבורים שהמצב ... יכול להמשך לא יותר מ־ שנה עד שנתיים, ויש סבורים ...

מהיכן להתחיל?

הבעייה ששמה ירדן

שיחה מיוחדת עם שר המסחר והתעשייה חיים בר־לב

העלאת השער לדולר ייצוא מחייבת מעקב על „עיסקות מטבע"

דוחה הצעות לפיחות, אך טוען כי הוא מוטרד מפער גדול בין שער פורמאלי לשער היצוא ✶ דוחה אפשרות של פיחות ✶ לא צפוי מיתון ✶ מה קרה להסכם עם ההסתדרות ובעיות אמינות הממשלה ✶

מאת יצחק דויטש

הפיתוי והכדאיות

האם לא החטיאו המטרה?

הייצוא גדל למרות הכל

דנים מהיכן לספוג כספים?

בין ישראל לארה"ב

(סוף בעמוד 8)

המציאות!

יו"ר הנהלת הסוכנות ח"כ פנחס ספיר בשיחה ל„הצפה"

האתגר המיידי: העלאת חצי מיליון יהודים

פנחס ספיר של הסוכנות היהודית נראה כלפי חוץ פחות סוער מאשר פנחס ספיר של האוצר, שהיה מוכר יותר בכינויו „מנכ"ל המדינה". אבל כאשר מר ספיר אומר „אחרוש באפי את האדמה כדי להגדיל את העליה" אתה יודע ומרגיש שהאיש יעשה זאת ולנגד עיניך אתה כבר רואה את מרכזי הקליטה מלאים.

מר ספיר הנראה כקשוח ונוקשה הוא רגשני ומתפעל מכל מחווה כנה, ואהבתו הגדולה היא — העם היהודי בתפוצה, בקרבו הוא עשה את השעות הגדולות של מדינת־ישראל וראה את נכונותו להקריב הכל למען המדינה הקטנה.

ה„ביבי" שלו היא אותה קרן ענקית של נדבנים בתפוצה, שהקימה מפתחת ומרחיבה ישיבות, מוסדות חינוך, רפואה, מחקר ומה לא! והנושאת את שמו (בזכות אמצעי התקשורת), וכל כולה היא פרי עבודתו („ושל ח"כ עדי יפה").

היה זה רק טבעי שח"כ ספיר ירצה לעבור משולחן הממשלה אל ה„דסק" היהודי „כדי לעסוק בעליה ובכל הקשור בה".

בראיון מיוחד ל„הצפה" פורש מר ספיר את תוכניותיו ומשיב גם על שאלות בעניני היום.

מאת שאול שיף

— הייתי רוצה שיבואו לכאן מיליון יהודים השאלה היא אם המשק יוכל לקלוט אותם. אני רוצה לעשות הכל כדי לגרום לכך שיגיעו לישראל חצי מיליון יהודים אבל אינני נותן ערובה שאכן זה יהיה. אבל אעשה הכל בכל נפשי. ואחרוש את האדמה באפי כדי להגיע למספר הזה.

המפתח — יהדות רוסיה

זה תלוי קודם כל בגורם ששמו רוסיה, האם תתן ל־50 אלף יהודים לצאת בשנה כן או לא. ...

התנגדתי להקמת משרד קליטה

(סוף בעמוד 9)

מגרעות שנחשפו במעלות

מאת יהושע שמש

דו"ח „ועדת חורב", הכתוב בצורה מאופקת ועניינית, מעלה שורה של סימני שאלה נוקבים לא רק לגבי השתלשלות העניינים האומללה ביום הטבח במעלות, אלא גם מצביע על ליקויים יסודיים בסדרי קבלת החלטות, תיאום בין זרועות וגופים שונים, חלוקת סמכויות, סדרי עדיפויות ונהלים לקויים.

ההמלצות

בעקבות הזעזוע

מריב הוראות...

(סוף בעמוד 8)

יומן ניו־יורק

„ופרצת" - סיסמת בני תורה בארה"ב

מאת ד"ר הלל זיידמן — סופר „הצופה" בארה"ב

אם בעבר הלא כל כך רחוק, יהדות אמריקה, חרף עושרה המופלג היתה בבחינת „מקבלת", בכל הקשור ב„רוחניות", הרי עתה חל מפנה גם בתחום זה. יהודי ארה"ב „נותנים" לחיזוקן של קהילות מרוחקות מבחינה רוחנית.

משך שנים, ראשי הישיבות והרבנים מארצות אירופה שהגיעו אלינו הביאו לתחיית לימוד התורה, הרחבת רשת הישיבות וכן לביסוס מערכת החינוך היהודי. והנה בא המפנה המיוחל. הדור הצעיר, שקנה תורה ודעת בישיבות דארצות הברית, ספג בקרבו לא רק את ערכי התורה, אלא גם את התודעה והחובה להרבצת תורה, בבחינת: ללמוד וללמד...

מבצע תורה באפריקה הדרומית

500 מיליון — 25 אלף דולר

עיטורי סופרים וספרים

ישועות מלכו

מאת ש. קורא

[illegible]

שליחות גדולה דורשת גבורת הרצון. [illegible]

[illegible]

פעם אחת ביקש מכמה רבני הבעש"ט לקבל רבנות בקהילה אחת. [illegible]

בזמור קי"ט בתהלים בכוון לארבעה סוגי אנשים. [illegible]

בדרוש זה הביע למה שואפת חסידות הבעש"ט ותלמידיו: עבודת ד' בבין אדם למקום ובין אדם לחברו הכרוכה בלימוד תורה ובידיעתה.

בעיניו הבוהנות היה מבחין במצחו של אדם אם אורחותיו ישרים אי הפוכים. [illegible]

בפרקי הנהגותיו מסופר על אמונתו ועל עבודתו בקיום מצוות, על מידת חסדו ועל כבודו לזולתו. [illegible]

דבריו והנהגותיו מכוונים יחד. [illegible]

הרי פיסקאותיו על שלום: „בקש שלום ורדפהו. בקשהו לאוהביך ורדפהו לשונאיך. בקשהו במקומך ורדפהו במקומות אחרים. בקשהו בגופך ורדפהו בממונך. בקשהו לעצמך ורדפהו לאחרים. בקשהו היום ורדפהו מחר".

בשהותו על שמחה, שיהיה שמח תמיד באמונתו בד' ובקיומו מצוות, הוא מפרש את הכתוב: „שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה", שהאבילות על ירושלים תהיה בשמחה, סימן מובהק שמאמין באמונה שלמה בשיבת ציון ובביאת המשיח.

אמירותיו והנהגותיו של המגיד מזלוטשוב בספר אחד, בצירוף דבריו בחמשה בנים (האדמו"רים ר' יוסף מיאמפולה, ר' משה מזוויהאל, ר' מרדכי מקרמניץ, ר' זאב מזבאראז ור' יצחק מראדזיויל) הם עדות למה שאמר ערב פטירתו: רבונו־של־עולם, יודע אתה שמעולם לא הכנסתי אותך, חס־ושלום, במחשבה דיבור ומעשה, השתדלתי תמיד לעשות רצונך בלבב שלם.

יצירה גדולה יסודה במדרש הנעלם

מאת אברהם ביק

[illegible]

משוגע איש הרוח

[illegible]

העלמה הנעלמת — נסתר

[illegible]

בשר התפילה

[illegible]

סחנות — כוהות הסטרא אחרא

[illegible]

סמל הנאדות והיין

[illegible]

שם ושרשיו

מאת טוביה פרשל

[illegible]

ב.

[illegible]

במיהה

מאת רוזינה מיזלס־שוף

לְהִתְרַפֵּק בְּחֹם אֶל גַּם אֲהוּבָה

לָשֶׁבֶת רְחוּקָה הִיא

יָדַיִם מוּשָׁטוֹת אֶל תְּפִלָּה

שָׂפָה סְפָה לְלֹא

שְׁעוֹת מְשֻׁבָּרוֹת חֲשׁוּכוֹת

כְּבְלָבָן וּבְשָׁחוֹר

שֶׁל פִּרְחֵי צְבָאוֹת

שֶׁלֹּא קָטְלוּ

לְנָאִיף... וּמִתְעַדֶּקֶת

הַמְּסִיקָה

נִצְמֶדֶת בְּחֹם אֶל מְצִיאוּת

סְפוּיָה.

לוֹשֵׁר תְּהִלַּת שִׁיר הִיא

אֶת הַלֵּב חוֹצָה

בַּחֲלוֹף יוֹם בְּלָהוֹת

וְזֶה הוּא הַנֶּפֶשׁ

לִשְׁכֹּן הַמְּשִׁיחָה.

ימי אימה

מאת י. עמוס

בשעים ובאין, סיפורים, מאת ש. ד. בנין, מפעל פועלי חיפה, על יד הוצאת פיגה הספר, חיפה, תשל"ה.

ש. ד. בינין יצא מן השואה, אך אימת הזוועה לא יצאה ממנו. [illegible]

[illegible]

הזמן האדום

[illegible]

יום השחרור

[illegible]

פנחס

השיב את חמתי מעל בני ישראל (כ"ה—י"א)

[illegible]

(ויפב לב)

*

תחת אשר קנא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל (כ"ה—י"ג)

[illegible]

(אורא דפרשא, עמוק)

*

וראיתה אותה ונאספת אל עמך (כ"ז—י"ג)

[illegible]

(הכתב והקבלה)

*

הם מי מריבת קדש מדבר צין (כ"ז—י"ד)

[illegible]

(לפי אהבת שלום)

*

ונתתה מהודך עליו (כ"ז—כ')

[illegible]

(רבי שיח, בעל מפשט)

*

מנחתם ונסכיהם לפר ולאיל (כ"ט—ל"ז)

[illegible]

(הערת הכותב: ראה בני שהם לרמ"ל קאהר ז"ל)

(כשר הבשר)

לוקט שלמה [illegible]

שיחה עם ד"ר צבי זהבי

אבי יוצר מדינת היהודים בן לאבות שומרי מסורת

מאת נעמי גוטקינד

שבעים שנה לימדו בבתי הספר בארץ, כפי שהורו גם כל ספרי ההיסטוריה וכל אמצעי התקשורת, כי הרצל, „אבי מדינת היהודים" — היה מתבולל בן מתבוללים ששב אל עמו מול זעזוע לעקיר. [illegible]

[illegible]

חקר הטמיעה בהונגריה

[illegible]

„מתקנים" ראשונים

[illegible]

חתם־סופר — ראשון לתנועת ציון

[illegible]

אבותיו של הרצל

[illegible]

חינוך יהודי

[illegible]

אותות ראשונים

[illegible]

קהילות נפרדות

[illegible]

מי גרם לסילוף הדמות

[illegible]

משגה היסטורי

[illegible]

מכנן מן הואסל

חורבן הבית וגורמיו

מאת הרב מרדכי פירון

האסון הלאומי של חורבן הבית השני והרס שרידי האוטונומיה היהודית, גרם למשבר חברתי ורוחני עמוק שזעזע את העם היהודי ביסודותיו, איים למוטט את אשיות החברה היהודית ולדרדר את עמה לעבר פי פחת. נפרצה חומת האמונה האיתנה והתמימה של שכבות העם, בארץ ובגולה, כי ה', כביכול, לא יניח לאויב וצר להחריב את בית המקדש, מקום משכן השכינה, ולכן ציפו עד לרגע האחרון ממש לנס שמימי להכרעת המערכה, וערבות אלוקית גלוית למגור כחות הרשע של האויב.

חרדת מפני אסון

עם חכמי ישראל, כדוגמת אי־ ...ים בימי חורבן הבית הראשון ...רו, וחזרו והזהירו מפני אשל־ ...שוא מסוכנות אלה. בנבואה מוב־ ...בהרחבה השקפתו של רבן יוחנן בן זכאי בעקרה חמורה זו: „תנו רבנן ארבעים שנה קודם חורבן ה־ ...לא היה גורל עולה בימין, ולא ...לשון של זהורית מלבין, ולא ...נר מערבי דולק, והיו דלתות ...כל נפתחות מאליהן עד שגער ...רבן יוחנן בן זכאי, אמר לו: היכל היכל מפני מה אתה מבעית ...יודע אני בך שסופך עתיד ...ובר נתנבא עליך זכריה בן ...— פתח לבנון דלתיך ותאכל ...בארזיך" (יומא, לט, ב'). ...חסרו איפוא לפי מקור זה ...נים היצוניים, אזהרות שמימ־ ...שאסון מחריד עומד להתחולל.

...ופר על ר' צדוק שהיה צם אר־ ...שנה בכדי לבטל את רוע הגזי־ ...דרבי צדוק יתיב ארבעין שנין ...ניתא דלא ליחרב ירושלים כי ...אכיל מידי הוה מתחזי מאבראי ...הוה בריא מייתי ליה גרוגרות ...מייצו ושדי להו" (גיטין, נו, ...).

...מי ישראל שבדור היו ערים ...צוותיות והתבוננו מבחינה נפ־ ...למאורעות הזוועה העלולים ל־ ...יום, אולם העם ברובו המכריע ...להטות אוזן לדבריהם וכשארע ...ין הפראי ובית המקדש עלה ...הכונה הציבוריות היהודית ב־ ...מה נוראה שתוצאותיה יאוש ד־ ...למוסיה כללית.

חרדות קשות

...דינו מקורות תלמודיים ומדרשי־ רבים המבהירים את התמורות ...ניות החברתיות שהתפתחו ...החורבן גרמו להן. נצטט כאן ...יים ממקורות אלה: „תנו רבנן, ...בוס בן יאיר אומר משחרב בית ...ש בושו חברים ובני חורין ...ראשם ונדלדלו אנשי מעשה ...ו בעלי זרוע ובעלי לשון ואין ...ש ואין מבקש ואין שואל, על מי ...להשען על אבינו שבשמים. ר' ...ר הגדול אומר מיום שחרב בית ...דש שרו חכימיא למהוי כספ־ ...וספריא כחזניא, וחזניא כעמא ...א, ועמא אזלא ודלדלה ...אין שואל ואין מבקש, על מי ...להשען על אבינו שבשמים" (סו־ ...טה, מט, א').

...בינו תמונה של משבר רוחני ...יחי החודר עד תהום. עקרונות ...אי והגינות החברתית והאלמס־ ...מתרופפים הולכים, וגרוע מכל, ...החורבן של תלמידי החכמים ...די מתדלדל והולך. היאוש ה־ ...יך בא לידי בטוי בחוסר האמו־ ...יכולת העצמית לתקן המצב כי „אין שואל ואין מבקש ואין ...", ולכן ממילא רק מן השמים ...של הצלה — „על מי לנו להשע־ ...על אבינו שבשמים".

...ות משפטי התורה

כמה התפשט הרפיון הכללי ...ל כל חלקה טובה ואיים ליצור ...ד של אנרכיה מוחלטת למדים מהתוספתא: „ר' יוחנן בן זכאי ...ר משרבו הרצחנים בטלה עגלה ...ה לפי שאין עגלה ערופה באה ...על הספק עכשיו בגלוי הן ...ין. משרבו המנאפין פסקו מים ...משקין אלא על הספק. משרבו ...הנאה בטלה כבוד תורה ונת־ ...היין, משרבו לחשי לחישות ...בא חרון אף לעולם ונסתלקה ...ה מישראל. משרבו הראוין בסל תבירוי הורקו מהם על שמים ...יבו עליהם עול מלך בשר ודם. ...בו מטילי מלאי על בעלי בתים ...שוחד והטית משפט והיו ל־ ...ולא לפנים וכן הוא אומר — הלכו בניו בדרכיו ויטו אחרי ...ויקחו שוחד ויטו משפט. ר' ...אומר חלקם שאלו בפיהם. ...ודה אומר מלאי הטילו על בע־ ...בתים, ר' עקיבא אומר קופה ...ה של מעשרות נטלו, ר' יוסי ...מתנות נטלו בזרוע. משרבו ...לני טובתך ומוזקי טובתך ...„איש הישר בעיניו יעשה" ופר־ ...כל מלכות כולה ואולה ונולה, ...בה „איש הישר בעיניו יעשה"

שפלים גבהו והגבוהים שפלו, משרבו צרי העין וחוטפי טרף הן הן שופכי דמים רבו אמצי הלב וכל אחד ואחד קופץ יד בחבירו, משרבו „אחרי בצעם לבם הולך", רבו אומרי לרע טוב ולטוב רע, משרבו האומ־ רים לרע טוב ולטוב רע נתמלא כל העולם כולו הוי. משרבו מושכי הרוק נתמעטו התלמידים ובטל כבוד תורה, משרבו היהירים התחילו בנות ישראל להנשא ליהירים לפי שאין דורינו רואין אלא לפנים, משרבו נטויות גרון ומשקרות עינים, רבו המים המאררים אלא שפסקו, משרבו זחוחי הלב רבו מחלוקות בישראל ונעשו שתי תורות, משרבו מקבלי מתנות נתמעטו הימים ונתקצרו ה־ שנים ותסקה טובה, משרבו מקבלי צדקה מן הגוים התחילו הגוים להתר־ בות, וישראל להתמעט ואין נחת בעולם לישראל" (תוספתא, סוטה, פ' י"ד, א' — י"א). לפנינו תאור מזעזע המקיף את כל שטחי החיים והמצמצם בעין חדה את הסבות וה־ גורמים למשבר הרוחני והחברתי ש־ פקד את האומה. שכבות רחבות של העם נטו להלוזין את משפטי התו־ רה, השתלטו בשחצנות ויהירות מכל תביעה מוסרית חברתית והחמסו ב־ אנוכיות ברוטאלית כל קנין שיכלו לשלוח בו ידם ואף לא נרתעו בכל מעות הדין והמשפט, מגזל ואפילו משפיכות דמים.

ההידרדרות המוסרית של העם אי־ נה תוצאה בלעדית של החורבן ולא נבעה ישירות מאבדן העצמאות המדי־ נית ושריפת המקדש. היא התפרצה ביתר שאת עם המרת הרסן של ה־ משטר בימי מלחמת היהודים והאימה להשתלט על כל מוסדות החברה ב־ ימי הזעזוע ובתוהו שלאחר החורבן, אולם ניצני הרפיון המוסרי והקלקול החברתי ניכרים כבר שנים רבות לפני השואה והנגע מתפשט והולך ואוכל בה. חכמי ישראל לתקו־ פה הכמת מלמדת הבריתא: „מקדש ראשון מפני מה חרב, מפני שלושה דברים שהיו בו, עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים... אבל מקדש שני שהיו עוסקים בתורה ובמצוות ובגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני שנאת חנם ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלוש עבירות, עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים" (יומא ט, ב').

הפילוג האכזרי בתוך העם, ה־ התפרדות לכתות ולעדות יצרו מס־ כות של „שנאת חינם" שאין אפ־ שרות כלל לגלות בה כי הרי איננה תלויה בשום סיבה הגיונית — ואז גבורה הנזירה ובאה התמוטטות הסו־ פית.

קלקלת המידות

מקורות רבים בספרות התלמוד וה־ מדרש תולים את האסון הלאומי באבדן היסודות המוסריים והקלקול של המדות של הציבור המשפט בתקו־ פה. האגדה הידועה בתלמוד הבבלי: „על קמצא ובר קמצא חרבה ירוש־ לים" (גיטין, נ"ה, ב') מוסרת בבהירות אורח להשתלשלות המאורעות ש־ הביאו לחורבן, את השנאה העיוורת שהרסה כל יחסי אנוש תקינים.

ואילו אגדה אחרת באותו קובץ מתארת את השחיתות המוסרית ואת התשלולת היצרים שהרסה משפחות בניינות מרומות. „מעשה באדם אחד שנתן עיניו באשת רבו ושוליא דנגרי הוי פעם אחת הצריך רבו ללוות, אמר לו שגר אשתך אצלי ואלווה, שיגר אשתו אצלו, שהה עמה שלושה ימים, קדם ובא אצלו, אמר לו אשתי ששיגרתי לך היכן היא, אמר לו אני פטרתיה לאלתר ושמעתי שהתינוקות נתעללו בה ב־ דרך, אמר לו מה אעשה, אמר לו אם אתה שומע לעצתי גרשה, אמר לו כתובתה מרובה, אמר לו אני אלווך ותן לה כתובתה, עמד זה וגר־ שה הלך הוא ונשאה, כיון שהגיע זמנו, ולא היה לו לפורעו אמר לו בא ועשה עמי בחובך והיו הם יוש־ בים ואוכלים ושותים והוא היה עומד ומשקה עליהן, והיו דמעות נושרות ונופלות בכוסיהן ועל אותה שעה נתחתם גזר דינן" (גיטין נח, א'). הרי לפנינו תאור של הפקרות מוסרית הבולטת בכל הערכים ה־ מקודשים ביותר של תורת ישראל, ערכי יסוד שבלעדיהם אין האומה יכולה להתקיים.

הופעה מעציבה אחרת היא העוב־ דה של מקרי המלשינות בתוך עם ישראל, בגידה לאומית שהזמן גר־ מה, אין כאן המקום להאריך את הדבור על ענין כאוב זה אולם מס־ פיק לציין כי מקורות מספר בספרות התלמודית וגם אצל יוספוס פלאו־ יוס מזכירים את „המלשינים" את „אוכלי קורצא במלכא" ואת המק־ רים בהם „נודע הדבר למלכות" בודאי באמצעות בוגדים ובלשים שכורים.

גם המשנה הבאה משקפת בודאי מציאות רוחנית קיימת: „רבי אלי־ עזר המודעי אומר המחלל את ה־ קדשים והמבזה את המועדות וה־ מלבין פני חברו ברבים והמפר ברי־ תו של אברהם אבינו והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הבא" (אבות, פ"ג, מי"א).

יסודות איתנים

אולם למרות הדלדול הרוחני וה־ מוסרי של חלקים מסויימים בתוך החברה עדיין היו קיימות, בדורות החורבן שכבות נרחבות של האומה אשר לא סטו מדרכי ה' ותורתו ואשר היוו את היסוד המוצק והאי־ תן שהבטיח המשך קיומו של עם ישראל. בהנהגתם של חכמי התורה. הזעזוע הכבד, של חורבן המקדש לא גרם במקרה זה להתרופפות מוסרית ולהתרת הרצועה, כי אם להיפך, האסון הלאומי הביא לידי העמקת ההכרה, לחזוק האמונה ולצדוק הדין תוך הרגשת האבל הכבד. וכה מספ־ רים אנו: „תנו רבנן כשחרב הבית בשניה רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין. נטפל להן ר' יהושע אמר להן, בני מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין, אמרו לו נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי המזבח ר־ עכשיו בטל, נשתה יין שמנסכין על גבי המזבח ועכשיו בטל, אמר להם אם כן לחם לא נאכל שכבר בטלו מנחות, אפשר בפירות, פירות לא נאכל שכבר בטלו בכורים, אפ־ שר בפירות אחרים, מים לא נשתה שכבר בטל ניסוך המים, שתקו. אמר להן בני בואו ואומר לכם שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר שכבר נגזרה גזירה ולהתאבל יותר מדאי אי אפשר שאין גוזרין גזירה על הצבור אלא אם כן רוב צבור יכולין לעמוד בה... אלא כך אמרו חכמים סד אדם את ביתו בסיד ומשייר בו דבר מועט... עושה אדם כל צרכי סעודה ומשייר דבר מועט... עושה אשה כל תכשיטיה ומשיירת דבר מועט" (בבא בתרא, ס' ב'). מגמת חכמי ישראל היתה להשיב את האו־ מה לחיים רוחניים תקינים וחק־ יים ולמנוע דכאון ויאוש העלולים להתפתח כתוצאה מגזרות אבל חמו־ רים מדי שאין בכוחו של רוב הצבור לשאת אותם.

בין החכמים של דור החורבן מת־ נשאת דמותו של רבן יוחנן בן זכאי, מנהיג האומה שיסד את המר־ כז התורני החדש ביבנה והדריך את העם במציאות החדשה הפוליטית החדשה שנוצרה. לא נעמוד, במס־ גרת דברינו כאן, על תקנותיו בעניני דת והצבור שהיו בעלות חשיבות היסטורית, אלא נתעכב בעיקר על השקפותיו הרעיוניות ועל פעולותיו המוסריות, כפי שהן מתבטאות ב־ מקורות השונים ושלאורן הנחה את העם הנבוך, בתקופה גורלית זו.

פשפוש במעשים

רבן יוחנן בן זכאי היה מתל־ מידיו המובהקים של הלל: „אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה גמרא הלכות ואגדות, דקדוקי תורה ודקדוקי סופ־ רים, קלים וחמורים וגזרות שוות תקופות וגימטריאות שיחות מלאכי השרת ושיחות שדים ושיחות דקלים, משלות כובסין משלות שועלים דבר גדול ודבר קטן, דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן הויות דאביי ו־ רבא" (סוכה, כח, א'). לפי תאור זה היה משלם בכל מקצועות התו־ רה והמדע, בנגלה ובנסתר. רבן יוחנן בן זכאי חקר וחפש את הסי־ בות והגורמים שהביאו לידי חורבן הבית ומצא אותם בשחיתות המוס־ רית ובחטאי האומה כלפי ה' ותורתו. הדבר מודגש במקור הבא: „כבר היה רבן יוחנן בן זכאי עולה למעין יהודה, ראה ריבה אחת מלקטת שעו־ רים מתחת גללי סוסים. אמר להן

רבן יוחנן בן זכאי, ראיתם ריבה זו מה היא, אמרו לו ערביה, סוס זה של מי הוא אמרו לו, פרש ערבי אחד, אמר להן רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו כל ימי הייתי מצטער על הפסוק הזה והייתי קורא אותו ולא הייתי יודע מה הוא — אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן — לא רציתם להשת־ עבד לשמים, הרי אתם משועבדים לפגומי גויים ערביים, לא רציתם לשקול שקלי שמים בקע לגולגלת הרי אתם מתקנין את הבורגסין ואת הבורגנין העולים לקראת מלכים... תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך באהבה ועבדת את אויביך בשנאה תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשובע ועבדת את אויביך ברעב ובצ־ מא ועירום ובחוסר כל" (מכלתא, יתרו). על העם איפוא לפשפש ב־ מעשיו, לחזור בו מדרכיו המקול־ קלות, ולשוב בתשובה שלמה אל אלוקיו.

מושג החרות קבל בתורתו מש־ מעות מיוחדת. התלמוד מעיד: „תנו רבנן מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור והיה יוצא מירושלים והיו תלמידים מהלכין אחריו ראה ריבה אחת שהיתה מל־ קטת שעורין מבין גללי בהמתן של ערבים כיון שראתה אותו נתעטפה

בשערה תמרה לפניו, אמרה לו רבי פרנסני, אמר לה בתי מי את, אמרה לו בת נקדימון בן גוריון אני, אמר לה בתי ממון של בית אביך היכן הלך... אמרה לו רבי זכור אתה כשחתמת על כתובתי אמר להן לתלמידיו זכור אני כשחתמתי על כתובתה של זו והייתי קורא בה אלף אלפים דינרי זהב מבית אביה חוץ משל חמיה, בכה רבן יוחנן בן זכאי ואמר אשריכם ישראל בזמן שעושין רצונו של מקום אין כל אומה ולשון שולטת בהם ובזמן שאין עושין רצו־ נו של מקום מוסרן ביד אומה שפלה, ולא ביד אומה שפלה אלא ביד בהמתן של אומה שפלה" (כתובות, סו, ב'). חרותו של העם בטוחה לו כשעובד את ה' באמונה אולם בעז־ בו את אלוקיו נמסר אפילו לידי בהמתן של אומה שפלה.

תופס הפרט היה יקר לו מכל לכל, את זאת למדים אנו מהמקור הבא: „חמשה דברים היה ר' יוחנן בן זכאי אומר כמין חומר... האוזן ששמעה את אנכי במרצע, מה ראתה אוזן לרצע יותר מכל האיב־ רים כולן לפי ששמע מהר סיני כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם, פר־ קה ממנה עול שמים, המליכה עליה עול בשר ודם לפיכך אמר הכתוב תבוא אוזן ותרצע שלא שמרה את

מה ששנה (תוספתא, בבא קמא ז', ה'). התופש הוא הנכס התברותי העיקר ביותר שנתן לאנושות כמתת אלוקים. דביקות בתורת ה' וההליכה בדרכיו הופכת את האדם מכילא לבן חורין ששום כח בעולם אינו מסוגל לשעבד ולדכא אותו.

למוד תורה

רבן יוחנן בן זכאי ראה בלימוד התורה ובחקר משפטיה את הדרך היחידה להבטיחת קיומה של האומה ולתקון מרותה של הצבור ידוע לנו על חמשה תלמידים מובהקים שהיו לו: חמשה תלמידים היו לרבן יוחנן בן זכאי ואלו הן ר' אליעזר בן הור־ קנוס ור' יהושע בן חנניה ור' יוסי הכהן ור' שמעון בן נתנאל ור' אלעזר בן ערך, הוא היה מונה שבחן וכו' (אבות פ"ב) אם זאת הת־ רים נבואות נבר באותם של לומדי התורה המוהה גם היא מקור לקלקול חברתי הגל בעקרון הענוה והצני־ עות: „הוא היה אומר אם למדת תורה הרבה על החזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת" (אבות פ"ב מ"ח). דרשותיו של רבן יוחנן בן זכאי היותה להן השפעה עצומה בתוך ה־ צבור ואכוה משכו המונים כאלה עד שלא היה אולם בירושלים שיכול להכיל את קהל השומעים הגדול. וכה שומעים אנו: „דתניא אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שהיה יושב בצילו של היכל ודורש כל היום כולו" (פסחים, כו, א') ופירש רש"י במקום: ומתוך שרחוב גדול היה ומחזיק בני אדם הרבה דורש שם מפני החמה שאין לך בית המד־ רש מחזיק (שם). יראת ה' ואהבת הבריות היתה האידיאה המרכזית בבבואת הרוחני של השקפת עולמו של רבן יוחנן בן זכאי. וכה שנינו במשנה „אמר רבי יהושע מי יגלה עפר מעיניך רבן יוחנן בן זכאי „שהיית דורש כל ימיך שלא עבד איוב את המקום אלא מיראה שנאמר איש תם וישר ירא אלוקים וסר מרע" (סוטה פ"ה, מ"ט) הבטוי „היית דורש כל ימיך מורה כנראה שהיותה זאת נקודה מרכזית וקובעת בשיטתו הרוחנית של רבן יוחנן בן זכאי שנשנתה פעמים רבות ונאמרה בהזדמנויות השונות. מול הרפיון החברתי והתרת הרצועה ה־ מוסרית ראה צורך לשים הדגש על המשמר הסדר היצרים תחושה של ריסון תוך יראה.

לפי אותה הגישה הנעלה על אה־ בת הבריות מבאר הוא את האיסור של הנפת הברזל על המזבח: „האו־ מר מזבח אבנים לא תניף עליהם וכי מה ראה הברזל ליפסל יותר מכל מיני מתכות מפני שהחרב עשויה ממנו והמזבח הרב סימן פרענות ומזבח סימן כפרה, והרי דברים קל וחומר ומה אם אבנים שאינן לא רואות ולא שומעות ולא מדברות על שמטילות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים אמר הכתוב לא תניף עליהם ברזל בני תורה שהן כפרה לעולם על אחת כמה וכמה שלא יגיע בהן אחד מכל המזיקין כולן" (תוספתא בבא קמא ז' ז') רבן יוחנן בן זכאי מאס בחרב כי ראה בו כלי משחית להרג וקטל. מגמתו היתה לחנך את בני דורו מלומדי המלחמה ויודעי החרב לק־ ראת אידיאלים נשגבים של אהבת השלום. הקדמת השלום תוך זניחת הרוח המלחמתית המופרזת וריסון יצרי הקנאות פורצי המסגרת הלאו־ מית.

„אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם שלום בעולם ואפילו נכרי בשוק" (ברכות יז. א') ועוד אמרו עליו מימיו לא שח שיחת חולין... ולא פנה אלא דלת לתל־ מידיו אלא הוא בעצמו... (סוכה, כח, א') ועיין שם הקטר בהרחבה).

תכונותיו האנושיות הנעלות של רבן יוחנן בן זכאי של אהבה עזה לבריות וענוה, וצניעות בהליכותיו המשותפות עם כל בני האדם, הפכו את אישיותו לדמות נערצה ומהוללה בתוך העם, חיבה יתירה נודעה לו על שכבות הצבור שראה בו סמל הכוחר, היושר והצדק, באותם הזמ־ נים הקשים והסראגיים כשהתנצנצות המוסרית וההפקרות ההברתית גברו והתפשטו. ובמקום המפעתו האישית הצבורה של המנהיג הדגול שהצליח לקומם מחדש את תקומת האומה ולהנהיג אותה בדרך האמונה וה־ כוחר על פי משפטי התורה.

רשימות

ברית

מאת אורן קורח

בגבול השכונה החדשה עומד צריף־עץ ישן, גדול ודל־מראה. דרי השכונה החדשה אינם מרוצים מ־ שכנות הצריף, משל פוגע בכבוד בתיהם. באחד מבתים אלה, סמוך לצריף, מתגורר איש הולך ערירי והוא האחד ששכנות זו מסיבה לו.

הצריף מחולק לחדרים, חדרים, בהם מסתופפים ארבעה דורות: איש בן שמונים ומעלה ותינוק בן־יומו, נינו של הישיש. וביניהם גם אשה הורית. ילדים רבים שם, הומים ומהמים, והשמחה שורה בצריף ד סביבם.

ביום השבת עולה משם קול דב־ רים. בני המשפחה מתכנסים בחדר הגדול, גם קרובי משפחה, שבאים לביקור של שבת, כדרך בני עדות המזרח, המתכנסים לעתים קרובות. פורשים מה ומשוחחים בקול. מן השומעים אומר טעם בטעם הגוה, כפסוק פסוקו, מדבר במתינות, דב־ ריו שקולים, מהרהר מעט בין משפט למשפט, כדרך זקנים. כולם מקשי־ בים לדבריו, גם לומדים ממנו, כי נסיון חיים רב לו. הקטנים, בני המשפחה ובני קרובי משפחה, משתע־ שעים בחוץ, שקועים במשחקיהם. לפעמים נכנס אחד מהם משולהב־ פנים על ידי משחקו, נותן עיניו בכיבוד של השולחן, ברכתי מתי־ קה, אינו יודע במה יבחר, ולוקח גם מזה וגם מזה.

האיש הערירי מרגיש בשבת ב־ בדידותו יותר מבימות החול. דירתו החדשה מרווחת. הוא מתלבט בה יחידי, ערירי, וקול ההמולה העולה מהצריף ממתיק מעט את בדידותו. כשרואה את בן השמונים ומעלה מלוה את האורחים בצאתם, מתהלך לאטו ותווה מפיזה בו שרוחו טוב עליו, הוא נותן דעתו על עצמו, ש־ ימיו מועטים הם מימיו של הזקן ורוחו נכאה לרוב.

באחד מימות החול ראה אנשים מתאספים על יד הצריף. עלה במח־ שבתו שאירע מה לזקן וחשש לש־ אול, שמא תהיה התשובה עצובה. בהיסוס שאל והתשובה היתה:

— ברית מילה.

*

מיהרתי למקום שמחה, לבית יולדות במסיבה חביבה מאחורי רחוב רחוק. לא הייתי עדיין במסיבה ההיא, ומקום הפניה אליה לא היה ברור לי, ואמרתי בלבי: בבואי לרחוב ההוא אשאל לעובר ושב ואשאל פיו. בבואתי מבואי ראיתי איש מעכב איש ושואל מה, הנשאל תוהה, אינו יודע להשיב ועיניו תרות אחר אדם לשאול למען השואל. מחשש לאיחור עברתי מהם והלאה במהירות, כדי שלא יעכבוני, ובו ברגע חשתי נקי־ פת לב. והתמקתי מאנשים שצלו־ לים היו לבקש ממני דבר, כרצותי אני לבקש מאחרים, ומה גם בראותי כיצד הנשאל מורה למען השואל ואינו יכול להניחו ללא תשו־ בה חזרתי על עקבותי לתקן את המעוות ולא חששתי עוד לאיחור.

אחרי זה המשכתי דרכי משהוו־ מרגש לא נעים ונעם לי מאוד לראות את הסימטה הנגביה, הקטנה והיפה, שהיתה עד עתה נעלמת מעיני, ש־ מכיר אני היטב את העיר על רחו־ בותיה ועל סמטאותיה. משום כך היה לי המקום הוא כגילוי. גם האילנות, הפסגים, העבותים הירוקים, הנאהלים על בית היולדות, היו חד־ שים לי.

ברגע היכנסי לאולם כבר המוהל הצעיר את הברכה על המילה בקול רם ובנעימה התגינית. הקרואים כו־ לם עמדו על רגליהם. כובע על ראש מעטים, מטפחת אף מקופלת על ראש רבים, ומי שלא היה לו לא זה ולא זאת, כיסה קודקוד בכף ידו. ואחד עמד וכיוון מצלמה מול התינוק...

מיד לאחר הברית עטו הקרואים על המטעמים, שהיו ערוכים בשפע רב על השולחן.

*

בהשכמה באים מנקי הרחובות לפרבר ומטאטיהם הגדולים בידיהם. יום אחד, לפני שהתחילו בעבו־ דתם, עמדו ושוחחו. המטאטאים בול־ טים מעל ראשיהם, ופניהם כפני מי שנודעה לו הודעה מפתיעה.

אחד מהם, נמוך קומה, פיאות מטולטלות על לחייו הקמוטות, זקן שיבה רחב. הגורע מפניו, ד דמותו דמות יהודי מתקופת המשנה, בימי שמעיה ואבטליון שאמרו: „אהב את המלאכה ושנא את הרבנות".

איש זה, שפניו חרושים קמטים, לא מרוב שנים אלא מדאגות פר־ נסה, סיפר, שאתמול היתה ברית מילה של בנו.

היום נשלח לעבור זה לעבוד עבו־ דתו, ושמחתו הרבה דוחקה בו לספר זאת לאנשים, שעדיין לא מכירם.

— כמה ילדים לך??

— עשרה. זה עשירי. כולם בנים.

„בניך" — אמר והחל מטאטא את המדרכה בהבנעה, בתנועה רחבה, ברחוב המדרכה, וכל קמטי פניו אמרו שמחה.

ביקורו של הרצל בירושלים

(ליום הזכרון)

מאת מ. אונגרפלד

מה הניע את הרצל „נסיך היהודים", לעלות בקיץ 1898 אל ירושלים ואלו תקוות תלה בביקורו ומה הם ההישגים שהגיע אליהם כאן? אגדות רבות נרקמו מסביב לביקור זה ורבים כתבו בזכרונותיהם על פגישות ושיחות עמו בימים ההם. אולם המקור הנאמן ביותר לכל שהתרחש בתקופה ההיא הרי הן רשימותיו של הרצל עצמו, שרשם יום יום ביומנו. מתוכם אנו לומדים, כי מטרתו הראשית היתה אז, להתקבל לראיון אצל וילהלם קיסר גרמניה, שבא גם הוא לירושלים לחנך את בניין המנזר של הכנסיה האוונ־ גלית, ולבקש מאתו שיקבל תחת חסותו את עבודת הציונים בארץ ישראל וימליץ עליה בפני ידידו השולטן, שלא הביט עליה אז בעין יפה.

„תנו לנו לצאת"

אמנם לפני הימים הראשונים הש־ תדל הרצל לעניין את שליטי העולם בתכניותו הציונית ולרכוש את לבם אליה. ואולם תקוה מיוחדת תלה בווילהלם קיסר כמי שעתיד לעזור לו בשאיפתו. ועוד ביוני 1895, אמר בין השאר אל הברון הירש: „אלך אל קיסר גרמניה והוא יבין אותי כי הוא נוצר לכך לדון בדברים גדולים... לקיסר גרמניה אגיד: תנו לנו לצאת! זרים אנחנו, אין נותנים לנו להיטמע בין הגויים..." לאחר התוודעותו אל הכומר הכלר — ש־ היה גם כומר החצר של וילהלם קיסר — נסללה לפניו הדרך להת־ קבל לראיון אצל הקיסר. בהשתד־ לותו של הכלר — שראה בהרצל את „משיח היהודים" — נתקבל לראיון אצל הדוכס הגדול מבאדן, דודו של וילהלם קיסר, וזה הודיע לו לאחר הקונגרס הציוני השני, כי „הממ־ שלה הגרמנית חקרה ודרשה בקוש־ טא, מהי העמדה של כלפי התנועה הציונית, וקיבלה ידיעות, כי השולטן מביט בעין יפה על הענין שלנו...". על הנסיך איילנבורג, ציר גרמניה בוינה, הוטל לפי דברי הדוכס, לחקור היטב את הדבר ולהרצות עליו והרצל יתקבל לראיון אצל הקיסר, לאחר שובו ממסעו לקושטא ולירושלים. והנה הודיע הרצל ב־ שני באוקטובר לשמוע מפי איילנבורג, כי רצון הקיסר לקבלו לראיון בירושלים שכן דבק הוא בהתלהבות ברעיון הציוני והשולטן יקבל בודאי את עצתו.

הרצל מיהר להרכיב את המשל־ חת אשר תלך אתו אל הראיון עם הקיסר ובה השתתפו: הרופא ד"ר שנירר — סגן נשיא הועד הפועל הציוני — עורך הדין ד"ר בודנ־ היימר, המהנדס זיידנר והאיש הממ־ ון וולפסון. ב־13 באוקטובר יצאו הרצל וחבריו לדרך. בלב קשה נפרד ממשפחתו, כי הגיעה אליו התראה מאת אליעזר בן יהודה בירושלים, שיש לחשוש להתנקשות בחייו בשע־ עת ביקורו בארץ. שלושה ימים חיכה בקושטא, עד שנקרא לראיון אצל הקיסר. השיחה שהתקיימה בי־ ניהם היתה ידידותית מאוד והקיסר הראה עניין בתכניתו של הרצל והבטיח את רצונו לתמוך בה. בסוף השיחה שאל הקיסר את הרצל: „אמור לי במלה אחת: מה עלי לדרוש מאת השולטן?" „צ'ארטרד קומפאני בחסות גרמניה" השיב לו הרצל. „טוב" סיים הקיסר ונפרד הימנו. ואולם במשתה החצר שנערך לכבודו, שמע וילהלם קיסר מפי השולטן, כי אינו מביט בעין יפה על עבודת הציונים בארץ הקדושה. הרצל נתבקש לכתוב את נוסח נאו־ מו לפני הקיסר בירושלים ולהגישו לביקורת של שר החצר.

כל הלילה שבו שטה האניה הת־ קרבה לחופי הארץ, היה הרצל נרגש מאד. הוא התהלך לבוש הדר, כהולך לקבל פני מלך. פתאום פנה אל וולפסון: „רצונך לקבל את ציון אמנו? קום וראה את האורות הקור־ צים אלינו מיפו". ובעמדו על יד הרצל ראה וולפסון שני אגלי דמעה גדולים בעיני הרצל מתגוללים ויור־ דים על זקנו. הם נפלו איש על צוואר רעהו והתנשקו ושפתותיהם לחשו: „ארצנו! ציון אמנו!". „כמה הנה לבבו כאשר נגלה מעל אניתו בבקר שטוף שמש אחד, חוף הארץ היהודי".

לאחר ביקורו בכמה מוש־ בות יהודה, ששם נתקבל בכבוד גדול, חזר הרצל וביתר למקוה ישר־ אל כדי להיות נוכח שם בשעה שוילהלם קיסר יעבור שם ורוכב על סוסו בדרכו מחיפה לירושלים. שם עמד הרצל ליד מחרישה. וכשראהו הקיסר, התקרב אליו והושיט לו את ידו ואמר לו: „התראינו בירושלים".

התרשמותו מירושלים כתאר הרצל בסיפורו „אלט־נוילאנד": „שבת שלום ומבורך! „גוט שבעס" — נש־ מעו קריאות מצד היהודים השבים מתפילתם. ירושלים! לחש פרידריך בקול רועד כמדבר אל נפשו. הוא לא יכול היה לבאר לעצמו, מדוע כה נגע אל לבו מראה עיר לא נודעת זו. זכרונות משחר ילדותו! פרקי תפילה בפי אבא? זכרון ליל „סדר"? וקדושתו בצבץ ועלה מ־ עמקי נפשו. אחד הפסוקים העב־ ריים הנשכחים אשר ידע, צלצל ב־ קרב נפשו: „לשנה הבאה בירוש־ לים". הנה הוא רואה את עצמו נער קטן, כשהוא הולך לימין אביו אל בית הכנסת. הוי, המה התמונות נעלמו ימי הנוער, מת האב — ול־ נגד עיניו מתנוססת חומת ירושלים לאור הירח המכסים. לדיצות תמוה התחילו פורצות אל תוך עיניו. הוא לא יכול היה לעצור בנפשו, עמד מלכת הדמעות על לחייו...

העיר היתה מקושטת. מצוותות ד' מוארת לכבוד הקיסר שעמד לבוא מחר אחר הצהרים.

בדד ישב הרצל בחדרו במלון ד' ורשם לו ביומנו מה שעבר עליו בביקורו בראשון לציון, בנס ציונה, ברחובות ובמקוה ישראל. כך כתב את „סיוטו" לנאומו לפני הקיסר בארץ, שהתחיל בו עוד בקושטא ולהכר אל מרשל החצר איילנבורג לביקורת, בצירוף בקשה להודיע לו את מועד הראיון. במוצאי שבת עבר הרצל עם בני לווייתו לגור בבית מרכס שברחוב ממילא. יונה מרכס, יהודי דתי מפרנקפורט לא היה ציו־ ני, אבל כששמע, כי הד"ר הרצל שוכב חולה ללא טיפול כמעט, ב־ חדר צר במלון קמיניץ, התנדב ופינה לו מקום בביתו הרוזה ומסר לו ולאנשיו את כל הקומה העליונה ואף ידע להעריך את הכבוד הגדול שנפל בחלקו לארח את הרצל בביתו וטיפל בו ובאורחיו טיפול רב. וכן עמד על המשמר שלא כל הרוצה יבוא ויטרידו בביקורו. היום הרא־ שון לשהותו בירושלים עבר עליו בקבלת אורחים רבים. בא אליו גם החכם ר' יעקב מאיר, שניסה להס־ ביר לו למה התנגד אתמול לפנות מקום להרצל על יד שער הכבוד שהקימו היהודים לכבוד הקיסר, כדי שלא לתת פתחון פה לאנשי השלטון התורכי. הרצל הרגיעו והסביר לו כי שם את לבו למצב שבו נתונים כעת היהודים כאן, וכי בשום זה ימנע את עצמו מלבקר אצל הרבנים.

בעיר העתיקה

בערב יצא הרצל לטייל עם חבריו בעיר העתיקה ודרך שער יפו עברו את רחוב דוד והגיעו אל הכותל המערבי. בדרך הכירוהו העוברים ושבים ודמותו האצילית קסמה ומש־ כה את עין המונים אליו.

כאן שימש הרצל נושא להתקפה מצד עתון „החבצלת", שהתריע עליו על שנכנס גם אל מקום המקדש, שלדעת הפוסקים אסור כרת לישראל גם בזמן הזה. באמת לא דרכה שם רגלו של הרצל וכן לא נכנס למסגד עומר. אך בשובו מן הכותל עבר את סימטת „הקבר הקדוש" — מקום סכנה אז לכל מבקר יהודי מצד יושביה הקנאים. הרצל עלה משם גם אל מגדל דוד ששימש קסרקטין והשקיף משם על העיר לפני השקיעה.

ביום השני בבוקר המשיך הרצל את סיוריו בעיר העתיקה, סר אל „ביקור חולים הוספיטאל", התעניין בסדריו ושוחח עם המנהל פנחס בן צבי גראייבסקי, על ירושלים ויהודיה ורשם בספר הביקורים של המוסד: „כי יתן הניקיון השורר בבית חולים זה, יתפשט במהרה גם על בתי הבריאים בארץ זו, היקרה כל כך לכולנו".

פגישה עם הקיסר

נקבע סוף סוף היום שבו יתקבל הרצל עם בני לווייתו לראיון אצל וילהלם קיסר בירושלים. ביום ד' בשעה 12 בצהרים יצא הרצל עם בני לווייתו בשלוש עגלות מבית מרכס אל אוהלו של הקיסר שבין בית החולים הדסה ובית העליה האיטלקי. בפתח האוהל חיכה להם הקיסר שהושיט בידידות מרובה את ידו להרצל והלה הציג לפניו את חבריו. אחר כך הוציא הרצל את הנאום וקרא:

„משלחת בני ישראל ניגשת ביר־ את כבוד אל קיסר הגרמנים בארץ אשר היתה לאבותינו ועתה לא לנו היא. אין אנו קשורים באדמת קודש זו בשום דבר־קנין אשר כחו יפה לפי החוק. דורות רבים באו והלכו מאז היותה הארץ ירושה ליהודים. אם ידובר בה, רק כחלום מימים מקדם הוא. אולם החלום עודנו חי. בלב רבבות היה יחיה. צרי הגוזמים הוא לעמנו (האומלל) בשעות מכ־ אוב ויגון. בהציק לנו אויבינו וב־ שומם עלינו אשמות, בהסירם מ־ אתנו את המשפט המעט להיות ככל האדם, בהיותנו מוצאים מכלל חברת אחינו האחרים, אשר תמיד בקשנו לחלק עמהם באמונה את גורלם עלה יעלה רעיון ציון ברוחנו הנכ־ אה. דבר מה נמצי יצוק ברעיון זה, אף כי בדרך הטבע, רבות שינה את פניו עם תמורת האדם, המנהגים והזמנים.

גם התנועה הציונית כיום הזה, לרוח העת החדשה היא כולה. חפ־ צה היא לפתור את שאלת היהודים מתוך האפשרויות אשר לזמננו. אכן מאמינים אנו כי עתה באה עת פת־ רונה... ראשית כל עלה בידנו לעורר את ההכרה הלאומית בלב אחינו ב־ ארצות פזוריהם. בקונגרסים אשר בבאזל נעשה תכנית הגבנית לעיני כל העולם. זה דברה: יצירת מקלט בטוח לעם היהודים. הנה ארץ אבותינו הקדמונים טובה לישוב ול־ עיבוד. הוד מלכותו ראה את הארץ בעיניו. אדמתה תצוות לאנשים ש־ יבואו לעבדה.

אחרי שכילה הרצל לקרוא, אמר הקיסר את הדברים הבאים: „הודעתך לו על ידיעותיו שעוררו בי ענין רב. על־כל־פנים, הענין מצוה עוד חקירה בפורטות ובירור־דברים נוס־ פים". אחר כך פתח בסקירת מצב ההתיישבות עד כה. „הארץ זקוקה ראשית כל למים ולצל. ההתיישבות שראיתי, גם של הגרמנים וגם של בני עמך, יכולות לשמש מופת למה שאפשר לעשות בארץ הזאת. די המקום בארץ לכל. יותן לה רק מים וצל. גם לתושבים ילידי־הארץ ישמ־ שו עבודות המושבות מופת מעודד. התנועה שלו, אשר ידעתיה היטב, מכילה רעיון בריא".

הקיסר לא אמר לא הן ולא לאו. זוהי המסקנה שהסיק הרצל מה־ ראיון. בקושטא דיבר איתו הקיסר בפאבורס על תכנה גרמני להתיישבות היהודית בארץ־ישראל והנה הפעם פיזר אותו בהודה בצד כאר־ בו ובדברים כתם על צורכי הארץ. עד כמה נתברר לו כי גדולה היא אכזבה שנחל היום מן הקיסר. ועל כן החליט לעזוב מיד את הארץ. הוא נענה להזמנתו של האיכר בדר־ ויה כמונגה, לבקר אצלו ברחובות, ושם נטע הרצל ארז לזכר הביקור. ובחצות הלילה קם לארוז את חפ־ ציו וברכבת הבוקר נסע אל הנמל ביפו. שליחותו נסתיימה אפוא ב־ כישלון. אולם ביומנו התנחם הרצל ורשם: „המכשלה הטורכית נתנתנו להמשיך את נסיעתי עד הסוף; ואם הנתחתי אינו מטעה אותי, הנני נחשב כבר היום גורם מדיני".

מרד אמונים בתרבות ה„שיטים"

(הערות לפרשת פנחס בעקבות המפרשים)

מאת דוד טלזנר

„התמרדות הנוער בממסד" נעשה ביטוי לכסות־עיניים לי־ תופעות שליליות מספר שדבר אין להן עם מרד, שמשמעותו עמידה מחושבת, יזומה אידיאו־ לוגית. באמצעות דמגוגיה מעו־ רזת, צובעים הפקרות שרי־ רותית במעטה „מרד" ומחל־ לים בזה את אמיתת תוכנו.

אולם. אם במרד קונסטרוקטיבי מדובר, הרי פרשתנו מתארת „מרד קודש" של הנוער בממסד, שהביא להצלת כלל ישראל. שכר גדול קבע הקב"ה לצעיר. פנחס, נכדו של אהרן הכהן, על מעשהו הנועז. אשר היה בעין מרד בממסד: „פנחס שלא ברצון חכמים" (ירושלמי, סנהדרין).

המאורע מתחיל בראשית פרק כ"ה (בפרשת בלק) עם „וישב ישראל בשיטים" לפי המפרשים, הרגישו חז"ל שכבר במונח הראשון „וישב" מרמזת התורה על משהו חריג. עד הנה מציינת התורה את מסעי בני ישראל במדבר במונחים „ויסעו־ויחנו", או „ויבואו". וכאן — „וישב"! על זה אומרים חז"ל (סנהדרין קו, א) כל מקום שנאמר „וישב" אינו אלא לשון צער". הגמרא מדגימה את הקביעות הזאת ממקרים הכתובים בתורה, כגון: „וישב יעקב" — „ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף". גם כאן צירוף מקרים דומה: בני ישראל, הנודדים העייפים, מתקרבים אל הארץ ה־ מובטחת; שיטים היא התחנה האח־ רונה שלהם לפני כניסתם לארץ. המדבר הוא כבר מאחוריהם, ועכשיו הם חונים על יד ארץ מיושבת — מואב, שוב ציביליזציה, לאחר ארב־ עים שנה במדבר. „בארץ לא זרועה". רעה המיתה שהדרדר הידבק את יוצאי מצרים במשך שנות נדו־ דיה במדבר. אין עוד סכנה מלחמה מידית. האמורי הובס, ובלק מלך מואב מהסס להסתבך במאבק צבאי עם ה„עם היוצא ממצרים", והוא מאמץ לו מדיניות של לוחמה פסי־ כולוגית או מלחמת התשה מוסרית, כעצת בלעם הרשע.

*

„שיטים", אומרים חז"ל, „שנתעסקו בדברי שטות", ובכן — כאשר מצט־ רפים הגורמים של בקשת חיים נו־ חים, „וישב". עם סטיה במוסר ה' תורה, נוצר מצב של „שיטים". ד־ היינו יותר מאשר גיאוגרפי, אלא מו־ שג פסיכולוגי־מוסרי. פסיכוזה של התרגנות מזוהמת דבקה במחנה. היא התחילה אמנם מן ההמונים: „ויחל העם לזנות אל בנות מואב". „ותק־ ראנה לעם לזבחי אלהיהן, ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן". אבל עד מהרה נסחפו בזרם העכור הזה גם „אנשי הרוח", מן השכבה הגבוהה של העם: „ויצמד ישראל לבעל פעור". כאן מדובר כבר על עבודה זרה, שהרי הם, האינטלקטואלים, המציאו כסות אידיאולוגית לחלאה המוסרית „המודרנית": מרד בממ־ סד!...

וכי אין אנו רואים בימינו אלה איך אנשי הרוח, כביכול, מלבישים כל תועבה בגלימה פילוסופית מבריק־ קה ומציגים ללא בושה להציגה כ־ תופעה לגיטימית בחברה המתק־ דמת...

ההידרדרות מתגעשת במצב כהיד מאד, עם כי „והנה איש מבני ישר־ אל בא ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל". „איש מבני ישראל" — „מהחשובים וגדולי תורה"! (העמק דבר).

*

והיתכן? מה קרה לגדול הדור, נשיא השבט? חז"ל מתארים את הרקע למעשהו: „נתקבצו שבטו של שמ־ עון ובאו ואמרו לזמרי: משה הורג אותנו (...ויאמר משה אל שופטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור") ואתה יושב ושותק?! (סנהדרין, שם). הוא, המנהיג הזה, במקום להתייצב לימין משה ולעשות מאמץ לעצור בעד ההידרדרות, להטיף מוסר למתפרקים ולקרוא אותם לי תשובה — יורד הוא אליהם. המנהיג הופך מנהיג, פוליטיקאי. לא האידי־ אל קובע, אלא „דעת הקהל"... וכדי למצוא חן בעיני הצבור המשתולל, הוא מוליך לצעוה מבחן, „מסכ־ סיס" משפטי: „ויקרב אל אחיו את המדינית", בשתצנות אופיינית, — בלשון ישיבתי: „מה יש די" — הוא פונה אל משה: „בת יתרו מי התירה לך?"

לנוכח התגרות מוחצפת כזאת שוד הם, כאילו, המימסד: „והמה בוכים פתח אהל מועד"; אובדי עצות הם. צבם הכהן קיבוץ של עם ישראל עמד בסיכון האלה. גם זה, קשתה רבנו הכתיב לו בפרשתנו. את המוצי־ הנצלה ביותר — „עם ה'". הפך אספקט פרדוקס: תוצאה ישירה כ־ היצוד „רפידים" (שרפו ידיהם מן התורה) ותוחרבות „הפיכיפים" ...לזה „מיד, „ייקרא! הלא זוהי הפק־ רות שלהתירדסן והיקבון. לנראה השיתוק שירד על המימסד, מתקומם הצעיר פנחס. הוא מסכן את חייו במעשהו המהפכני, אבל בזה הוא מציל את קיומו של העם: „ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי".

הנו המרד הקדוש הנושא בחובו חיוב, שאיפות, הקיה, מהיר, וכיצלה את הדיים לדים הנודחים האל־להית. המימסד, אמנם, ...הנע כפעולות כגון אלו. אבל ה' מציין עליו שפעולתו רצויה: לכן הנני נותן לו את בריתי שלום.

השפעה וחותם מקורי

מאת חיים אורן

מרדכי גולדפארב, ממנהיגי העברים ומש־ כילה של סינסינאטי, הואיל ושלח לי דבר שיש בו עניין לחקר שירת ביאליק, הדבר הוא: קטע מתוך הרומאן הרוסי „ביטוי זו פרטי" (הקרב ברדי"), מאת באליגא ניקולאייוא (מוסקבה, 1958). בקטע הזה מדובר בכבואה מתוך מחזה של אלכסנדר אוסטרובסקי (1886—1823) שתרגומו העברי המילולי הוא זה:

כולם אומרים, שיש אהבה בעולם,
ואני אהבה לא אדע...

מר גולדפארב תמה, אם ביאליק לא שאל מאת אוסטרובסקי שורות אלו, שכן הן מזכירות ביותר את השורות הנוגות שב„הכניסיני":

אומרים, אהבה יש בעולם —
מה זאת אהבה?

בעיית ההשפעות בשירי ביאליק ניתן ליישב בה בכמה דרכים: השפעה ניכרת וברורה שאנו מוצאים בכמה משיריו, שינק ממקורות אחרים מתוך הכרה; השפעת דברים מבלי דעת, היינו: ממין הדברים שאדם קרא פעם והם נבלעים ב־ זכרונו, והשוה מהם צף לעבור ומן העילה על דעתו ברעיונו המקורי. יש שמשוררים הוגים מעלים אותו רעיון, מבלי שזה ראה בעולם דבריו של השני. ביאליק עצמו נתן ביטוי נאה לכך — מרדכי עובדיה מספר במאמר „כפי ביאליק", שהעיר פעם לפניו על רעיון שהביע לפניו, כי רעיון דומה לזה הביע כבר ג'והן ראסקין, המשורר האנגלי. נענה ביאליק: „אכן, ישנן בעולם הרוח השפעות טמירות ונעלמות המתמשכות דרך צינורי־צינורות סמויים מן ה־ עין ותוך הלב. עם כל הרעיונות מדברי מבקרי־ ריו מאמין אני באמונה שלמה, כי קיים בספירות הרעיונות מגע ואצל בין הנשמות בבלתא תבל! האין לפניהם גבולות והתוצים בזמן ובמקום" (שם, מהדורת תשי"ל, עמ' 57). אמנם בין כך ובין כך, לא פחות מרעיון חשוב הביטוי שנותן לו יוצר זה ויוצר זה. כגון בעניין כלנו — לכרות הקרבה הרעיונית שבין שורותיו של ביאליק ובין שורותיו של אוסטרובסקי, ניכר יפה ההבדל ש־ בביטוי: והחותם של ביאליק אינו ניתן להחלפה. נביא כאן עוד איזה דוגמאות:

בחצות הלילה, עת רגנוה המלכה
על טנו הוקם בבל שנה ויגוע
ואני את כנורי בודד אקחה,
אבת מיהרני תבגבנו ישכתיע

ולגלגל זמרותיו תמיד אשכתה
ואנות מין תמותה, יגון ואנחה...

(„לאבל כבודו", מאת מ. מ. דוליצקי. „השחר" שנה י"א, חוברת ה' עמ' 293).

המשיב של הביטוי המצוים נמצא גם ב„אל האגדה" של ביאליק הקשב לדממת הלילה מז־ כיר לנו את זה שב„רזי לילה", ועוד יותר מז־ כירים לנו עצב החרוזים האלה את הרזיו של ביאליק ב„הרהורי לילה":

בלילה בלילה עת אשא כנורי,
עת ערים רק שנים: אנכי וצערי — —
אז תעל כאור סבולה של בת־שירותי
במשעי־אברותיו תז של על לבתי,
ותכונת רעיונה שקצאה בפיתי — —

וכן משום תוספת לספרות המקורות של „אל הצפור" הוא נמצא בשיר האידי על אודות ילד אחד מ„החופסים" בימי ניקולאי, עבר שרה האם האומללה אל הצפור:

ווי דער טאטע ווי, /
פּאראווארן און מין קינד /
און דער חויקער ראנעץ /
אך און וויי און חינר! /
זאג מיר, דו פויגעלע זיס, /
צי האסטו פון איהם א גרוס?...

היינו: ה' לאבא, הי, / כורלך הוא ילדי / במרחקי רוסיה / איה לי האבויה? / הגידי בא לי, צפור מותק, / ההבאת שלום מבני?...

ובשיר הרוסי שהיה מושר גם ברחוב היהודי שרה לה האוהבת בגעגועים על אהובה אל הצפור אף היא:

פטיצקא מויא, פטיצקא זולאטאיא /
אוטקודא טי פטיצא פרילעטאלא? /
פטיצקא מויא, פטיצקא זולאטאיא /
ס"ל ברוי־סא מיבים לובימאגו היואלא?...

היינו, צפורי, צפורי היקרה / אי־לזה באת הנה? / צפורי, צפורי היקרה, / האם ראית אי־שהוא את אהובי?...

אנו שומעים כאן גם איזה צליל מ„בין נהר פרת ונהר חידקל" ואף בשיר העמוד האחר: „סוסים זהבי". אולם אף כאן הימים הדינים, ואינם דומים: אלה החוטים מההבר של ביאליק, מכל למה הדבר דומה — לכמי אבנים שלמים מו מפלים בחומר אחד, אך שהם בצייריים באותם הצבעים — המגבל הוא כבה ...ביצא מתחת ידיו של זה וכה שיצא מתחת ידו של זה.

---

* יצא לאור *

— שבת, מאסף לעניני חינוך והו־ ראה, בעריכת חיים חמיאל, הוצאת המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה, 495 ע'.

— עולם הסימפוניה (תולדות הקונצרט הסימפוני ומדריך לשמיעה) מאת מ. ע. גרדנויק, מהדורה מור־ חבת ומסודרת מחדש, הוצאת מסדה, 638 ע'.

— אמיאנוס מארקלינוס, דב־ רי הימים (ספרים י"ד—כ"ה) תרגמה מרומית שרה דבורצקי, הקדים מבוא א. מומיליאנו, הוסיף הערות וביאו־ רים דוד רוקח, הוצאת מוסד ביא־ ליק, תשל"ד.

— מילון לועזי עברי המורחב כרך ב' (אותיות ל"—ת) מאת דן פינס וקנאני פינס, הוצאת עמיחי, ת"א, בשני הכרכים 957 ע'. המילון כולל מילים, שמות וערכים זרים בעברית.

— ימי הדובב, מנוקד ומצויר, מאת אנה ברמה, הוצאת „יבנה", ת"א.

— סמטה הקבצן, ספורים, מנו־ קד, מאת יערה חביב, הוצאת יבנה, תשל"ד.

— דפים מספר חייו של מנוק, מאת יצחק שמירא, יבנה, ת"א, 128 ע'.

— הזמן בריקין, ספורים, מאת לסלו לזאני, מסדה, רמת גן 219 ע'.

— איש מארץ תל חי, פרקי עלילה מחיי אהרן שר, מאת שמואל קושניר, עם עובד, תשל"ד.

— השירים שלי, מאת רחל סי־ לונר, הוצאת אלף, ת"א, 83 ע'.

— כנשור קלים, אליוט העב־ רית, מאת לאה אלמר־לנאוס, תר־ גמה לעברית אסתר זמנקי, הוצאת אלף, 239 ע'.

— זהות מרבידשב, מהות, מאת ל. הנוך, הוצאת אלף, 69 ע'.

— שיך קטן היה לדרכה, שי־ רים לילדים, מאת אלה אמיתן, הו־ צאת אלף.

14 כרכי

האנציקלופדיה התלמודית

שהופיעו עד עתה

מכילים למעלה מ־1000 ערכים־מונחים, על אותיות א—ה, בכל שטחי ההלכה: ברכות ותפילות, מועדים ושבתות, נשים ונישואין, שופטים ומשפטים, ארץ ישראל והמקדש, טומאה וטהרה, איסור והיתר, תקנות ומנהגים (כרכים י"ד—ט"ו בהכנה לדפוס).

מחיר כל כרך 38.- ל"י

ניתן להשיג כרך א' חינם במבצע ...

עם 10 ... 38 ל"י ...

האנציקלופדיה התלמודית, ... ירושלים

מכירה ראשית לארץ:

...

תשבץ "הצופה" מס' תתכ"ח

בעריכת הלשונאי הלל הרשושנים

תשבץ זה ערוך לפי כתיב הדקדוק — כתיב חסר ✡ את הפתרון יש לכתוב בכתב קריא ולשלוח עד ליום ו' הבא, לפי הכתובת "הלל הרשושנים", תשבץ "הצופה" מס' תתכ"ח, ת. ד. 2045, תל־אביב ✡ חמישה פרסי ספרים יחולקו בהגרלה בין הפותרים נכונה ✡ הפרסים יישלחו בהקדם ✡ התאחר בסבלנות! ✡ אנא לבייל את המעטפה בבול בן 25 אגורות וגלויה ב־200 אגורה!

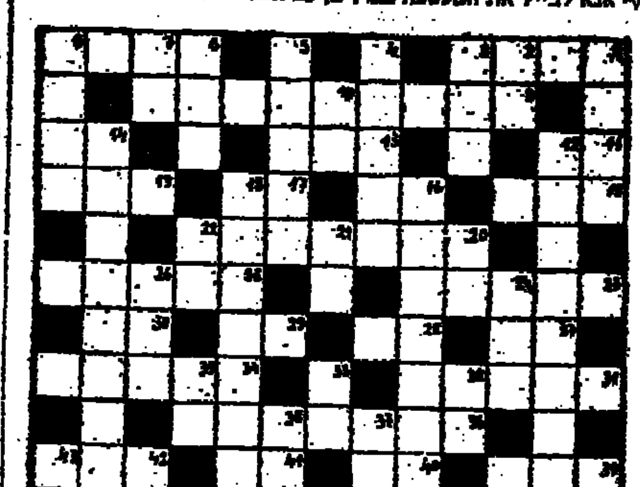

מאוזן — מימין לשמאל: 1) אבה בעל קנים ארוכים, במבטא 6) שני ישובים בארץ באותו שם, אחד בצפון ואחד בדרום 9) מנהיג ציוני, סופר ומשורר [illegible] ... 11) מלה שלילה 13) ביהו־דות, לבד 14) בן שנתעבה 15) אויר־הנשימה 16) שן והתכת 17) מטבע יפאני 19) מוצרך חלבי 20) סופר עברי [illegible] ... 23) רותן תנכ"י מאת זאב ז'בוטינסקי 25) עיר בישראל 27) מיסטר 28) קוסם 29) היותו במים בלבד 30) [illegible] 31) מטיל עוגים 34) לפני זמן רב 36) חותך בעטם שיש בו משהו מן האור 39) מוס בראש האותיה 40) המיספר עשר (באותיות); 41) גוי 42) יפתח הגלעדי מצא מחסה בארץ זו 44) ל־[illegible] שהן בקשה 46) שופט מוסלמי 49) רטוב 50) מזכרת שזורות 51) [illegible] — סקנדי גבית 52) עשרות אלפים 53) אחד מ־שיריו המפורסמים של ז'בוטינסקי.

מאונך — מלמעלה למטה: 1) אות מתמש בנותיו של צלפחד 2) מיסתורין 3) כלי־נגינה בעל מיתרים 4) ישוב בערבה, 41 קים מצפון לאילת 5) שלשלת הרי סלעים גבוהים באמריקה הדרומית 6) כלי לניקוי המטיים 7) כלל ה־אגיות במדינה 8) שולט ביד חזקה במדינה, "דיקטטור" בלעז — מ־חידושי הלשונאי הלל הרשושנים; 10 מצבת־זיכרון 12) אבי האומה העברית 14) מגדולי המשוררים של ימי הביניים, בעל "כתר־מלכות" ר' יהו 16) אחד מחלקי ה"שולחן ערוך" 18) מושב במישור החוף, בין יבנה לאשדוד, נוסד בשנת 1949; 20) קול געיית־הפרה 21) מבני־נח 22) גבוה [illegible]

[illegible] 28) אות באלפבית העברי 26) אדו בגבהקומה יותר מן הממה 32) יש אומרים — בקיצור 38) נער באשליות 35) כרים הגבאגה תוספת בן 37 בקומי, של אותו הנקרה — ביטוי להקד 38) [illegible] 39) אחד מספרי המקרא 43) עלו 45) שמו העברי של כוכב־הלכת "נוגה" 47) שני עמודים 48) הגאון הגדול 50) מרכז הדם בגוף מלת־זירוז.

פתרון תשבץ "הצופה" מס. תתכ"ו

מאוזן — מימין לשמאל: 2) בן 4) אדם 6) מת 9) "יותן" 11) שמואל 13) אגרת 14) "תנו 15) מיל 17) זהלהלה 19) באר 23) פזיז 24) אסם 24) גילה 25) בקי 27) ערבה 28) "פרי"; 28א) לו 29) "במראי" 31) כרותי 33) "קושך" מוק 36) הבזת 38) "מדי" 39) גלם 41) חרב 42) רתוך 44) "מוני" 47) ידיד יתיר 48) "זמיר" 50) "תבל" 50) נבגת.

מאונך — מלמעלה למטה: 1) זרוקף 2) "ביאליק" (חיים נחמן); 3) זג 4) אמתלא 5) תלם 6) "מאיר" 7) "תל־אביב" ("אלפרד־לנד"); 8) ממטרה 8) "הרח" 12) מבה 16) יין בתמו 18) חנ ושלומו 20) "אל הצפור" 22) ובזרן 24) גרגרת 26) הזא 27) [illegible] 30) מסלורים 32) תמחירון 33) מלכות 35) קופין 37) זבן 34) גוי 40) דות 43) תרן 45) ני.

הערה לפותרים: במאונך השנה ברשום שלושה שאלות ואלה הן: משקה קטנה 34) רקמה ללבדה גוף חיים 35) מכין לקצרך בשר, מחקי שהפותרים הצליחו לפתור עליהן המבוכה ואתם מסליחה.

שמות הזוכים בהגרלה 5 פרסי הספרים — התשבץ "הצופה" מס. תתכ"ו

1) דוד גרונר, רח' הגפן 7, בני ברק (51426).
2) מרדכי נבק, רח' הפז־חיים 5, קרית־אתא.
3) אבשלום שכטמן, פירה־צבי, עמק בית־שאן.
4) זאב בירנשטיין רח' שחל 5, קרית שלום, תל־אביב, 66177.
5) ש. קרנפלד, רח' יהודה המכבי 6/8, תל־אביב.

שחמט

בעריכת שלמה קנדלשיין

הסטודנטים יוצאים לאולימפיאדה

ביום א' הקרוב יוצאת נבחרת הסטודנטים של ישראל "לאליפסאי־אדה הסטודנטים — 1974" שתתקיים [illegible] ...

[illegible]

ישראל באולימפיאדות הסטודנטים עד היום

1959 בודפשט (הונגריה) — מקום 10 מבין 14 נבחרות.
1962 מריאנבד (צ'כיה) — מקום 12 מבין 18 נבחרות.
1964 קרקוב (פולין) — מקום 7 מבין 21 נבחרות.
1965 סינאיה (רומניה) — מקום 2 מבין 17 נבחרות.
1966 אורבינו (איטליה) — מקום 7 מבין 21 נבחרות.
1968 איבס (אוסטריה) — מקום 11 מבין 25 נבחרות.
1969 דרזדן (מזרח גרמניה) — מקום 11—12 מבין 26 נבחרות.
1970 חיפה (ישראל) — מקום 4 מבין 11 נבחרות.
1971 מיאגוז (פורטוריקו) — מקום 4 מבין 16 נבחרות.
1972 גרץ (אוסטריה) — מקום 5—6 מבין 29 נבחרות.
1974 טיסייד (אנגליה) — ?

משחקי הליגה — סבוב 10 ליגה לאומית

[illegible] ...

ליגה א' — מחוז הדרום

[illegible] ...

ליגה א' — מחוז הצפון

[illegible] ...

מחוזות ליגות ב' שנסתיימו

מחוז הצפון: "הפועל" נהריה / גליל מערבי עם 22½ נק' עולה לליגה א', "הפוע־על" קדומה כנרת עם 20½ נק' עולה למשחקי המבחן.

מחוז השפלה: כפר סבא א' עם 21¼ נק' עולה לליגה א', "הפועל" "אוזרים" נג־ניה עולה למשחק המבחן.

מחוז המרכז: רובינשטיין ב' ירושלים עם 21 נק' עולה לליגה א', "הפועל" רמלה עם 19½ נק' עולה למשחקי המבחן.

"הפועל" רחובות עם 17 נק' עולה לליגה א', אס"א אוניברסיטת הנגב עם 16¼ נק' עולה למשחקי המבחן.

ליגה ג' — מחוז הדרום

עצירי "הפועל" קרית גת — 23½ נק', אגודה בסירס להד, ו"הפועל" ירושלים ב' — 23 נק' כ"א עולות לליגה ב'.

אליפות מועדון "עמנואל לסקר" תל אביב 1974

[illegible] ...

ידיעות ראשונות מקונגרס פידי"א — ניצה 1974

[illegible] ...

✱

ישראל קבלה אופציה יחד עם מדינות נוספות לארח את אולימ־פיאדה השחמט בשנת 1976.

✱

[illegible] ...

העלאת השער לדולר ייצוא

(סוף מעמוד 3)

[illegible] ...

גיאות או מיתון?

[illegible] ...

השאה מתמודד

(סוף מעמוד 7)

[illegible] ...

מגרעות

(סוף מעמוד 3)

[illegible] ...

בחוג המשפחה

מאת נעמי גוטקינד

הסתיים קורס מנחות הורים ראשון לחוגים דתיים

לפני כשבועיים הסתיים בתל־אביב במסיבה חגיגית הקורס הראשון להנחות הורים שאורגן ע"י תנועת האשה הדתית לאומית [illegible] ...

הגב' סובה סנהדראי, ש־לוותה את פעילותו של המב־צע במשך השנתיים אמרה במסיבת הסיום כי שמחה ל־גלות שתלמידות הקורס סבו־רות כי נוסף על הכשרה מק־צועית העשירו את השקפת עולמן, רכשו גישה סבלנית יותר למשפחותיהן וזכו לשית־וף פעולה מלא מצד הבעלים שהיו מוכנים לוותר על האשה יום שלם מדי שבוע.

הרבנית אילה גליקסברג אמרה לבוגרות הראשונות:

למנחה הדתית יש מימד עמוק יותר באמונתה באדם, מתוך האמונה באלוקים.

הבעיה הגדולה של דורנו זו הבורות בנושאי היהדות, בנוסף לערך הלימודי בידיעת התורה, עצם ההתעסקות ב־דברי תורה, מקרבת את האדם לבוראו ולמעשה טוב.

הקב"ה מחפש את האדם ה־טוב וכאן משימתנו לספח את הטוב שבאדם.

להנחות הורים זוהי דרגה של אחריות כללית ולא אח־ריות פרטית בלבד.

[illegible] ...

נועה ליברוביץ, אחת ממש־תתפות הקורס הביעה תודתה לכל הגורמים אשר עזרו ב־עמלו להצלחתו. [illegible] ...

קבלנו על עצמנו משימה גדולה וחשובה — אמרה נועה, [illegible] ...

אגב, את ההכשרה המק־צועית הספציפית שבגישה אל הורים ובעיצרית בערכה יחסים עמם הענייקה להתמידות ה־פסיכולוגית יהודית אלול מ־מכון אדלר, שהנחתה את ה־קורס וניהלה את דיוניו. (ב־תצלום — הלבידות ובעלים במסיבת הסיום).

מפרי העונה: שזיפים

לריבת שזיפים תוצרת בית [illegible] ...

ריבת שזיפים

1. בוחרים שזיפים בשלים־מתוקים ולא רקובים. רוחצים או־תם היטב ומסירים בסכין את כל החלקים הפגומים.

2. שמים בסיר, מוסיפים מעט מים — בערך כוס מים לכל ק"ג פרי ומרתיחים כרבע שעה, עד שהפרי מתרכך.

3. מעבירים את הפרי עם ה־מים דרך מסננת רשת. הגלעינים והקליפות נשארים במסננת.

4. מודדים את התערובת. לכל כוס התערובת מוסיפים 1—¾ כוס סוכר.

5. מבשלים בסיר שטוח על אש חזקה, תוך בחישה תכופה עד שהריבה מגיעה לנקודת ה־קרישה.

6. הסימן לנקודת הגמר: לו־קחים בכף עץ מעט ריבה ומק־ררים אותה, שופכים אותה מ־הכף. אם הטיפה האחרונה נק־רשת על הכף ולא נוזלה או אם הריבה יוצרת טיפה רחבה על הכף, זה סימן לגמר הבישול. דרך אחרת: לוקחים מעט ריבה ושמים בצלחית יבשה לקירור. כשהריבה התקררה בצלחית אפ־שר לראות אם היא קרושה. (אם הריבה קרובה לגמר, כדאי ל־הורידה מהאש עד שהריבה ב־צלחית מתקררת).

7. בינתיים, כשהריבה מתב־שלת, מכינים צנצנות נקיות, מר־תיחות חמות.

8. יוצקים את הריבה כשהיא חמה, אך לא רותחת, לתוך ה־צנצנות החמות כשהן עומדות על בד או קרש.

9. מכסים מיד במכסה הדוק או בפרפין מותך.

10. כותבים על תוית את שם הריבה והתאריך ומדביקים על הצנצנת.

✱

משזיפים אפשר להכין גם ג־לידה קייצית בטעם פיקנטי. הנה שתי אפשרויות:

גלידת שזיפים

החומרים

2 כוסות רסק־שזיפים; 3 בי־צים; 1 כוס סוכר.

אופן ההכנה

1. מכינים רסק־שזיפים בלי סוכר.
2. מקציפים את החלבונים ב־תוספת הסוכר, מוסיפים את ה־חלמונים, את הרסק ואת יתר ה־סוכר.
3. מכניסים לתבנית ומקפי־אים.

גלידת שמנת ברסק־שזיפים

החומרים

1 כוס רסק־שזיפים; 2 כוסות שמנת מתוקה ½ כוס סוכר דק 1/4 כפית מלח.

אופן ההכנה

1. מכינים רסק מהפרי ומוד־דים 1 כוס.
2. מקציפים את השמנת ב־קערה קרה עם הסוכר והמלח.
3. מערבבים עם רסק הפרי ומקפיאים במקרר.

הערה: אפשר לשנות את ה־יחס: 1 כוס פרי עם 1 כוס שמנת מתוקה.

תקן חדש לילקוטי בית־ספר

ילקוט לבית־ספר צריך לעמוד, אליבא דמכון התקנים הישראלי, בדרישות הבאות: לאחר שדחסו לתוכו 7 ק"ג ספרים ואבזרי לי־מוד מחברים אותו לזרוע ה־"מרקידה" אותו למעלה־מטה 60 פעם בשעה. אחר כך מכניסים את הילקוט המלא, למשך 25 ד־קות, לתוך תוף המסתובב במהי־רות של כ־120 סיבובים לשעה. אחר־כך ממטירים על הילקוט במשך 5 דקות מים בלחץ חזק ולבסוף בודקים את עמידות צבע הילקוט בשיפשוף יבש ובשיפ־שוף רטוב.

בילקוט שעבר את כל המבחנים הללו ללא קרע ומבלי שתכולתו תשפך או תרטב, בודקים עדיין אם ציפוי חלקי המתכת שבו (אבזמים, ידיות, רוכסנים) מתא־ים לתקן הישראלי לציפויים (להבטחת עמידותם בפני החלו־דה).

מערכת הבדיקות הללו מופיעה בתקן ישראלי חדש שהופיע ב־ימים אלה — ת"י 873 "ילקוט לתלמידים".

התקן מחלק את הילקוטים ל־ארבעה מינים לפי החומר ש־ממנו הם עשויים: עור טבעי, בד, בד מצופה בפ.וי.ס. וחומר עשוי (כגון פלסטיק). כן מחולקים ה־תיקים לפי יעודם: לכיתות א'—ב'; ג'—ו'; ז'—י"ב.

לכל תיק מותאמת מערכת ד־רישות ובדיקות בהתאם לגודלו, יעודו והחומר שממנו הוא עשוי.

החידוש החשוב ביותר המובא בתקן זה הוא מיקום הכתפיות (ציורים 2,1) תנקבע בגובה ה־גב, כך שנשיאתו לא תגרום ל־עיוות צורת הגב. חלק הכתפיות הבא במגע עם הכתפיים ירופד ורוחבו לא יהיה פחות מ־5 ס"מ.

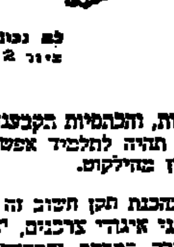

לא נכון
ציור 2

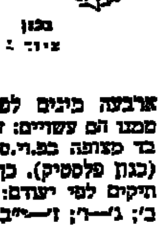

נכון
ציור 1

התקן ממליץ שילקוטים המיו־עדים לכיתות א'—ו' יהיו ללא ידיות, והכתפיות תקבענה כך ש־לא תהיה לתלמיד אפשרות להו־סירן מהילקוט.

בהכנת תקן חשוב זה השתתפו נציגי איגוד צרכנים, יצרנים ו־משרד המסחר והתעשיה, בהש־תתפות אורתופדים מהמחלקה ל־בריאות האם והילד של משרד הבריאות.

צרכנים קפדנים יוכלו כבר ה־יום, אם כי בקצת מאמץ, למצוא ילקוטים המיוצרים "בהשראת" התקן החדש. יש לקוות כי אם ידעו הצרכנים לדרוש מהיצרנים ילקוט בית ספר המיוצר בהתאם לתקן הישראלי — יזכו ילדינו ל־טלטל בידיהם העדינות ילקוט חזק, אמין, ועמיד בפני כל פגע רע...

مكرا من الأصل

הרב ר' ישראל קליוואן - האיש ופעלו

...השלישי של המאה העשרים יצויין על ידי ההיסטוריונים לעתיד של הקהלה היהודית האמריקאית כעידן שבו הופיעה האורטודוכסיה כגורם חשוב. ...שהתופעה הזאת מקבילה לשגשוג המהיר של הסתדרות הרבנים באמריקה ועלייתה כגורם ...ע בחיים היהודיים הדתיים. אין זה מקרה שהעידן חל בדיוק באותו זמן שהרב ישראל קליוואן ...ן כמנהל בפועל של הסתדרות הרבנים ואחרי כן נשיא בפועל.

...תדרות הרבנים היא ארגון התלוי בעבודת המתנ... של חבריו. הפעולות הרבות והמגוונות מת... כמעט לכל יבשת ואף איש לא חושב הבוצ... העצומות שלהן. כל הפעולות הללו חייבות ...ר דרך הידים שלו והוא החוליה המקשרת בין ...לות האלה. הוא משרת ברציפות כשהאדמיניסט...יות מתחלפות כל שנתיים.

...זיון של הרב קליוואן המוחה,ליטבאקי שבו, ...ים הערכה אצל רבים מראשי הארגונים של ...ה היהדות האמריקאית.

...גרות שכל הדברים הללו תופסים את כל זמנו ממשיך להתעניין בחבר של הסתדרות הרבנים, מקדיש שעות אין קץ לבעיות המצבו של הרב ולבו פתוחים תמיד לחבר בעת צרה. אישיות ...בודית. הסתדרות הרבנים באה להיות מנהלת פקיד ראשי בשורות המדינה של האורטודוקסיה ...יקאנית. חבריו מברכים אותו ואת משפחתו את טובה ואושר לאורך ימים.

ציוני דרך בחיין

הרב קליוואן הגיע להסתדרות הרבנים בארצות הברית כמנהל בפועל חלקי, כששירת כרב במס. ורנון, ניו יורק. הוסמך כרב בסמינאר של ישיבת רבי יצחק אלחנן בשנת 1940 ואחרי זה תפס משרות כרב בפיטסבורג, מאסאצ'וסטס וויליאמספורט, פנסילווניה. הוא בוגר הקולג' של הישיבה (1937). בשנת 1963 הוענק לו פרס עבור הנהגה ציבורית. הרב קליוואן נולד בואסקוויץ, ליטא, והגיע לארצות הברית כנער רך. אביו שימש כרב בליטא ויותר מאוחר בבורמונט ובוואשינגטון. הוא נשוי לשרי רבינוביץ לשעבר, אב לבן ולבת וסבא.

מייצג את הסתדרות הרבנים

בבשורת הרבנות שלו מייצג הרב קליוואן את הסתדרות הרבנים בארגונים בני כאלה כמו מועצת בתי הכנסת באמריקה, ועדת הרבנות הצבאית של הנהלת מוסדות הצדקה הארציות. הוא פעיל בפדראציה של מוסדות הצדקה היהודים וקיבל פרס שירות של הצעירנות בחודש אפריל השנה.

מדבריו של הגרי"ד סולובייצ'יק

במסיבת הכבוד שערכה הסתדרות הרבנים להרב ישראל קליוואן, במלאות כ"ה שנה לכהונתו כמנהל בפועל של ההסתדרות, נאם הגאון ר' יוסף דוד סולובייצ'יק, שאמר בין השאר:

"מנהיג ישראל ממנו נתבע לוותר על כל עניניו האישיים ולהתמסר כולו לשליחותו".

בהמשך דבריו, שבהם פיתח את רעיונו המרכזי בראיות מן התורה חז"ל, הוא הדגיש שלושה קווים בפעלו של הרב קליוואן בשנות שירותו בהסתדרות הרבנים:

"הוא מצטיין בהתמסרותו הטוטאלית לעולם התורה והרבנות; הוא מייצג באומץ ובכבוד את תביעותיה של היהדות הדתית; והוא, המרחיק את עצמו ממערכות בלתי נחוצות, משתגיע לכלל הכרה שיש הכרח לצאת למאבק, הריהו לוחם בקשיות עורף עד לנצחון".

שבע מאות רבנים ונציגי מוסדות השתתפו במסיבה, שהתנהלה בראשות הרב מנחם תלער. הרב אליעזר ברנשטיין, הנשיא הקודם הרב שרגא שיינפלד, הנשיא בהווה, אמרו דברי הערכה לאישיותו.

הרב קליוואן בנאום תודה למברכיו ומכבדיו, אמר, שגדולה של הסתדרות הרבנים מעיד על עליתה של האורתודוקסיה היהודית בארצות הברית.

יער הרב קליוואן

בוועידת הסתדרות הרבנים הודיעה משלחת של הקרן הקיימת לישראל, בראשותם של הרב עמנואל רוסנברג ומר ישי אייזן, שהוחלט לנטוע יער הרב קליוואן, 20 אלף עצים ראשונים, באחד מהרי הגליל.

הרב ישראל קליוואן
מנהל הסתדרות הרבנים דאמריקא

אורח בישראל

ר' ישעיהו ביק:
הציונות הדתית סטתה מדרכה המקורית

מאת **אברהם דורון**

זהות רעיונית עם האידיאולוגיה של הציונות הדתית מאפיינת את רוב מנינה ובנינה של התפוצה היהודית הגדולה ביותר בארצות-הברית. אף על פי כן נשמע קולה של היהדות הדתית-הלאומית בקול דממה דקה כאשר חוגים דתיים קיצוניים המהווים מיעוט קטן ביהדות ארצות-הברית מכתיבים כיוונים ומגמות, בשל סגנון תקיף ודעשני. המנהיגות הציונית הדתית אינה מגלה אומץ לב כדי להביע את דעותיה ודרכה הצודקת בקול רם ולעמוד עליה. גם המנהיגות הישראלית רבקה בהשפעה זו ומאמצת יותר ויותר השפעות זרות בניגוד לזהותה המקורית.

כך במילים חדות מצייר ישעיהו (צ'רלס) ביק חבר הוועד הפועל של המזרחי העולמי ר־בדמויותיה הבולטות של התנועה בארה"ב את המציאות הפוליטית אליה נקלעה לדעתו היהדות הדתית הלאומית בארץ ובתפוצות.

מר ביק שהוא יו"ר וועדת החנוך של הפדרציה הציונית הגיע ארצה לפני שבועות אחדים לדיוני הוועד הפועל הציוני והוא נשאר בארץ כדי לבדוק אפשרויות מעשיות לקראת הגשמה אישית של הציונות ע"י עליה יחד עם בני משפחתו לישראל. הוא כואב ומיצר על המציאות בתנועה הן בישראל והן בארה"ב אך "אשר לארץ הדברים אמנם כואבים וקשים אולם אינני רואה את עצמי זכאי לבקר מן החוץ, כשאעלה ארצה בעזרת ה' אומר את אשר מעיק עלי" — מסביר ביק.

שכחו את האידיאולוגיה המקורית

"בשנים האחרונות לא היו למנהיגי התנועה הדתית הלאומית בארה"ב העוז והאומץ הדרושים כדי להגדיר בקול רם מי אנו ומה אנו רוצים, מנהיגינו מושפעים מרבנים וסוג מסויים של עסקנים ומשום כך התנועה אינה מבטאה בקול רם את האידיאולוגיה של המזרחי. במציאות זו מנתקים את עצמם רבים מאד מהשתלבות בתנועה למרות שבנשמתם ועל פי דרכם הרעיונית מזדהים רוב יהודי ארה"ב עם האידיאולוגיה הציונית הדתית להכרזות שאין הם מזכירים בקול רם את השם המפורש: המזרחי. אין לי אלא לקוות כי תצמח לנו מנהיגות בעלת שאר רוח ואומץ לב ברעיונות הבסיסיים של תנועתנו ולשאת בתקיפות ובגאווה את הציונות הדתית. מנהיגות כזו חייבת לקרב יותר אנשים ובעיקר מקרב הדור הצעיר לפעילות התנועתית ולטפח גאוות שתחסן מול הלוחצים מבחוץ. הדור הצעיר החדש מתרחק מפוליטיקה וחבל. לדעתי זה נובע מחוסר האפשרויות שלו להתבטא בתנועה ובכך אנו אשמים".

הועדה זו של רגשי נחיתות לעומת המיעוט הדתי הציוני פחות היא שסיפחה את האווירה שהביאה לאי הצטרפות המפד"ל לממשלת ישראל וזאת לדעת מר ביק בניגוד לדרכה ההיסטורית. "אדם כמוני בארה"ב ואני 'המזרחי' המצוי ביותר, סבור כי טוב למדינת ישראל והכרחי לתנועה כי המפד"ל תהיה בתוך הממשלה אבל כמובן בתנאים הגונים וטובים. כאשר בנבו את ממשלת גולדה ושמעתי פרטי ההישגים בהסכם הקואליציוני סמכתי עליו את ידי והייתי מרוצה מן ההישגים המועילים. אותה ממשלה נפלה מסיבות שאינן תלויות בנו וקמה מחדש מדוע לא הצטרפנו?

נראה כי הלחץ הרבני מארה"ב וה"תזמורת הארטילרית הרעשנית" שהופעלה ע"י גורמים מסויימים במדעות צעק בתעוגת השפיצו על מנהיגינו והם שגררו אותם להחלטה להיוועץ ברבנות הראשית. דרכה ההיסטורית של תנועת המזרחי מאז היווסדה היתה להניח את הפוליטיקה לפוליטיקאים ולשאול הלכה ד־פסקי דין מן הרבנים וזהו בעצם אחד ההבדלים היסודיים בינינו לבין אגודת ישראל. לדעתי אין טעם ואין צורך לקבל "חוות דעת" מן הרבנים בנושאים פוליטיים ספציפיים.

כיצד מתקנים החוק "מיהו יהודי"?

אשר לבעיה הספציפית של מיהו יהודי מציע איש שיהנו שלא להילחם על הנוסח של "גיור כהלכה" מאחר וגם הוא גמיש. הרבנים הקונסרבטיביים חוזרים וטוענים כי הם מגיירים כהלכה לרבות טבילה. והיה אם יתקבל החוק המגדיר גיור כהלכה ויעלה ארצה גר שנתגייר בגיור קונסרבטיבי, במידה והוא יפסל ע"י הרבנות הוא יכול להגיש בג"ץ ויתכן כי גויור לפי הלכה ואז החוק החדש עלול להיות ברוקן מתוכנו. משום כך מעדיף מר ביק נוסח של גיור כאושר ע"י הרבנות הראשית.

ישעיהו ביק שהוא עצמו חבר הוועד הפועל העולמי של התנועה אינו שבע נחת מאופן פעילותו של המרכז העולמי.

המרכז העולמי מהווה לדעתו רק מכשיר לגיוס כספים ארצה עבור מוסדות תורניים. "אנחנו תורמים רבות באמצעות התנועה" — אומר ביק אך לבעשה גם בנייני הישיבות התיכוניות והגבוהות והמוסדות התורניים מקורם בכספים של היהדות הדתית הלאומית בארה"ב".

*

מפגישות ושיחות שניהל עם חברים מארה"ב שעלו ארצה ובהם הוא פגש בשבועות אלה בעשרות ובמאות בירושלים הוא הגיע למסקנה כי התנועה בישראל אינה עושה מספיק לקליטתם החברתית בארץ. רוב העולים ע־ידי פעילים דינאמיים ומובהקים בחו"ל אינם פועלים כיום במפד"ל בארץ. אלא שמר ביק ממהר לכבוש את עצמו "יצר הביקורת דוחק בי אבל אינני זכאי לבקר אתכם כל זמן שלא אעלה ארצה". "זו רק שאלה של זמן" — הוא אומר, אך זה עשוי להיות קצר שכן ישעיהו ביק כבוא רוצה השבון מצליח בניין וירק מצוי בהליכים מתקדמים לקראת בניית ביתו החדש בירושלים.

השאח מתמודד על ההגמוניה במפרץ הפרסי

מאת **ד"ר י. נפתלי**

עם חידוש היחסים הטובים בין ארצות הברית לבין סעודיה שנתהדקו בעקבות מלחמת יום הכפורים, התחיל השאח הפרסי יריבו של המלך פייצל להדק את הקשרים עם ארצות מערב אירופה, ואפילו עם ברה"מ וזאת בלי לשבש את היחסים הטובים עם ארצות הברית, אך תוך רמז, שאינו מוכן להיות תלוי לגמרי באמריקאים התומכים ללא סייג במלך סעודיה.

פרס המונה כיום כשלושים מליון נפש היתה מחולקת לפני מלחמת העולם הראשונה לאזורי השפעה — הצפון בהשפעת הרוסים והדרום בהשפעת האנגלים. אחרי כן נכבשה ונכבית על ידי הגרמנים לים וגם אחרי שזכתה לעצמאות היתה תלויה במידה ניכרת מן האנגלים. בעת מלחמת העולם השניה חמן קצר אחריה נכבשה פרס וחולקה מחדש בין האנגלים והרוסים לפי ההסכמה שנכשגו במלחמת העולם הראשונה. ציר מסילת הברזל "טראנס-איראנית", היה בעת מלחמת העולם השניה הציר החשוב ביותר להעברת האספקה מבריטניה וארצות הברית לחזית הרוסית.

כאשר צבאות הרוסים והאנגלים עזבו את פרס פרצו שם מהפכות פניביות ובשנת 1951 הוקמה הממשלה השמאלית עם הד"ר מוסאדק בראשה, שהלאימה את חברות הנפט הזרות. כשנתיים אחרי כן הצליח השאח לסבות את המצב, הוסל את הממשלה השמאלית הידע את היחסים הטובים עם המערב. יחד עם זאת הוא עשה הכל כדי לקיים יחסים הוגנים עם השכן הגדול מצפון — רוסיה.

על אף רצונו של השאח להיות בשלום עם רוסיה לא נרתע בזמנו מלהצטרף לברית בגדאד יציר האמריקאנים שהוקמה נגד רוסיה. הוא גם הכיר דה פאקטו במדינת ישראל על אף המחאות הרבות מאת ארצות ערב. בטהראן הוקמה נציגות ישראל. לנציג ישראל אין שם מעמד דיפלומאטי רשמי, אבל קיימים יחסים הוגנים בין ישראל לבין פרס ובעיקר בתחום הכלכלי. כל זה נעשה תוך מטרה להוכיח, שפרס כודערת לנהל מדיניות עצמאית בשלה ובבלי להיות תלויה באיזה על שהוא.

מעצמה כלכלית וצבאית

מה מצבה של פרס כיום? ארצי, הכריז לאחרונה השאח, שואפת להיות המעצמה השישית בעולם, אחרי ארצות הברית, רוסיה, יפן, מערב גרמניה וצרפת.

ראש ממשלתו האמיר עבאס הובייידא אמר בפני עתונאים זרים: ארצנו כיום היא ארץ ריבונית, עשירה ובקופת המדינה למעלה משמונה מיליארד דולארים במזומן. לא פעם אנו באים לעזרתם של עמים אחרים ולא רק לעניים, אלא גם לארצות מפותחות ומתועשות, שאינן מתביישות לבוא אתנו בדברים כשיש להם צורך במזומנים.

פרס בחרה להיות מעצמה צבאית גדולה ולמעצמה יש לה הצבא הגדול והחזק ביותר מבין הארצות שבמפרץ הפרסי המצויד עם ציוד מודרני, הבא בעיקרו מארצות הברית. התקציב הצבאי הוא כרבע מן ההכנסות הגדולות מן הנפט. צבא זה מתערב מייד כקלקלה בשהו באיזור הזה ובסביבתו. הוא התערב כאשר צבא עיראק התקיף את כוחות הצבא העיראקי גאלץ היה לסגת, הוא עזר לבסיכות עומאן כשהותקפה על ידי כוחות השמאל מדופאר, התערב גם בתימן. השאה אמר בגלוי: כל מה שנוגע למיצרי אורמוז ומפרץ הפרסי הוא הענינו לנו ותהיה ההתערבות צבאית כצדנו בכל עת שנמצא לנכון לעשות זאת.

מאידך, השאח עם כל הקיפותו ויומרותיו להיות מעצמה צבאית גדולה מחפש דרכים להיות בשלום עם יריביו. הוא לא נבהק להכיר דה פאקטו במדינת ישראל על אף האיומים על הערבים נגדו, אבל הבין שדי לו להפיג את המרירות שלהם והוא עשה זאת בנות הכסף, שלא חסר לו. הוא הבטיח מיליארד דולאר לפיתוח מצרים, באה הסכים ... מיליון דולאר לסוריה ושמונה מיליון דולאר לסנגאל תוך כוונה שתהיה לו דריסת רגל באפריקה וזאת דוקא בארץ אשר נשיאה ליאופולד סנגור הוא פרנקופיל.

היחסים עם הארצות החברות בשוק האירופי

שליטי הארץ יודעים להעריך את מעמדם כיום והדברים מעבדת בזה. השאה הפרסי הרשה לו לומר לעתונאים מן המערב: עליכם להסביר בארצותיכם, קהל קוראיכם רב בעולם המערבי עבר למפרץ הפרסי..."

יחד עם זאת השאח אינגו מגדל בכוחו של המערב ובעיקר בזה של ארצות הברית, אבל איננו מעוניין להיות תלוי בה לגמרי, בפרט אחרי שההדקו ביותר היחסים בינה לבין סעודיה הערבית, עד כדי כך, שכדי למצוא חן בעיני האמריקאים מציע המלך פייצל להוריד את מחיר הנפט. לכן התקרב השאח לארצות מערב אירופה כבלי לשבש את היחסים עם ארצות הברית. הוא הנהיל באיטליה והתחתמו הסכמים בין שתי הארצות האלה. ולמה דווקא איטליה? הפרסים אומרים מפני שבעבר קשה עובר עתה על הארץ הזאת לכן כוכבים לעזור לה. האמת היא, שהדברים נעשים בסעיפים עסקים בלי־בר, הגדות והצער הנמוך של הלירטה, וזו יותר לעשות עסקים באיטאליה.

אחרי איטאליה באה צרפת ובביקורו האחרון בפאריס התב הלכאת על הסכמים כמחריים בסכומים גדולים. שליט פרס אשר בביקוריו הקודמים בעיר הבירה הזאת היה מופיע כמבקש עזרה, הופיע הפעם כמיסיבה של צרפת ובוכן להכניס לבנק דה פראנס מיליארד דולאר במשך שלוש שנים. ידוע גם, שמשלחת פרסית עשה במערב גרמניה לרכוש מוצרים כימיים וציוד כבד בכמויות גדולות. גם בלגיה לא נשכחה. לארץ הזאת הגיעה משלחת פרסית לבדוק מה ניתן לרכוש שם.

מאידך, אין לפרס כל ענין להצטרף לשוק האירופי. היא אינה יכולה להיות חברה בו. כי היא אינה ארץ אירופית, גם אין לה ענין להיות חבר נילווה בשוק כדי להשיג הטבות מכס, כי הדבר אינו לטובתה. החבר נילווה בשוק הזה ידרשו ממנו אירופה סכבה להוריד את תכסת המכס כדי לאפשר להם לסחור בה את התוצרים. ידרשו גם הסכמים בעניני מחירי הנפט בזמן, שפרס מעדיפה להעלות את מחירי הנפט. לכן היא מעדיפה לקיים יחסים מסחריים עם עמים החברים בשוק, אבל לא לקשור את עצמה בהסכמים הכורכים את הארצות החברות בשוק הזה.

ההתמודדות על המפרץ

הכל מודים כיום בחשיבותו של המפרץ הפרסי, שהוא מקור הנפט העשיר ביותר בעולם. כאלף ... באות מיליארד דולאר מונחים באדמת הארצות שמסביב למפרץ הזה. קרוב לששים אחוז ממאגרי הנפט בעולם נמצאים בסביבה הזו. הנפט הלובי מהווה רק ארבעה אחוזים בעולם. על ההשפעה במפרץ מתמודדות שתי ארצות, פרס ועיראק, אלא שמאחוריהן עומדות שתי מעצמות־העל — רוסיה וארצות הברית.

גם לסעודיה יש מה לומר במפרץ, אלא שהשנאה רבה העגים בינה לבין פרס גורמת לא אהבה לתחיות ביניהן, אף על פי ששתיהן במחנה המערב. אגב, זוהי גם הסיבה שסעודיה לא מצטרפת לברית בגדאד בפני שפרס היתה מהראשונות להצטרף לברית הזאת.

בכל זאת כאשר העיראקים תקפו לפני כמה שנה את כוויית — מפני ...

(סוף מעמד 8)

חברי הסתדרות הרבנים דאמריקא בישראל

ברכות מאליפות

לכבוד ידידנו הדגול, האי גברא יקירא,
העומד על משמרתו הקדושה ללא ליאות,
איש הרוח וכביר המעש
ממנהיגי הרבנות התורתית באמריקא

הרב ר' **ישראל קליוואן** שליט"א

ליובלו הכ"ה

כמנהל הסתדרות הרבנים דאמריקא

יחזקהו ה' ויאמצהו על משמרתו משמרת הקודש לחזק לבצר את חומת התורה והיהדות ולרומם את קרן הרבנות לגאון ולתפארת בישראל.

הרב ברוך מורגנשטרן — נשיא
הרב חנניה ברוך — מזכיר

בס"ד

ברכת חברים

בידידות נאמנה ובהערצה כנה הננו להביע את ברכותינו הלבביות לכבוד חברנו וידידנו המהולל בפי כל והאהוב למקום ולבריות, איש הסגולה ורם המעלה, אשר נושא בעול הנהלת הסתדרות הרבנים במסירות ובכושר, חבר וידיד לכל אחד מחברי הסתדרות הרבנים אשר בהנהלתו זכינו לראות בשגשוגה של הסתדרותנו ובהצלחת עבודתנו הקדושה להרמת קרן התורה בכל רחבי המדינה ובהידוק קשרינו עם ארצנו הקדושה

הרב ר' ישראל קליוואן
שליט"א

ליובל הכ"ה לכהונתו בתור מנהל אכזקוטיבי של הסתדרות הרבנים דארצות הברית וקנדה

יחד עם תודתנו העמוקה מקירות לבנו על מעשיו הכבירים, הננו בתפילה לה' שיתברך ממעון הברכות בבריות-גופא ושלוות-הנפש להמשיך את עבודתו הפוריה בשדה הרבנות התורתית, ויזכה לראות פרי טוב בעמלו, עמל חיזוק וביסוס הרבנות הנאמנה לה' ולתורתו ונזכה כולנו יחד לראות בישועת עמנו וארצנו בביאת גו"צ בב"א.

הסתדרות הרבנים דאמריקא

הרב מרדכי שרגא הלוי שינפלד, נשיא
הרב יחזקאל לוקשטיין, מזכיר

בית דין דאמריקא ע"י הסתדרות הרבנים

הרב מנחם רקמן, נשיא
הרב ברוך מאיר טברסקי, מזכיר

ישיבת הדרום

ישיבת אחוות יעקב

הרב אליעזר זלמן ברנשטיין, יושב ראש

קרן עזרה

הרב שלום דוב קאוואלסקי

הרב יעקב דטלקרמר
הרב אברהם יצחק קליינרמאן
הרבי יום טוב משה הרצוג
הרב אברהם לייבטאג
הרב משה צבי גולדמן
הרב דוד סטבסקי
הרב ניסן אלחנן שולמן
הרב שמחה קרויס
הרב אליעזר ברנשטיין
הרב דב בערל ראזענצווייג

הרב יצחק חיים אבגדור
הרב אהרון באראו
הרב יהושע אפלבוים
הרב משה צבי פאלין
הרב ירחמיאל הלוי גרוסמן
הרב שמעי' זאב רובינשטיין
הרב זבולון חרל"פ
הרב ישראל אלעזר וולגלרנטר
הרב יעקב אהרון מקס
הרב יצחק שלדובסקי

האוצר בודק הצעות להעלות את מס נסיעות חוץ

[illegible]

סניף חדש לבנק המזרחי בירושלים

[illegible]

שר הדתות דורש בחירה מידית של רבנים ראשיים לבני ברק

[illegible]

בר־לב: ייתכנו אמצעים יותר קשים

[illegible]

מנכ"ל בנק א"י בריטניה — הזמן להופיע בפני ועדת הכספים

[illegible]

ראש הממשלה מינה נציג לבדיקת צרכי משפחות קרבנות הרצח במעלות

[illegible]

אישים ומוסדות

[illegible]

ר' אורי בלוי הוכתר לראש עדת נטורי קרתא

[illegible]

אזכרה לח. נ. ביאליק

[illegible]

סניפנו ה־45 נפתח לשרותך

ירושלים

גאולה

מלכי ישראל 3

*

כל עיסקי בנק בתנאים נוחים

בנק המזרחי המאוחד

„משהב"

חברה לשכון בנין ופתוח בע"מ

למכירה

דירות

בנות 3 חדרים

ב"קרית שמואל

ע"י חיפה

מועמדים דתיים יפנו בדבר פרטים למשרדי „משהב" חיפה. רח' ארלוזורוב 3. טל. 668049.

אוניברסיטה בר־אילן

המכון לחקר הציונות הדתית

[illegible]

בודלובסקי מ., בנצקובסקי מפיטריקוב, גליקזון מוורשה, גוטמאן מוורשה, גטרמאן מלודז, הרשמאן מגבולק, הרצר מקיקוב, הופרמן מוורשה, טמפלהוף מצ'כנוב, יורולובזין, הרב יעקב יצחק שפירא ממוגל־ניצא, סירקיס מוורשה, פרנקל מנובורדומסק, פיורץ ממלאווה, פרלא ח. א. קורן, קפלן מקאליש, שטארק מסוסנוביץ.

[illegible]

ר"מ

בעל נסיון קודם בהוראה ובהשפעה רוחנית

דרוש

להטיבה ביניים בפרבר הארץ

דירה במקום

(אפשרות חינוך הילדים בבני־ברק)

המעונין יפנה בכתב לת.ד. 65 ראשון לציון

מדינת ישראל

משרד מבקר המדינה

מכרז פומבי — על משרות פנויות מס' 5/74

(באלו נוסח המכרז שפורסם בעתונות ביום שלישי י"ב בתמוז תשל"ד (2.7.74)):

למשרד מבקר המדינה דרושים לתפקידי ביקורת:

עובדים בעלי השכלה גבוהה מושלמת באחד התחומים: כלכלה; ראיית חשבון; מדע המדינה; משפטים; בעלי דיפלומה, תואר ראשון או תואר שני במינהל עסקים; וכן בעלי רשיון רואה חשבון. בוגרים במדע המדינה ובמשפטים יידרשו להוכיח או לרכוש — אם יתקבלו לעבודה — ידיעות בכלכלה ובחשבונאות.

למילוי תפקידי ביקורת נדרשת התמצאות טובה בטיפול תיבודי ובענינים משקיים; כושר ניתוח; יזמה והכושר שפיטה; כושר ליצור מגע נאות עם גופים רשמיים; כושר הבעה בכתב ובעל פה בשפה העברית; ידיעת שפה נוספת — רצוי אנגלית — כדי קריאה ספרות והתחר מקצועית.

מספר המשרות הפנויות הוא 49, והן בירושלים, המשרד בירושלים, בתל־אביב ובחיפה.

המשרות הן בדרגות 1, 2, 3, 4, 5, 6 של הדירוג המקצועי לעובדי ביקורת המדינה. המשכורת משולמת עפ"י סולם השכר המיוחד לעובדי ביקורת המדינה. דרגתו של מי שיימצא כשיר לעבודת ביקורת תיקבע בהתחשב — בין היתר — בנסיונו ורמת השכלתו. למי שיתקבל למשרד ויצליח בעבודה, יש סיכויים טובים להתקדמות ולהעברה למשרות אחראיות יותר במשך הזמן.

חלוקת המשרות לפי הדרגות ולפי מקומות העבודה:

תל־אביב	ירושלים	הדרגה
3	3	6
4	3	5
6	2	4
4	2	3
11	7	1—2

בחיפה יש 4 משרות פנויות בדרגה 1—2.

בעל השכלה גבוהה, שבמסגרת שירותו בצה"ל מילא תפקידים בהם רכש ידע ונסיון במינהל, ארגון ומשק של צה"ל, רשאי להציג את מועמדותו לתפקידי ביקורת ביחידה לביקורת צה"ל, אף אם השכלתו איננה באחד התחומים המוגדרים ברישא של מכרז זה.

לשתיים מהמשרות שבמכרז יוכלו להתקבל גם בעלי השכלה מושלמת בסוציולוגיה, והם יועסקו בעבודת ביקורת בתחומים הקרובים למקצועם, ולפי הצורך — גם בתחומים אחרים.

רשאי להציג את מועמדותו גם מי שמסיים תוך שנת 1974 את לימודיו האקדמאיים ויהיה זכאי לקבל את התואר האקדמאי תוך אותה שנה. למועמד כזה, אם יתקבל לעבודה ועדיין לא יהיה בעל תואר כנזכר, תיקבע דרגה בדירוג האחיד, ועם קבלת התואר יועבר לדירוג המקצועי לעובדי ביקורת המדינה.

לגבי אדם ששרת בשירות מילואים ממושך מאז 6.9.1973 יתחשבו בדחיית במועד גמר הלימודים שחל עקב שירות זה, בתנאי שהוא חזר ללימודיו ועושה את שנה לימודיו האחרונה.

מועמד העונה על תנאי המכרז, ומחויב בהתמחות בראיית חשבון, יוכל — אם יתקבל לעבודה — להתמחות במסגרת המשרד, עפ"י תקנות רואי חשבון, תשט"ו—1955; מתמחה יצורף להעסיק לשרות במשרד, לאחר גמר התמחותו, תקופה שארכה כאורך תקופת ההתמחות; ההתמחות הנוכחית חל לא לפני שלושה חודשי עבודה במשרד.

אדם העונה על דרישות המכרז, המעוניין להתקבל למשרה מהמשרות המוכרזות, ימלא בשני העתקים את הטופס „בקשה למשרה פנויה", אותו ניתן לקבל בלשכות המחוזיות של משרד מבקר המדינה בירושלים, בתל־אביב ובחיפה ובכל משרדי הדואר בארץ; את הבקשה יש לשלוח למשרד מבקר המדינה, ארגון ומינהל כח האדם, ת. ד. 1081, ירושלים, מיקוד 91,000. לבקשה יצורפו העתקים מאושרים של תעודות המוכיחות, שמגיש הבקשה הוא בעל השכלה כנדרש במכרז; קורות חיים בכתב ידו של מגיש הבקשה וכן תמונתו, שצולמה בשנה האחרונה.

עובד המדינה, המציג את מועמדותו למכרז, יעביר העתק נוסף של הטופס „בקשה למשרה פנויה", באמצעות הממונים עליו במשרד בו הוא עובד.

מועמד שהוא חייל משוחרר כמשמעותו בחוק החיילים המשוחררים (החזרת שנה), תשל"ד—1973, והתנבא זכות מכוח סעיף 5 לאותו חוק, יודיע על כך בכתב וימציא תעודה המאשרת שהוא חייל משוחרר, עפ"י סעיף 13 (א) לחוק.

מי שנמצא בשירות בצה"ל בתקופה הנקובה להגשת הבקשות, רשאי להגיש מועמדות גם במכתב רגיל, ולאו דווקא בטופס הנ"ל, ובו יציין בקצרה פרטים אישיים, השכלה ונסיון.

התאריך האחרון להגשת הבקשות: — ד' באב תשל"ד (26.7.1974)

פרטים נוספים ניתן לקבל ביחידה לארגון ומינהל כח האדם של משרד מבקר המדינה, רחוב רש"י 66 ירושלים, טלפון 02-226171.

ירושלים, י"ב בתמוז תשל"ד

2 ביולי 1974

חוג ידידי המדרשיה בישראל ובבריטניה

קרית יעקב הרצוג

הפנימיה התיכונית של המדרשיה נעם, כפר סבא

רח' ויצמן (ע"י שיכון מרקין) ת. ד. 55

בפיקוח משרד החינוך והתרבות אגף החינוך הדתי

לקראת שנת הלימודים תשל"ה — דרושים:

א) מנהל פנימיה

שומר תורה ומצוות, בעל נסיון חינוכי־תינוכי. מועמד בעל הכשורים המתאימים יפנה מיד בכתב, בצירוף צילומי תעודות והמלצות אל המנהל החינוכי בקרית יעקב הרצוג, ת. ד. 55 כפר סבא.

ב) מזכירה־כתבנית מעולה ואחראית

ליום עבודה שלם ורצוף.

מועמדות דתיות תפנינה מיד למוסדנו בכפר סבא טל. 927537 בין השעות 8.30—12.30.

אוניברסיטת חיפה

טקס חלוקת תעודות לבוגרים

יתקיים ביום רביעי, ה' באב תשל"ד 24.7.74

תלמידים הזכאים לתעודת גמר וטרם קיבלו הודעה, מתבקשים להתקשר עם מזכירות הרשמה (חדר 174), טל': 254402.

הודעה חשובה

יצא לאור הספר

„סדר הכשרות בהלכתו"

ספר מקיף ומרוכז על כל ענייני הכשרות

שחיטה, טריפות, ניקור, דם, מליחה, בשר וחלב, תערובת, ביצים, דגים, תולעים, בישולי עכו"ם, מאכלי עכו"ם, טבילה והגעלת כלים, יין נסך, תרומות ומעשרות, שביעית, כלאים, ערלה, ועוד. יסודותיהם, מקורותיהם וטעמיהם ועד לפסקי ההלכה האקטואליות, בלשון קלה וקצרה.

מאת: הרב עמרם אדרעי

להשיג לפי הכתובת: ת"ד 180 קרית ביאליק או ת"ד 6572 ירושלים, ובכל חנויות הספרים.

המחיר 17 ל"י

כפר הנוער הדתי

דרושים

למנהלה:

מזכיר חוץ ורכז קניות

לפנימיה:

אם בית מרכזת

אמהות בית

חצרן

לבית"ס התיכון המקיף:

מורה לביאולוגיה וחקלאות

מורה לתושבע"פ

מורה למכון חקלאי ואגרומכניקה

מורה לכלכלת בית

לבורנטית

מועמדים דתיים יפנו אישית בימים 17—19 לחודש בשעות לפני הצהרים לכפר הנוער הדתי כפר חסידים.

נא להביא תעודות והמלצות.

דרוש

מנהל מחסן

לניהול ואחזקה של מחסן אינסטלציה

רצוי בעל ידע ונסיון באביזרי אינסטלציה ובנין

* *

*

נא לפנות: טל. 782161 תל־אביב

למר גלבלום

משפחת הר' ד"ר בנימין מנשה לוין ז"ל

מכינה לדפוס מהדורה חדשה של

אוצר הגאונים

פרטי ההוצאה יפורסמו בקרוב

הרשמה מוקדמת לפי הכתובת: פרופ' לוין, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן

מרכז ההסברה — עירית ירושלים, מחלקת התרבות

היכל שלמה

המחלקה להפצת תורה לעם

איחוד רבנים עולי ארצות המערב

עונג שבת

(באנגלית)

הערב, ליל שבת, פנחס (י"ז 12) בשעה 9.30

ב„היכל שלמה" ירושלים

בהשתתפות:

הרב צבי גדליה

„קנאות ושלום"

מר יששכר בן־יעקב

„מדיניות החוץ של ישראל"

תוכנית „מלווה מלכה"

מחר, מוצש"ק, בשעה 9.00 בהיכל שלמה, תתקיים תוכנית „מלוה מלכה" בשירים ובזמירות.

בהשתתפות: מר פנחס אליאב — ממשרד החוץ.

הקהל מוזמן

לצה"ל דרושים לעבודה באזור המרכז והצפון

א. טכנאי ייצור

ב. מחסנאים כלליים

ג. מחסנאים טכניים

ד. פקידים/ות

ה. מעתדי חומרים

*

בדבר פרטים נא לפנות לד"צ 1190

למוסד חינוכי דתי בירושלים

דרושים מורים

(לא מורות)

א. מורה לאנגלית

ב. מורה לביולוגיה למגמה הביולוגית

ת.ד. 16050 ירושלים / עבור מורה

בית־הכנסת המרכזי קרית־ביאליק

מחפש חזן

ירא שמים — למוספים בימים הנוראים הבעל"ט

*

לפנות בשעות הערב לטל. 719432 למר טמבור

תנועת האשה הדתית לאומית

יום עיון

לחברות ההנהלה הארצית

יערך אי"ה ביום שלישי כ"ו תמוז (16.7.74), בשעה 9.00 בבוקר, בבית התנועה בתל־אביב, רחוב אבן־גבירול 166, — באולם הישיבות — בקומה ד'

— סדר היום: בהזמנות —

יום העיון יסתיים בשעה 4.00 אחה"צ

לצה"ל

דרושים לעבודה

באזור המרכז והצפון

א. מסגרים כלליים.

ב. פחחים.

ג. צבעים.

ד. נגרים.

ה. פועלי תעשיה/סבליה.

ו. כורכים/כורכות לדפוס

בדבר פרטים לפנות לד. צ. 1190.

בית הכנסת נחלת־אבות

תל־אביב, רח' בוגרשוב 24

מבקש מועמדים

לבעלי מוסף ושחרית

ובעל תוקע לימים־הנוראים

לפנות בשעות 6—7.30 בערב במקום.

בית הספר החקלאי מקוה ישראל / המדור הדתי

דרושים לשנת הלימודים תשל"ה

* מרכז הדרכה ופנימיה

* מדריך חברה

* 2 אמהות בית

יועדפו זוגות היכולים למלא את שני התפקידים

*

מועמדים דתיים מתבקשים לפנות בכתב להנהלת בית הספר עד 22/7

هكذا من الاصل

משרד העבודה

הורים תלמידים מסיימי בתי־ספר יסודיים

יותר ויותר נעשה ברור לכל מי שדואג לעתידו ושואף להבטיח לעצמו מעמד ופרנסה מכובדת — כי הדרך הטובה לעתיד בטוח הוא לימוד מקצוע.
הפיתוח הטכנולוגי יעלה את מעמדו של בעל המקצוע.
עתידו של בעל המקצוע המעולה יהיה מובטח.

דרכים שונות ללימוד מקצוע

החניכות היא מהטובות שבדרכים

מתחילה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה.

הלימוד בדרך החניכות מכשיר בעלי מקצוע מעולים, כיוון:
שהחניך לומד מקצוע תוך כדי עבודה מועילה במפעלי תעשיה ומלאכה המאושרים לחניכות. החניכים מודרכים על ידי בעלי מקצוע מנוסים, בפיקוח של משרד העבודה ועל פי תכנית הדרכה מותאמת על בסיס מדעי.
התלמיד משולב מראשית צעדיו לתנאי עבודה במפעל, רוכש לעצמו הרגלי עבודה ומתקדם תוך כדי לימודיו ועבודתו.
הלימודים העיוניים ניתנים בבתי־ספר לחניכים יום בשבוע.
בתקופת הלימודים מקבלים החניכים שכר, המשמש מקור הכנסה למשפחה ולהוצאות הלימוד של החניך.
בתום לימודיו, לאחר שלוש או ארבע שנים, מקבל החניך תעודת מקצוע ממשלתית.
אין אדם שאינו יכול ללמוד את המקצוע המתאים לו.
רבבות מבוגרי החניכות במקצועות שונים הם כבר הכח המקצועי של ישראל.

מקצועות החניכות -

דפוס (7 מקצועות שונים), הארחה (4), הלבשה (7), חשמל (5), מתכת (4), עץ (3), רכב (4), ועוד מקצועות אחרים מעניינים ומועילים

פרטים והרשמה בבתי־הספר לחניכים, כלהלן -

רשימת בתי־הספר לחניכים

שם בית־הספר	מגמות ההכשרה	הכתובת	הטלפון
מחוז ירושלים			
„אורט" ג. פ. קנדי	ספרות נשים, מסגרות, מכניות, מסגרות מבנים, מכונאות רכב, חשמלאות רכב, נגרות, תפירת קונפקציה, דפוס, שוליאות, חשמלאות.	ירושלים, רח' עיטם תלפיות	65837—8
„אורט"	מסגרות מכנית, מסגרות מבנים, מכונאות רכב, חשמלאות רכב, חשמלאות, נגרות רהיטים, קונפקציה, שוליאות.	אשקלון, רח' יהודה הלוי שכונת שמשון	051—2186
„אורט" חניכים	תפירת קונפקציה לבנים ושמלות, שוליאות.	קרית גת (ליד פולגת)	051—91468
בית שמש	קונפקציה לבנים, שוליאות.	בית שמש, מרכז להכשרה מקצועית	911402
„עמל"	מכונאות רכב, חשמלאות רכב, מסגרות מבנים, מסגרות מכנית, נגרות, תפירת קונפקציה שמלות, חשמלאות, שוליאות, מזכירות.	אשדוד, אזור התעשיה רסקו, ת.ד. 152	055—23510
ההסתדרות הנוער	מסגרות מכנית, מסגרות מבנים, מכונאות רכב, נגרות, חשמלאות, שוליאות.	מזרח ירושלים, ליד הדאר ת.ד. 19621	
מזרח ירושלים	כל המקצועות של החניכות ושוליאות.	כפר השילוח רס־אל־עמוד עמוד מזרח ירושלים	
מחוז תל־אביב והמרכז			
„אורט" יד שפירא	מסגרות, מכונאות, מכונאות שיניים, נגרות, חשמלאות רכב, חשמלאות תעשייתית, דפוס, תפירה, פחחות רכב, קירור, אלקטרוניקה פקידות.	יפו, רח' נס לגויים	829147—8
מועצת הפועלות, מרכז להכוון מקצועי	מכשירנות, ספרות נשים, תפירת קונפקציה.	יפו, שדרות ירושלים 46	823529
מועצת הפועלות יבנה	תפירה.	יבנה, ארגון אמהות עובדות	
מועצת הפועלות לוד	תפירה.	לוד, רח' ברנר 5	
מועצת הפועלות רחובות	ספרות נשים, שרטוט, תפופרי.	רח' יעקב 31, רחובות	955296
„עמל" (מפס פייז)	מסגרות, מכונאות, נגרות, חשמלאות, חשמלאות רכב, פקידות, פחחות רכב, מזכירות, שרטוט טכני, פקידות ארכיב, פקידות חשבונות.	ת"א, דרך פתח־תקוה 130	254722
„עמל" רחובות	מסגרות, מכונאות, נגרות, חשמלאות, חשמלאות רכב, מכינה לאחיות.	רחובות, דרך יבנה	954685
„תדמור"	טבחות, מלצרות, קונדיטאות.	הרצליה, חוף הים,	938321
תורה ומלאכה	מסגרות, מכונאות, נגרות, חשמלאות, תפירה.	ת"א, רח' אביגדור 5	31504
ההסתדרות הנוער העובד והלומד בית לחניכים (מקומים)	מכונאות, מסגרות, נגרות, בניה, תפירה, שוליאות, חשמלאות.	רח' יפת 59 א'	
ההסתדרות הנוער העובד והלומד מרכז לנערים עובדים	שוליאות.	פתח־תקוה, רח' ילין 8	901130
בית ליגת נשים	שוליאות, תפירה, ספרות, מזכירות	נתניה, רח' מקדונלד 5	23523 ,23565
מחוז חיפה והצפון			
„אורט" קרית ביאליק	מסגרות, מכונאות, תפירה, נגרות, חשמלאות, שוליאות, ספרות.	חיפה, קרית שפרינצק	527797
„אורט" כרמל (ערבים)	מסגרות, מכונאות, נגרות, שרברבות, תפירה, חשמלאות, שוליאות.	חיפה, כרמל רח' אלנבי 34, פינת ואדי ניסנס	536870
„עמל" (אינטרנציונל)	מסגרות, מכונאות, שוליאות, קירור	קרית חיים, רח' יצחק בן צבי	721008
„עמל" עפולה	מסגרות, מכונאות, תפירה, מזכירות, חשמלאות, שוליאות.	עפולה, גבעת המורה, ת.ד. 503	065—23305
„עמל" קרית שמונה	מסגרות, מכונאות, תפירה, חשמלאות, נגרות, שוליאות.	קרית שמונה, רח' הירדן ת.ד. 119	067—40239
„ויצ"ו" אמנות ילדים פניציה	מכונאות, מסגרות, שוליאות	חיפה, אחוזה רח' אידר 4	251141
„מורי" — מועצת הפועלות	צילום, מזכירות, טכנאות שיניים, סייעות לרופאי שיניים, שוליאות, אופטיקה, קוסמטיקה.	רח' צה"ל 14, חיפה	520031
בית הפקיד	פקידות.	רח' כאיר 44	524103
נעורים	חשמלאות, מסגרות, מכונאות, נגרות, חשמל רכב, מזכירות, הנהלת חשבונות.	נעורים, כפר ויתקין	053—96461
ההסתדרות הנוער העובד והלומד (מיקומים)	מסגרות, מכונאות, נגרות, תפירה, שוליאות.	רח' אלכסנדר 306, נצרת	065—55783
„עמל" קרית העשור בית לשוליאות	מסגרות, מכונאות, שוליאות.	קרית העשור, נהריה, ת.ד. 2036	
„שילוח" ביה"ס לנערים	מזכירות, פקידות, הסבתנות	רח' כאיר 44, חיפה	524103
מחוז באר־שבע			
„אורט"	מקצועות מבנה, חשמלאות, שוליאות.	אילת, רח' הסיבה גולני 13, ת.ד. 1163	059—3872
„עמל"	חשמלאות, מכונאות רכב, חשמלאות רכב, נגרות, שרברבות (חשמל ציוד קרקע למטוסים), ספרות נשים, קונפקציה, מזכירות, פקידות, קדם אחיות, שוליאות, מסגרות.	באר־שבע, דרך המשחררים פינת ביאליק	057—3925
„עמל"	מסגרות, טכסטיל, קונפקציה, מכונאות רכב.	דימונה, ת.ד. 483,	057—91070
„עמל"	תפירה, שוליאות.	אופקים, רח' יהודה הלוי, ת.ד. 118	

לוח הצפה

● פיליפ הקונה רהיטים, אנטיקות, פריג'ידרים, ריהוט משרדי וכל חפצי בית אחרים. טלפון 864938 בערב 876852.

● למשפחה + 2 ילדים בצפון ת"א דרושה מטפלת עם לינה, תנאים טובים למתאימה. נא להתקשר לטל. 612252—03, 622274—03, או לפנות בכתב לת. ד. 3046 ה"א.

● למשפחות דתיות, דירות מרווחות, 3—4 חדרים בשכונת משה (שכונה דתית יפה ליד סביון) 3 חדרים החל מ־136,500 ל"י, 4 חדרים החל מ־156,500 ל"י, אפשרות למשכנתא, בקום בית ספר וגן דתי. כניסה: 5 חדשים. „אפריקה ישראל להשקעות" בע"מ. טל: 751540—03, 50281—03.

● עבור בת ידידי מהר"ל, באה, 20 אינטליגנטית, מחפש בוגר ישיבה תיכונית / הסדר, רציני, סודיות מובטחת. ת.ד. 164 תל־אביב.

● למוסד חינוכי תורני דרוש בדחיפות למשך ספר הימים ספר תורה בהשאלה (רצוי ספרדי) נא לפנות לטלפון 23908—053, 799562—03.

● למכירה — יד־אליהו המשך שינקין דירה 3 חדרים + פ"א חזית 96 מ"ר. טלפון 39165—03.

● חזן עם ניסיון מחפש משרה לתפילת מוסף בימים נוראים טלפון 904777—03 בין השעה 19.30—21.30.

● השכרה בבני־ברק מול ה־עזרה בקרי"ה דירת פאר כוללת שלושה חדרים מיזוג אויר וטלפון. לפנות 912955 לפרטים.

לוח ירושלים

● חזן — בעל תפילה בעולת, בעל קול חזק וערב, מוכן בביכנ"ס לימים הנוראים הבע"ל. להתקשר טל. 233104—02.

● בעיות כספיות — נעזור לך לפתור בהלוואות אישיות ומשכנתאות. ה' מרכז למימון והשקעות. כתובתנו החדשה: רח' פינס 3 — טל. 224059—02 ירושלים.

● בירושלים ברובע היהודי, דירה מרוהטת גדולה 12 מיטות, 1.8.74—15.8.74 271584.

● דירה 2½ חדרים ק"ב בבקור ברוך, בן מתתיהו 10 אלחדף, אחה"צ 6—3 מ"ג.

במפלגה ובתנועה

תנועת האשה הדתית

שבת — כ"ב תמוז השל"ד — 13.7.74
ירושלים: עונג שבת בבכון הרי פישל, פרשת השבוע מר משה פישר, עיונים בתפילה הגב' שושנה הולצברג.
בבית הכרם בפנסיון מרגוע פרשת השבוע הרב דוד שפירא.
עונג שבת בגבעת שפירא בבית הגב' הונר רח' בר־כוכבא 6. פרקי אבות ע"י הרבנית חנה גרשטיין.
תל־אביב: פרשת השבוע, בהמשך שינקין אצל וינטראוב ברח' יצחק שדה 74. המרצה מר ליכט.
רעננה: בבנין הפועל המזרחי ב"פ אחה"צ פרשת השבוע — המרצה מר יצחק שלזינגר.
רחובות: במוצאי שבת ויום ראשון מתקיים יום סרט. הצבור מתבקש להענות בעין יפה. כל ההכנסות קודש למוסדות ילדים.
ק. שבזאל: ימי בכר יתקיימו בימים: שני ושלישי 15—16/7 בשעה 7—9 בגן הילדים.

המדור לקליטה חברתית של עולים

במעון עולים „קסטל": עונג שבת החזן מר יוסף זיו.
במעון עולים „הירקון": עונג שבת שפירא.
ביום שני כ"ד תמוז 14.7 בשעה 8.30 שעור ביהדות במעון עולים „קסם" ע"י הרב נתן לבדמן.
ביום שלישי כ"ו תמוז 16.7 בשעה 8 במעון עולים „קסם" הרצאה על חורבן בית המקדש בליווי שקופיות המרצה מר שלמה שלו.
ביום רביעי כ"ז תמוז 17.7 בשעה 7 במעון עולים „הירקון" הרצאה על ימי בין המצרים בליווי שקופיות המרצה מר שלמה שלו.

תל־אביב

בית הכנסת הגדול רח' אלנבי 110 תל־אביב

בשבת יעבור לפני התיבה בבית הכנסת הגדול בתל־אביב החזן שלום רוזנברג. ערבית 7.30 שחרית 8.00.

באגודת „אהבת־השם"

השיעורים בבית „אהבת־השם" רח' גרוזני 61, מתקיימים בשעה 8 בערב, בדלקמן: יום ראשון: שיעור בגמרא: עו"ד. ר. משה בירדבון; יום שני: „בעין־יעקב" — הרב משה ברנשטיין; יום שלישי: „הגדה" לי הרב נשים — הרב שמעון פרנקל; יום רביעי: רמב"ם — ד"ר יהודה בוריאל.

תורנות בתי מרקחת

ירושלים: יום שישי: העמידים, רח' יפו 50, 233681; אל ארז, רח' באב אל הורא 282682. יום שבת: רוממה, רח' ילין 31, 222788, מוצאי שבת: בית הכרם, בית הכרם 19, 521089; אלקודס אלכברא, רח' הרון אל רשיד, 283333.
תל־אביב: יום שישי: פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל. 223721; שלמה המלך, רח' שלמה המלך 78, טל. 246461; יאנוי, רח' יהודה הלוי 67, טל. 612474. יום שבת: פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל. 223721; גורדאן, רח' בן־יהודה 183, טל. 243673; יאנוי, רח' יהודה הלוי 67, טל. 612474. מוצאי־שבת: בני, רח' דיזנגוף 174, טל. 222386; הנביאים, רח' המלך ג'ורג' 72, טל. 286740.
בני־ברק: יום שישי: הנשיא, דרך ז'בוטינסקי 111; שבת: אסיתא, ז'בוטינסקי 41.
רמת־גן: יום שישי: הגיה, אחד העם 81; שבת: אסיתא, ז'בוטינסקי 41.
חולון: יום שישי: גני חולון, הנביאים 3; שבת: ויטה, שדי צבר אוה פי רוטשילד.
חולון: יום שישי: בריאות, סוקולוב 46; שבת: אסותא, טרומפלדור 4.
רמת־השרון: לוד, הרצל 23 לוד.
הרצליה תל־אביב: שישי: גולדשטיין, הרצליה פיתוח, בכר כנור. שבת: קרבר, הרצליה, סוקולוב 18.
נתניה: שישי: הוסה, הרצל 24, טל. 22243; שבת: נתניה, הרצל 11, טל. 22842.
באר־שבע: יונה, שכון ב', ביאליק 5.

סטודנטים מוחים על הענשת קלארספלד

אגודת הסטודנטים באוניברסיטה „בר־אילן" שיגרה לשגרירות גרמניה בישראל מברק־מחאה על פסק הדין של בית משפט גרמני נגד ביאטה קלארספלד.
במברק נאמר: „ציבור הסטודנטים של אוניברסיטת בר־אילן נדהם מ־עיוות הדין שנעשה לביאטה קלארספלד. במאבק בין גרמניה הנאצית ל־גרמניה האחרת, גברה הראשונה. אנו קוראים לממשלת המערב גרמניה לתקן את הבזיון".

האתגר המיידי

(סוף מעמוד 3)

אין לי כל תוכניה. עקרונית אני תומך בריבוי מבעי ניכר הייתי ב־4 ילדים למשפחה. אני חושש מפני משפחות של 10—12—13—14 ילדים.
ביקשתי תמיד שימינו לי בנפרד את המכתבים של משפחות מרובות ילדים. קראתי הרבה מכתבים בענין זה ונוכחתי לראות שכל משפחה שיש לה יותר מ־6 ילדים מתמודדת אצלה בעיות של בריאות הילדים. האב והאב, ולדעתי יש לקחת זאת בחשבון..

מה יעשה על המדיניות הכלכלית העדיפה של הממשלה?

אינני מתערב בזה. ניתקתי עצמי מכל הבעיות הכלכליות וקורא עליהם כאורח רגיל במדינה, ואני לא בעיד דעה ולא מתייחס אליהן. אני יכול לצעוד רק בשביל אחד ואינני נוסע על הרבה כבישים בבת־אחת..

האם שינית דעתך מאז עזיבתך את הממשלה על ממשלת לי כך לאחר זאת לאחר השתפה של המהפכים במערכה שבתפקידים הקבועה?

— אינני כפסל בזה. אני עסוק מאד מ־7 בבוקר עד השעות הקטנות של הלילה וקל עבור לעליה. חינוך לטווח ארוך וקצת בגבגניה. יצא לתחיל עד סוף דצמבר 1974 ואני אעדר מן הארץ כ־3 חדשים ואעסוק כל הזמן בנושא העליה.

ומה דעתך באופן פרטי?

— לא שיניתי דעתי. אני מסתכל גם על התכנית בצד השני היא די מעניינת אבל אינני מתחייס לזה ולא בבית דעת בפומבי.

בעיות הקואליציה

כיצד תסביר שמפלגתך העדיפה שתהיה עם מפלגה קטנה אחרת שליבוי שהמפלגה עם המפד"ל, „השותפה ההיסטורית" של מפלגת „המערך" ואת להעדיף שתעשה המפד"ל תחי שבירות?

— אני העדפתי את הכיתיפות עם המפד"ל ועשיתי הכל כדי שזו תקום יחד עם אחרים. יחד עם צדוק, ברעם. תלמי ודיליין עשינו מאמצים כדי שהשותפות הזו תקום. צר לי שלא קמה ואינני רוצה להדיד אחר ריות המפד"ל בכך. אבל אני מאמין שהשותפות תחודש בקרוב.

האם אתה מאמין בעתיד ביחסי ובהתפשטות שלום בין ישראל לבין מדינות ערב?

— אני מאמין, ואם כי אני מקובל כ„יונה" אני ריאליסט בעיה בספק כדי להיות „מפספס" לכך, אבל המסקנה כלל הן הסיכות בשל ה„ניצים". אני סבור שיש להמשיך הצריך החזרי להשגה כרים בשחזר ויתורים, גם באלה שיבואו ובלבד שנגיע להסדר כדי שהאמנה לא תיפול עלינו, שיאמרו עלינו שבגענו את הטליה המפרץ והמבחן. וכל מאבק יש לעשות כדי להגיע לכך.

מה הזכירך העבים ביותר שלך בתקופת כהונתך במשלה ועל איזה מעשה אתה מצטער ולא היית רוצה שיהיו?

— כיום התגובותי לכהונת ראש בית אבל בתוך הביטחון־הסובתנת, ובהחלת הסגנה... (בחלקו לא קריא) ...תאר שלפניו: 25 באופי בגיל 1955. יתאר עליתי שנאות היא הייתי אני. אין בפשה גדולה של שנאות. וכל בן הבינה הגיל שבעבר בעבר יום.

כאשר יכתבו תולדות המשק

יום ודאי גם שוגה, במבט לאחור — אני מביט בסיפוק אחורה.

בכל זאת, באיזה מחיר?

— למה להיכנס לפרטים. כידי פעם מוכירים כאילו לגנאי את אר הם 455—500 מיליון דולר למטרות חינוך, בריאות ומחקר, שקוראים להם „קרן־ספיר". אני בודאי לא צריך להגיד שאף אגורה אחת לא עברה דרכי.. אני חושב את המעשה הזה, כתוצאה מעבודה והמאבק שלי ועדי יפה כמעשה גדול. ויש לי עוד מעשים כאלה ולמה לפרטם.

כאשר יכתבו את תולדות המשק אני מניח שאוכר איפה אישה. עברתי ימים גדולים מאד, חוויה גדולה והתרגשות. ראיתי את העם היהודי בכל גדולתו בין 30-5 לבין 15.6 1967 „מלחמת ששת הימים" — לפניה ואחריה. והימים של אוקטובר נובמבר 1973 — אלו ימים שזה לא בושה לספר שלא פעם נרצבו העינים, בראותי ילדים ודורות שבאו למסור את הפרוטות האחרונות והחסכונות שלהם. אלה ואלה לא יישכחו...

סערות ישנן. עזבתי רק חודש אחד וסערות באוצר התוכנית הכלכלית. היום סערה חדשה (בנק איי—ברי־טניה). אנחנו משק גדול. העולם בשבר בינלאומי כלכלי. שרים של מדינות אדירות מודאגים. אנו כחלק קטן יחסית נושאים בעול יותר גדול וכלכלתנו באורח מבעי מטולטלת יותר וכיו"הא־זה שלא שוגה..

מנכ"ל משרד הדתות ופמליתו ביקרו בנתניה

מנכ"ל משרד הדתות מר דוד גלס — בליוית הרב א. ביקים מנהל הדתי לבתי כנסת ומר ליפל מנהל המב־צ"ל — ערכו סיור בקין בבתי הכנסת והבעיות במכינים החדשים ובמיסודות צבור בנתניה. הסיור נערך לפי הזמנת כר כנא יו"ר המועצה הדתית ויבנן ראש העיר.
האורחים נתקבלו במשרדי הרבנות ע"י הרבנים הראשיים של העיר, כר ד. כנא, יו"ר המועצה הדתית, הסגנים וחברי המועצה הדתית.
בשיחה, הועלו בפרוטרוט צרכים הדחופים של הרבנות והמועצה הדתית בנתניה.
כר גלס הבטיח לעשות כמיטב יכולתו בנידון.
בסיור שהתקיים לאחר מכן, הסבירו האורחים את התרשמותם לטובה מהשירותים הדתיים במבנה בית הכנסת המרוקאית בנתניה.
האורחים הדגישו, כי נתניה יכולה לשמש דוגמא להרבה ערים אחרות בשטח הנ"ל.
לאחר הסיור ערכו האורחים וכר כנא, ביקור אצל ראש העיר ד"ר א. בריבנכם. ראש העיר הבטיח ה־בנוה הציורה הן מבחינת בינוין והן בבחינת איתור מגרשים לבנייני ציבור דתיים. לאחר מכן, ערכו האורחים סיור בכולל אברכים „תפארת נתניה".

נרשמו לנשואין

[illegible]

בתי קולנוע

ירושלים

שעות ההצגה
במוצ"ש — 900
ביתי חול — 400—700—900

אורנע טל. 224232
השגעון המקסים

אודיון
שבוע 2
„שרית"

הבירה
סלוטר מכה שנית

ארנון
שירת הדרום

גורדון
שבוע 3
ללא רגיעה
במוצ"ש 10.15

גת
שבוע 12
אונטי

פאר
שבוע 3
הכל נשאר במשפחה

סינרמה
שבוע 2
קוראים לי אף אחד

חן
שבוע 2
שלגיה ושבעת הגמדים

דרייב אין
בשעה 9.00
הסוס בעל פרסת הזהב
בשעה 11.00
אל קונדור

תל־אביב

אסתר
שבוע 11
„הפרפר"
מוצ"ש: 10.00
ביתי חול: 4-30—7.00—9.45

ארמון
שבוע 3
העוקץ

עצמון
שבוע 2
קוראים לי אף אחד

רון
עיניים גדולות

חן
שבוע 10
„פרפר"

אורלי
אורות הכרך

פאר
שלום לנצח

אורה
שבוע 2
אבו אל בנת

מירו
אמנונות הקרטה

חיפה

אמפיתיאטרון
שבוע 2
סטודנטיות במלכודת

האופרה הישראלית

רחוב אלנבי 1, תל אביב
טל. 57227

13/7	טבירת הקרקס
15/7	נישואי פיגארו מאת מוצרט
20/7	הרהורת מריצה אופרטה מאת א. קלמן הצגת בכורה בתל אביב
22/7	הרהורת מריצה — בכורה תל אביב
24/7	הרהורת מריצה — בכורה תל אביב
22/7	קבוצת הפטיקאנה / ערב בלט
25/7	הספר מסביליה מאת רוסיני
28/7	נישואי פיגארו
29/7	הרהורת מריצה
30/7	לה טראויאטה מאת ורדי
31/7	הרהורת מריצה

היום

יום ששי, כ"ב תמוז השל"ד, 12.7.74
פ' פנחס
הפרק: תהילים קמט—קנ; המשנה: כריתות ו, ד—ה; הדף: חולין נג; ה' הלכה: אר"ח שסג, א—ג.
בשבת
הפרק: משלי א—ב; המשנה: כריתות ו, ו—ז; הדף חולין נה; הלכה: אר"ח שסג, ד—ו.

שידורי ישראל

חדשות בעברית — בגלים א, ב, צ — כל שעה.
09.55 (א) חדשות באנגלית
10.55 (א) חדשות בצרפתית
5.55 (א) חדשות באנגלית
6.50 (א) חדשות בצרפתית

שידורי תכניות לעולים (ב)
עברית — 19.00; יידיש — 19.30; לאדינו — 20.00; מוגרבית — 20.15; רומנית 20.30; רוסית — 20.45.

רשת א'

[illegible]

רשת ב'

[illegible]

גלי צה"ל

[illegible]

טלוויזיה לימודית

[illegible]

טלוויזיה כללית

[illegible]

מוצאי שבת

רשת א'

[illegible]

רשת ב

[illegible]

גלי צה"ל

[illegible]

טלוויזיה כללית

[illegible]

תיאטרוני ישראל

במוצ"ש 13.7.74

הבימה:
הן, הו יהיה: תל־אביב „אהל" עבדול
דלתות ורפקות: תל־אביב המועדון הקטן

הבימרתף:
מי הוא מה?
ב־9.00

הקאמרי:
ח ש ח ה ש
תל אביב
נמר הברבורות:
תל־אביב, הקאמרי

התיאטרון העירוני
חיפה:
נמר הברבורות:
תל־אביב
ח ש ח ה ש
חיפה

הצפה
עתון יומי
HATZOFE
DAILY

המו"ל: הנהלה בע"מ. עורך: ש. דניאל. מערכת ומנהלת: תל־אביב, רח' הנמבר 66, טל. 33421, ת"ד: 2045. הסניף בקרן השוק 61144 ✱ סניף ירושלים: רח' בן יהודה 3, ת"ד 1142, טל. 234010, 25609, 528344 ✱ סניף חיפה רח' ארלוזורוב 3 טל. 663628. דפוס הצפה בע"מ, ת"א, רח' הנמבר 66, טל. 33584.

אין המערכת מחויבת להחזיר כתבי יד שלא הוזמנו.

מכת(?) מני עיתון (כתב יד)

התמוטטות בנק א"י—בריטניה — זעזוע לבנקאות הישראלית

מאת ברוך אדלר

[illegible]

כיצד חוסלו בנקים?

[illegible]

עיסקות בינלאומיות של בנק א"י — בריטניה

[illegible]

מיזוגים של בנקים

[illegible]

הכשלת הרכישה ע"י בנק הפועלים והמזרחי

[illegible]

אופיו המיוחד של בנק א"י בריטניה

[illegible]

הקו והכוונת של התותחנים

כתב וצילם ש. אהרוני

הג'יפ ממשיך בדרכו דרומה, כשמדי פעם מקפץ על מהמורה או תעלה שנסתמה בחפזון. הכביש רעוע, שוליו נגועים מהרכב הכבד ושרשרות הטנקים החולפים עליו. חולות המדבר מאיימים אף הם לכסותו ופה ושם הצליחו בכך.

דרך במדבר סיני. כביש מתמשך בין חולות, עולה ויורד גבעות חול, כשמשני צדיו לכל אורכו, עדיין צצים שרידי רכב צבאי מעופים וחלודים — עדות אילמת למלחמת ששת־הימים.

הכביש כמעט ריק. לעתים חולף ג'יפ מאובק, או זחלם ונעלם מאחורי ענן חול.

[illegible]

שתי מלחמות

[illegible]

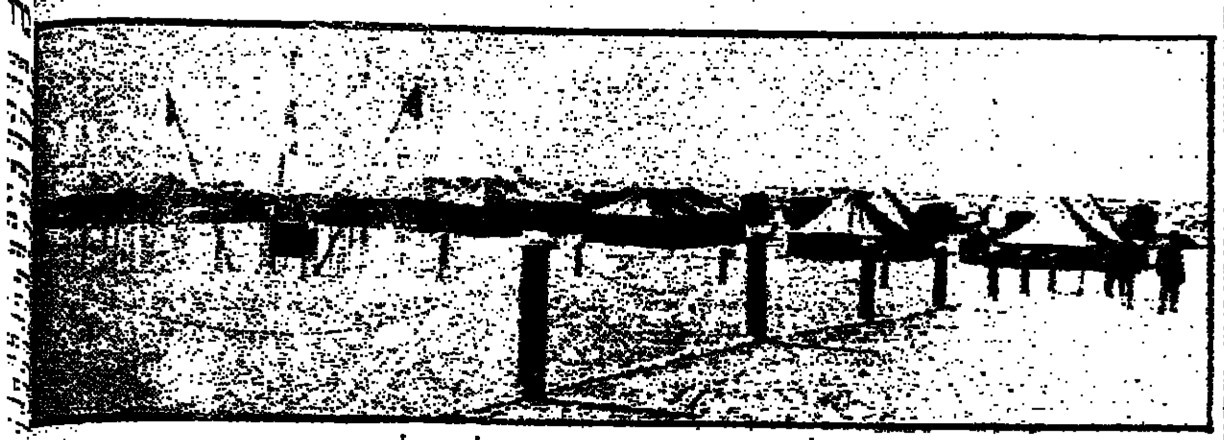

דגל במדבר — מתחם היחידה בלב החולות

יום של שיגרה

[illegible]

מתרגלים ליחידה

[illegible]

התותח וחבריו — צוות תותח ה־175 מ"מ בפעולה

סיכונים מיותרים

[illegible]

המפקד והחיילים — צוותות תותחנים מאזינים להסברי המפקד

רשתות וחליפות מגן

[illegible]

תרגילים ברצינות

[illegible]

טיפול אישי — תותח זה כמו מכונית פרטית

מטחים ומטווחים

[illegible]

תספורת בשעת הפגזה

[illegible]

להיות נכונים

[illegible]

קיסינגר הקדים

[illegible]

הכלי והחברים

[illegible]

האדם והשריון — חליפות המגן תלויות לא הרחק מעמדות התותחים

טחנות רוח בערבה

מאת חיים פיקרש

תייר, נדיב לב, שביקר לא מכבר בישובי הערבה, התפעל לנוכח יכולת הפיכתה של ארץ ציה זו לגן פורה, באותם שרשרת הישובים, המטפחים בהצלחה את גידולי הירק, ובליבו גמלה ההחלטה „לעשות משהו". הוא שב לעיר מגוריו בארצות הברית, ושלח כחצי תדריסר טחנות רוח, וביקש להציבם, בנקודות שונות בערבה. המטרה, הבהיר אותו תייר, לשאוב באמצעותן של טחנות הרוח הקטנות, מים חיים, לא רק כדי להרוות בהן צמאונן של חיות הבר הסובבות באלפיהן, כי אם לסייע להעלאתה של צמחיית ירק, ש„תשנה במקצת את נוף הערבה האפור".

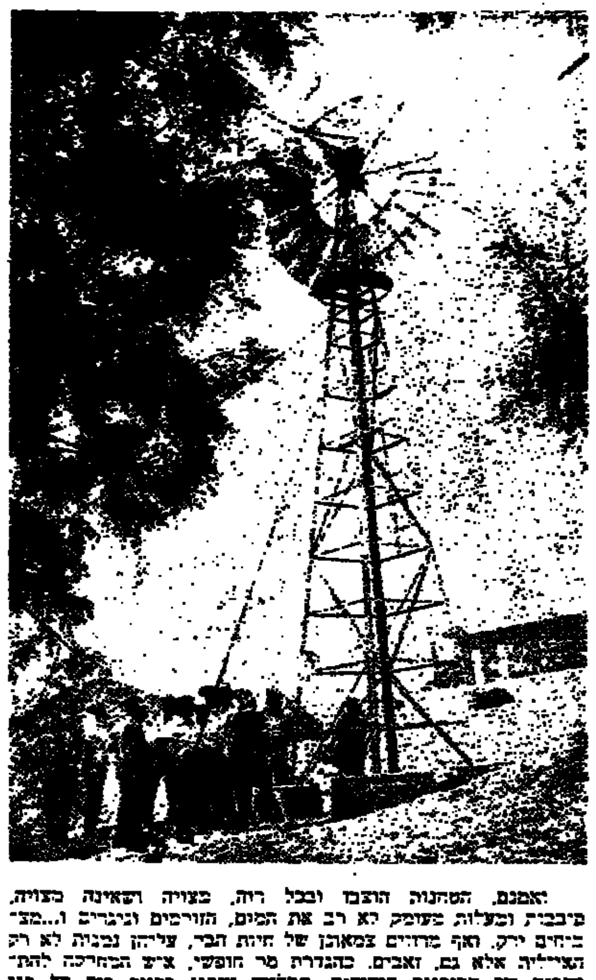

[illegible]

סלקציה בעזרת גרפולוגים

[illegible]

המחסור במים ואדמה

[illegible]

هكذا في الأصل